

نسخه‌های نویافته

(بخشی از نسخه‌های خطی نفیس، خریداری شده در سال ۱۳۸۴)

سید محمود مرعشی نجفی

همان‌گونه که علاقه‌مندان عزیز مستحضر هستند، گزارشی از خرید نسخه‌های خطی و یا هدایی این کتابخانه را در شماره‌های پیشین این فصلنامه ارائه نموده‌ام. اینک با پوزش از تأخیر، از این پس بر آن شدم تا گزارش سالیانه نسخه‌های خطی خریداری شده یا هدایی را در فصلنامه زمستان هر سال، منتشر سازم. به همین منظور اکنون بخشی از نسخه‌های نفیس خطی خریداری شده یا هدایی به این کتابخانه بزرگ، اعم از فارسی، عربی و ترکی را - که در طول سال ۱۳۸۴ ش به ذخایر این مجموعه بی‌بدیل افزوده شده - به ترتیبی که در پی خواهد آمد، برمی‌شمارم. بدیهی است این تعداد که گزارش شده، دربرگیرنده تمام نسخه‌های خطی خریداری شده یا هدایی سال ۱۳۸۴ ش نمی‌باشد. یادآوری این نکته بایسته است، بهای نسخه‌های خطی در زمان حاضر بنا بر دلایلی چند، افزایش بسیار یافته است. از جمله: دخالت و ورود تنی چند از ناآگاهان و سودجویان به بازار کتاب، به ویژه نسخه‌های خطی، به گونه‌ای که تا نسخه‌ای را مشاهده می‌کنند، بدون اینکه بدانند چه کتابی است؟ مؤلف آن کیست؟ در چه سالی کتابت شده؟ نسخه‌ای نفیس یا معمولی است؟ سریعاً با مبلغی اندک یا افزون، خریداری کرده، سپس آنها را برای فروش به کتابخانه‌ها و از جمله کتابخانه ما ارائه می‌نمایند. بدیهی است ضمن آنکه مورد پسند ما قرار نمی‌گیرد، بهای بسیاری برای آن مطالبه می‌کنند. این‌گونه خرید

و فروش‌ها باعث می‌شود تا کتابخانه‌ها قادر به خریداری نسخه‌ها به بهای واقعی آن نباشند. چندی پیش، فروشنده‌ای بهای یک نسخه معمولی را افزون بر پنج برابر بهای واقعی آن پیشنهاد نمود. وقتی در پاسخ او اظهار داشتیم این نسخه ارزش چندانی ندارد. فروشنده دیگر بار اظهار داشت: شما برای کتابت هر صفحه از این نسخه خطی چه مبلغی را مطالبه می‌نمایید؟! در پاسخ گفتم: دلیلی وجود ندارد اینجانب نسخه‌ای را که بارها چاپ شده است، استنساخ نمایم! به هر حال، این نیز از جمله مشکلاتی است که فرا روی ما قرار گرفته و موجب خروج نسخه‌ها به وسیله سوداگران به خارج از کشور خواهد شد.

به نظر اینجانب که اکنون افزون بر نیم قرن است، بدون وقفه، با نسخه‌های خطی سر و کار دارم، یکی از راه‌های اساسی که برای رفع این مشکل وجود دارد، آنکه دولت می‌بایست مبلغی را هر سال در بودجه عمومی کشور جهت خریداری نسخه‌های خطی اسلامی اختصاص دهد، تا با حضور هیئتی مرکب از چهار نماینده از چهار کتابخانه بزرگ کشور و نیز نماینده‌ای از سوی دولت یا نهادهای فرهنگی کشور در ترکیب هیئت یاد شده، رسماً از سوی رسانه‌ها اعلام نمایند که هر کس مایل است نسخه‌های خطی خود را با بهترین بها و سریعترین زمان به فروش برساند، به این مرکز و هیئت مراجعه کند تا در اسرع وقت ممکن ارزشیابی شده و بهای نسخه‌ها را در همان روز به فروشنده پرداخت نمایند. آنگاه نسخه‌ها را با توافق اعضای هیئت، بین چهار کتابخانه بزرگ - که عبارتند از: ۱. کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته‌الله، در قم؛ ۲. کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، در مشهد مقدس؛ ۳. کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، در تهران؛ ۴. کتابخانه و موزه مجلس شورای اسلامی - تقسیم نمایند. راه حل دیگر آنکه دولت در هر سال مبلغی را جداگانه از اعتبار جاری کتابخانه‌ها به منظور خرید نسخه‌های خطی برای هر چهار کتابخانه اختصاص دهد تا آنها زیر نظر ذیحساب دولت، صرف خرید نسخه‌های خطی نفیس نمایند. چنانکه هر یک از این دو پیشنهاد اجرا گردد، یقین دارم در مدت ۳۰ تا حداکثر ۵۰ سال آینده تمام نسخه‌های خطی اسلامی موجود در کشور که نزد افراد و یا در کتابخانه‌های شخصی و یا وقف اولاد است و تاکنون شناسایی نشده‌اند، بدین‌گونه گرد آوردی می‌شوند. ضمناً نسخه خطی آن‌گونه نیست که افراد سودجو بتوانند آن را تولید و به هیئت یاد شده به فروش برسانند.

این پیشنهاد منافع بسیار دارد. از جمله: پیشگیری از تاراج ذخایر ملی اسلامی؛

جلوگیری از خروج آنها از کشور؛ یافتن و شناسایی نسخه‌هایی که در سده‌های اخیر مفقود شده و جز نامشان در منابع اثری از آنها وجود ندارد. همچون کتاب شریف مدینه العلم شیخ صدوق در حدیث، که تا عصر صفوی وجود داشته، سپس مفقود و اکنون هیچ‌گونه نشانه‌ای از آن در تمام کتابخانه‌های جهان وجود ندارد؛ ظهور برخی از نسخه‌های نایاب و منحصر که در هیچ یک از منابع نام آنها نیامده است؛ احتمال یافتن بسیاری از نسخه‌های اصل به خطوط مؤلفان آنان؛ وجود برخی از نسخه‌های بسیار کهن شیعی از جمله کتب اربعه که متأسفانه نسخه‌های بسیار کهن آن از سده‌هایی پنجم تا هفتم هجری بسیار نایاب و فقط به تعداد انگشتان دو دست در برخی از کتابخانه‌ها معرفی گردیده است. از جمله دو جلد کتاب استبصار شیخ الطائفة طوسی، مورخ ۵۶۹ قمری و دو جلد کتاب من لا یحضره الفقیه شیخ صدوق، مورخ نیمه سده ششم هجری و دو نسخه کافی کلینی، مورخ سده ۸هـ. این شش نسخه، از کهن‌ترین نسخه موجود این دو کتاب در جهان به شمار می‌آیند و در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشند.

امید است روزی شاهد گردآوری تمام نسخه‌های خطی موجود در کشور - که تا کنون شناسایی و معرفی نشده‌اند - باشیم. به هر حال، خرید نسخه‌های خطی در زمان ما بنا بر علل یاد شده و پاره‌ای مسائل دیگر، چندان سنجیده نیست. خدا گواه است گاهی برای اکتیاف یک یا چند نسخه خطی، چه بی‌نزاکتی‌ها، نامهربانی‌ها، به ویژه عدم پایبندی به مسائل شرعی را از برخی افراد مشاهده می‌کنیم. اگر وظیفه خطیر گردآوری نسخه‌های خطی را، حسب الامر پدر بزرگوار و پیر و مرادم، تعهد ننموده بودم که تا واپسین دقایق عمر ادامه دهم، این کار توانفرسا را به کنار می‌نهادم و مسیر دیگری را برمی‌گزیدم! لیکن هرگز چنین نافرمانی را روا نخواهم داشت. خدا نیاورد آن روز که این وصیت جدی پدر را فراموش کنم. پدر جان! تا جان در تن باقی است، راهت را که همانا مسیر انبیا و اولیا و ائمه طاهرین - علیهم‌السلام - و نیز اشاعه فرهنگ و احیای تفکرات شیعی است، ادامه خواهم داد، و آن‌گونه که خودتان بارها به این حقیر تذکر دادید، افتخار دارم که پیوسته در میان ذخایر مکتوب اسلامی که هر یک حاصل عمر یک دانشمند و عالم دینی است، روزگار را سپری می‌سازم.

با سپاس به درگاه خداوند بزرگ و تشکر فراوان از آن پیر روشن ضمیر که از نخستین روز که خود را شناختم مرا با این ذخایر آشنا ساخت، و خود واقفم برخی موفقیت‌ها در امور محوله را مرهون خدمت به آثار خلق شده از سوی علما و دانشمندان اسلامی به‌ویژه

شیعی می‌دانم که در طول سده‌های گذشته با کمترین امکانات به نگاشتن آثار علمی خود به بهترین وجه پرداخته و آنها را برای نسل‌های ما و آینده به یادگار نهاده‌اند.

اینک به ترتیب الفبایی، برخی از نسخه‌هایی را که در طول سال ۱۳۸۴ ش برای این کتابخانه بزرگ خریداری نموده‌ام و یا تعدادی را که افراد مختلف اهدا و یا وقف نموده‌اند، به این شرح برمی‌شمارم. لازم به یادآوری است که تعدادی از این نسخه‌های خریداری شده، مربوط به برخی از عالمان یا مجموعه‌داران سابق و معاصر است که بازماندگانشان آنها را در معرض فروش قرار داده‌اند. این افراد عبارتند از:

۱. مرحوم حاج ملا محمد جعفر بن محمد صفی فارسی آباده‌ای اصفهانی؛
۲. مرحوم آیت‌الله سید محمد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی اصفهانی؛
۳. مرحوم آیت‌الله حاج میرزا یحیی بیدآبادی اصفهانی؛
۴. مرحوم سید ریحان‌الله موسوی کشفی بروجردی، از مجموعه‌داران بزرگ مقیم تهران، در نیمه سده چهاردهم هجری.
۵. مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن رحیمی کاشانی نجفی، از علمای برجسته شیعه مقیم بمبئی هند که برحسب وصیت ایشان کلیه کتابهای آن مرحوم اعم از خطی و چاپی از بمبئی به قم منتقل شده و اکنون در این کتابخانه بزرگ استقرار یافته است.
۶. مرحوم فخرالدین نصیری امینی، از مجموعه‌داران مقیم تهران؛
۷. مرحوم محمد امین خنجی، از مجموعه‌داران مقیم تهران، در پنجاه سال گذشته؛
۸. آیت‌الله حاج سید مهدی حسینی لاجوردی قمی؛
۹. مرحوم شیخ حسین بن محمد مفلس، معروف به «شیخ ارده شیره»، مؤلف کتاب تحفة الفاطمیین فی احوال قم و القمیین.

به جز نامبردگان یاد شده، تعدادی نسخه‌های خطی دیگر مربوط به برخی افراد دیگر است که معرفی آنان در این گزارش میسر نمی‌باشد.

لازم به یادآوری است، در این گزارش تعداد ۳۳۵ نسخه معرفی شده است که شامل ۱۵۳ نسخه فارسی، ۱۷۵ نسخه عربی، ۴ نسخه ترکی و سه نسخه کهن دیگر، کتاب غیراسلامی می‌باشد.

۱. آتشکده یا مثنوی آتشکده، (فارسی منظوم)، سراینده ناشناخته، نسخه نفیس، سراینده

این مثنوی مقیم تبریز بوده، و در عصر ناصرالدین شاه قاجار ولیعهد وی مظفرالدین میرزا سروده

شده است، به فرمایش میرزا عبدالحسین رئیس الذاکرین فرزند حاجی میرابوالفضل سیدالذاکرین به سال ۱۳۰۹ ق، این نسخه را محمد تقی بن محمد بن حسین شریف در تبریز کتابت کرده است، و ظاهراً برای چاپ و انتشار آن را آماده نموده بودند، قطع رقعی، صفحات مجدول و دارای کمند، برگ نخست دارای سرلوح مرصع معمولی، ش «۱۲۷۲۱».

۲. آثار احمدی، (فارسی)، از: احمد بن تاج‌الدین حسن بن یوسف الدین استرآبادی،

نسخه نفیس مورخ سده ۱۳ هـ خط نستعلیق، عناوین و نشانیها قرمز، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۷۵۰۹».

۳. آثار علوی، (فارسی - در هواشناسی، جو و اخترشناسی)، تألیف خواجه حسین بن فارسی محاسب، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ سده ۷ هـ، دو برگ نخست نونویس شده است، قطع جیبی پالتویی، خط نسخ، عناوین و نشانیها شنگرف، ش «۱۴۲۰۳».

۴. آداب المجالس، (فارسی)، از: محمد علی بن میرحسن بن میرمحمد جعفر بن میرابوالقاسم بن میرمحمد مومن سلامی اصفهانی تبریزی، نسخه مورخ ۲۰ جمادی الثانی سال ۱۲۸۰، خط نستعلیق، قطع رقعی پالتویی، این کتاب را مؤلف در ۱۶ فصل و خاتمه نگاشته است، ش «۲۰۷۴۳/ج ۳».

۵. آیات الاجتهاد فی اعلام العباد، (فارسی)، از جمله: ابوالحسن بن

از منجم طالع دهمم و جم ماکر ماطر باشد حکم
باید کرد کدای سال کشتن بسیار باشد که در زمان ما
در برج رسد و کارها سته شود و کور حل و دین
در یک برج باشد حکم ماکر کدای سال
کسکی باشد و سرما نفاست سرد باشد
خاصه که در برج این باشد عین عین و عوت
و طووزان این در آنجا رسد و ناسد سود
و الله اعلم کفایت اندر
حال بر حها و فراخی و تنگی سال و حجه
و داند که در برارانی و کوانی نزع و حله و شریک است
چه که آن بر نظر دلیل توان کند و اوران شریک
و نگاه کن اصحاب طالع و والی سال اگر سگور حال
باشد و طباکاه بنگو مانند در او ناسد باشد نزع
غیر بود و میل دارد اگر مخوس باشد که نگاه
صبر نزع اوران دکان باشد و هیفاکی
بدان کوکب منسوب کوان داران نمود
و کور حل و دین باشد در او ماطر طالع سائل

و الله اعلم

آثار علوی (فارسی)، از: محاسب، مورخ سده ۷ هـ، ش «۱۴۲۰۳».

محمد کاظم، کتابت سده ۱۳ هـ خط نسخ و نستعلیق محمد رفیع بن محمد رحیم موسوی، عناوین و نشانیها سنگرف، خط نسخ درشت‌تر از متن، قطع وزیری خشتی، ش «۱۱۸۰۰».

۶. اجازه، (عربی)، از: حاج عثمان بن عمر افندی اخسحوی، این اجازه را مجیز برای مجاز به نام سید محمد فائق افندی فرزند حاج حسین افندی اسلامبولی، در صفر سال

۱۲۷۳ نگاشته است. متن اجازه به خط نسخ یکی از خوشنویسان می‌باشد که ناشناخته است، در برگ پایانی نیز دستخط مجیز و مهر وی آمده است، نسخه هنری مذهب، از کارهای عصر عثمانی در ترکیه، ش «۱۲۱۹۱».

۷. احجار نفیسه و معادن، (فارسی)، مؤلف: ناشناخته، مورخ سده ۱۱ هـ به خط نستعلیق تحریری، برگهای آغاز و انجام افتاده است، نسخه مصحح، قطع جیبی پالتویی، ش «۱۷۳۱۶».

احیاء العلوم ← ترجمه فارسی احیاء العلوم غزالی

۸. الأحمر والأخضر، (فارسی)، مؤلف: ناشناخته، خط نسخ، نسخه بسیار کهن، نفیس و ارزشمند، کتابت نیمه نخست سده ۷ هـ، عناوین و نشانیها سنگرف، نسخه مصحح، برگ پایانی افتاده، قطع رقعی کوتاه، ش «۱۳۹۰۰».

خبر دهم جمله دینی باشد و بعضی از شاخ آینه اند، العلم
محق است ای خنده را کلاه باید برد قدر دلش نشسته کن
غبار ریانشه لیس منم اخلاص مختار و گردان غبار بردارد از
نظر گردن او در حساب سعی شد مجسم کردن در دل نگر تا از اینجا
معلوم کند و زبان آورد و از زبان با خلق صوبه جنگ از نظر
و از زبان او نویسد از وی شنوند و آه اندر دفتر بود بخند
افا بود بین بیسته بود جنگل مشایخ آینه اند علم القلم
عبدنا نعمة من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكن
صيفه ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكن
جارية ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكن
اولاد من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكن
او لیس منم کتبت منم ایمان دلز خدای و روز بین همان گرامی دلز
و منم ایمان دلز خدای و روز بین مساه را گرامی دلز و منم ایمان دلز
خدای و روز قیامت اگر چیزی که گوید خیر گوید و الا غم من باشد
بدان گرامی داشتن همان از فطر گرم و در فون جوانی و علف
بزرگه کتبت و علامت آینه کتبت و در آرام همان سخن بسیار
عبدالله بن عباس رضی الله عنه در تفسیر آیه کتبت جدیت صیف
ابو جهم المصمینی کتبت آوام همان آرد کتبت چون کتبت
بشود اورا بمحاشی و رخ خویش از وی از دلای و آخ طافت تو با
و بر احمیت که و بزایج بتولنی با وی مواساة کنی و گویند در سالکی

الأحمر والأخضر (فارسی)، نسخه کهن، مورخ نیمه سده ۷ هـ، ش ۱۳۹۰۰.

- إختصار المصباح «خلاصة مصباح المتهجد» ← منهاج الصّلاح في إختصار المصباح
۹. الإختیار فی شرح المختار علی مذهب الامام ابی حنیفة نعمان بن ثابت الکوفی، جلد ۱ و ۲ تألیف شیخ شرف الدین أبی عبدالله محمّد بن محمود بن مودود بن محمود بن بلدجی، (۵۹۹ - ۶۸۳ ق)، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، جلد اول مورخ ۱۰۹۷ ق و جلد دوم مورخ نیمه نخست سده ۸ ه با فاصله اندکی پس از درگذشت مؤلف، برگ پایانی افتاده است، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده شده، مصحح، دارای حواشی، قطع رحلی کوچک، ش «۱۴۷۷۶».
۱۰. ادبیات عرب، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ نیمه دوم سده ۷ ه، خط نستعلیق، مصحح، عناوین شنگرف، ش «۱۴۴۱۶».
۱۱. إرشاد الأذهان، (عربی - فقه شیعہ)، از: علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، نسخه بسیار نفیس، پیش تر در کتابخانه مرحوم حاج ملا احمد نراقی بوده و دستخط مبارک آن مرحوم با مهر بیضی ایشان در پشت برگ آغازین مشهود می باشد، قطع وزیری بلند، خط نسخ، مورخ اواخر سده ۱۱ ه، دارای چند تملک از دیگر علمای شیعه، ش «۱۱۹۷۸».
۱۲. اسامی پیران تصوّف، (فارسی)، مؤلف: ناشناخته، کتابت واپسین روز جمادی الاول سال ۹۵۶، خط نستعلیق، کتابت حافظ یار محمّد بن میر محمّد ختلانی، قطع رقعی، ش «۱۲۴۷۲».
۱۳. الإستبصار فیما اختلف من الأخبار، جزء ۱ و ۲، یکی از کتابهای چهارگانه حدیثی شیعه، تألیف شیخ الطائفة محمّد بن حسن بن علی طوسی (در گذشته ۴۶۰ ق)، نسخه بسیار - بسیار مهم، کهن، بی نظیر، ارزشمند و گرانبها، کهن ترین نسخه موجود کتاب استبصار در جهان که به فاصله ۱۰۹ سال پس از درگذشت مؤلف بزرگوار آن - شیخ الطائفة - در ماه صفر سال ۵۶۹، به خط نسخ زیبای محمّد بن حسن بن محمّد بن العباس، در کاشان و به احتمالی در حوزه علمیه راوند، به ریاست قطب الدین راوندی کتابت شده است، تاریخ کتابت این نسخه در پایان جزء اول، در صفحه ۲۲۹ آمده، در پایان جزء دوم این نسخه در برگ ۳۹۲، نام کاتب دیگری به نام حیدر بن ابی الفضل بن حسن مهیمن قاشانی آمده است، این جلد در ذی الحجه سال ۵۶۹ بر امام قطب الدین راوندی یکی از برجسته ترین عالمان شیعه در سده ۶ ه قرائت و تصحیح شده است، این نسخه و نیمه دوم آن شامل جزء ۳ و ۴ که در شماره بعدی آمده است، از نظر نسخه شناسی بی نظیر و یکی از نفیس ترین

و کهن‌ترین نسخه‌های شیعه به‌شمار می‌آید، شایسته یادآوری است، معمولاً نسخه‌های بسیار کهن از کتابهای چهارگانه حدیثی شیعه همچون کافی کلینی، کتاب من لایحضره الفقیه صدوق و تهذیب و استبصار شیخ الطائفة طوسی که کتابت آن قبل از سده‌های ۸ و ۹ هجری باشد، بسیار نایاب و نادر الوجود است؛ لیکن دیگر کتب شیعه از جمله مبسوط، نهاییه و تفسیر تبیان شیخ، نهج البلاغه سید، و... نسخه‌های کهن آن مورخ سده‌های ۶ و ۷ و ۸ هجری است که تعدادی از آنها در کتابخانه‌های مختلف ایران، از جمله این کتابخانه بزرگ و نیز کتابخانه‌های خارج از کشور وجود دارد، حال چه شده است که تنها کتب اربعه نایاب شده؟! خدا داند و بس. مرحوم پدر بزرگوارم نیز به این مهم پی‌برده بودند و پیوسته در صدد تهیه نسخه‌های کهن از کتب اربعه شیعه بودند. نسخه‌های کهن مربوط به سده‌های ۶ و ۷ ه در تمام جهان از تعدادی معدود تجاوز نمی‌کند. همان‌گونه که قبلاً در آغاز این گزارش آوردم، در کتابخانه خودمان از کتب اربعه، تنها دو جلد از کتاب من لایحضره الفقیه شیخ صدوق وجود دارد که در سده ۶ ه کتابت شده و پیش‌تر در کتابخانه مرحوم آیت‌الله آخوند ملا حبیب‌الله شریف کاشانی بوده و نیز همین دو جلد استبصار مورخ ۵۶۹ ه است؛ لیکن کتابهای نهاییه و مبسوط شیخ الطائفة مورخ سده ۶ ه متجاوز از ۸ نسخه؛ نهج البلاغه کهن مورخ سده ۵ و ۶، متجاوز از ۱۰ نسخه؛ و... به هر حال مرحوم پدرم - قدس سره الشریف - روزی فرمودند: مرحوم علامه مولی محمد باقر مجلسی نیز به این موضوع پی‌برده و دستور داده بود تا نسخه‌هایی از کتب اربعه شیعه را شاگردانش کتابت و تکثیر نمایند. متأسفانه برخی از ناآگاهان و یا مغرضان مدعی شدند که علامه مجلسی، در پایان بیش از پانصد نسخه تکثیر شده به خط خود، چنین نوشته است: «این نسخه بر من قرائت و تصحیح شده»، مگر علامه مجلسی چند سال عمر کرده که صدها و به احتمالی افزون بر یکهزار نسخه خطی بر او خوانده شده است؟! مرحوم پدرم اینگونه پاسخ آنان را دادند: بلی، تمام این نسخه‌ها بر علامه مجلسی به گونه‌ای قرائت شده و آن هم در جلسه‌ای که تمام نسخه‌های تکثیری را با حضور مجلسی، فردی با صدای بلند قرائت می‌کرده و ایشان هر جا که صحیح نبوده، می‌فرمودند تا همگی نسخه‌های خودشان را تصحیح کنند - نظیر جلسات قرائت قرآن - و در پایان مرحوم مجلسی چند سطر در برگ انجام هر یک از آن نسخه‌ها می‌نوشتند که با حضور من قرائت و تصحیح شده است. چنان که علامه مجلسی چنین کار بزرگی را انجام نمی‌داد و نسخه‌های بسیار کهن کتب اربعه از سده‌های ۶ و ۷ ه وجود نداشت، کتب حدیثی ما را مغرضان به جعلیات

دوران صفویه منتسب می‌ساختند، لذا پدر بزرگوارم از روزگار جوانی که در نجف اشرف اقامت داشتند، به دنبال این‌گونه نسخه‌ها بودند. یقین دارم روح مطهر آن بزرگوار از خریداری این دو نسخه که کامل است، بسیار خرسند خواهند بود و اینجانب را که واسطه این کار مهم بوده‌ام، دعا می‌فرمایند. بحمدالله در کتابخانه بزرگ پدر عزیزم، بیشترین نسخه‌های کهن سده‌های ۶ و ۷ و ۸ هجری از آثار دانشمندان بزرگ شیعه وجود دارد. در دیگر کتابخانه‌های داخل و حتی خارج از کشور، چنین مجموعه کاملی از کتب کهن شیعی وجود ندارد، و می‌توان گفت این کتابخانه به لحاظ کمی و کیفی نسخه‌های کهن شیعی نیز، نخستین کتابخانه جهان به‌شمار می‌آید. قطع این نسخه و نسخه بعدی وزیر است، ش «۱۳۶۷۹».

ما ما رواه علی الحسن بن صالح عن محمد بن علی عن محمد بن حنی عن غیاث بن ابرهیم عن ابي عبد الله عن
اسمائها بنت ابي طالب قال لا صلوة على خنزة معها امرأة والوجه في هذا الرواية ضرب من الكراهية
روز الحطه ماد _____ من اخوان الصلوة على المرأة

الحسن بن سعد عن العتمة بن محمد الجوهري عن علي بن حمزة عن ابي بصير عن ابي عبد الله عليه السلام قال قلت
له المراه توت من اخوان الصلوة عليها قال عليه السلام زوجها فلما روي اخوان الاب
والولده والاح قال نعم وتعيها ما ما رواه علي بن الحسن بن ابي عن محمد بن احمد عن ابي عثمان
عن عبد الرحمن بن عبد الله قال سالت ابا عبد الله عليه السلام عن الصلوة على المراه الزوج اخوانها والاح قال
الاخوه احمد بن ابي عبد الله عن ابي عبد الله عن ابي عمير عن حفص بن غزوان عن ابي عبد الله عليه السلام في
المرأة توت ومعهما اخوها وزوجها ايها يصلي عليها فقال اخوها اخوان الصلوة عليها قال الوجه
وهذا الخبر ضرب من القبه لا يما موافقان لمذاهب العامة

في الترتيب اللاحق
في الترتيب اللاحق

مر الجبر الاول مركاب الاستبصار ما احلف من الاخبار

وسلوه في الجبر الثاني كتاب الركوه بحمد الله ومعه حسن بوفقيه والصلوة

على سدا المرسلين محمد خراساني وعلى غيره الباطن من اجمعين

ورع مركبه لفسه محمد بن الحسن بن العباس بارونه بخطه في صعره سع وستين وجرس طه والله حبه

برگ پایانی جلد اول الاستبصار، مورخ ۵۶۹ ق، کهن ترین نسخه موجود، ش ۱۳۶۷۹.

۱۴. الاستبصار، نیمه دوم، شامل جزء ۳ و ۴ کتاب، خط نسخ همان کاتب جلد پیشین،

این نسخه شامل ۳۴۵ صفحه و در همان سال ۵۶۹ ق، به خط نسخ کتابت شده است، این

۱۵. اشعة اللّٰمعات، (فارسی)، از: نورالدین عبدالرحمن جامی، کتابت رمضان سال ۹۵۸، این کتاب در شرح لمعات فخرالدین عراقی نگاشته شده، نسخه مصحح، عناوین شنگرف، ش «۱۷۳۳۹».

۱۶. اصل الاصول، (عربی)، از: ملا محمد نعیم طالقانی، کتابت سال ۱۱۷۷ ق، خط نستعلیق، کاتب محمد قاسم حسینی فرزند محمد محسن در محله بارفروش مازندران «شهرستان بابل فعلی»، عناوین و نشانیها مشکی، قطع رقعی، نسخه مصحح، تاکنون چاپ نشده است، ش «۱۴۰۷۳».

۱۷. اصول، (عربی)، شامل برائت و استصحاب، تألیف مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی مشهور به علامه (در گذشته ۱۳۶۹ ق)، خط نسخ، مورخ ۱۳۲۵ ق، به خط فرزند مؤلف جمال الدین طباطبائی، نسخه مصحح، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۱، ج ۳».

۱۸. اصول و فروع دین، (فارسی)، از: هدایت الله بن محمد مهدی شهید حسینی مشهور به عسکری، کتابت شب چهارشنبه ۴ محرم الحرام سال ۱۲۵۵، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک، عناوین و نشانیها قرمز، ش «۱۲۰۴۹».

۱۹. الاعتقادات، (عربی)، از: ابوطالب بن ابوتراب حسینی خراسانی، خط نستعلیق، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه مصحح، قطع رقعی بزرگ، کتابت سال ۱۲۶۱ ق، این نسخه پیش تر در کتابخانه آیت الله حاج سید مهدی لاجوردی قمی^۱ قرار داشته و مهر وی در انجام نسخه آمده است، ش «۱۳۹۰۴».

۲۰. الأعراف فی شرح المختار، (عربی)، از: عبدالله بن محمود بن مودود بلدچی، نسخه نفیس و کهن مورخ نیمه سده ۱۰ هـ، تصحیح شده، عناوین و نشانیها مشکی و شنگرف، قطع رحلی، ش «۴۴۹۸».

۱. آیت الله حاج سید مهدی لاجوردی از علمای فاضل و مدرّسان حوزه علمیه قم و صاحب تألیفات بسیار و خاله زاده اینجانب می باشند، ایشان حق بزرگی بر مجموعه این کتابخانه بزرگ دارد، زیرا از چهل سال قبل تاکنون برای جمع آوری و خرید نسخه های خطی این کتابخانه، با اینجانب همکاری جدی داشت، خود نیز کتابخانه نفیسی داشت و اینجانب موفق شدم بخشی از نسخه های بسیار نفیس و کهن ایشان را طی چند مرحله برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمایم، متأسفانه این روزها ایشان دچار بیماری شده و بیشتر در منزل به استراحت می پردازد. بر اثر مطالعه و نویسندگی بسیار، یک چشم خود را از دست داده است. در این گزارش چند نسخه خطی مربوط به مجموعه ایشان بوده که اینجانب خریداری کرده ام.

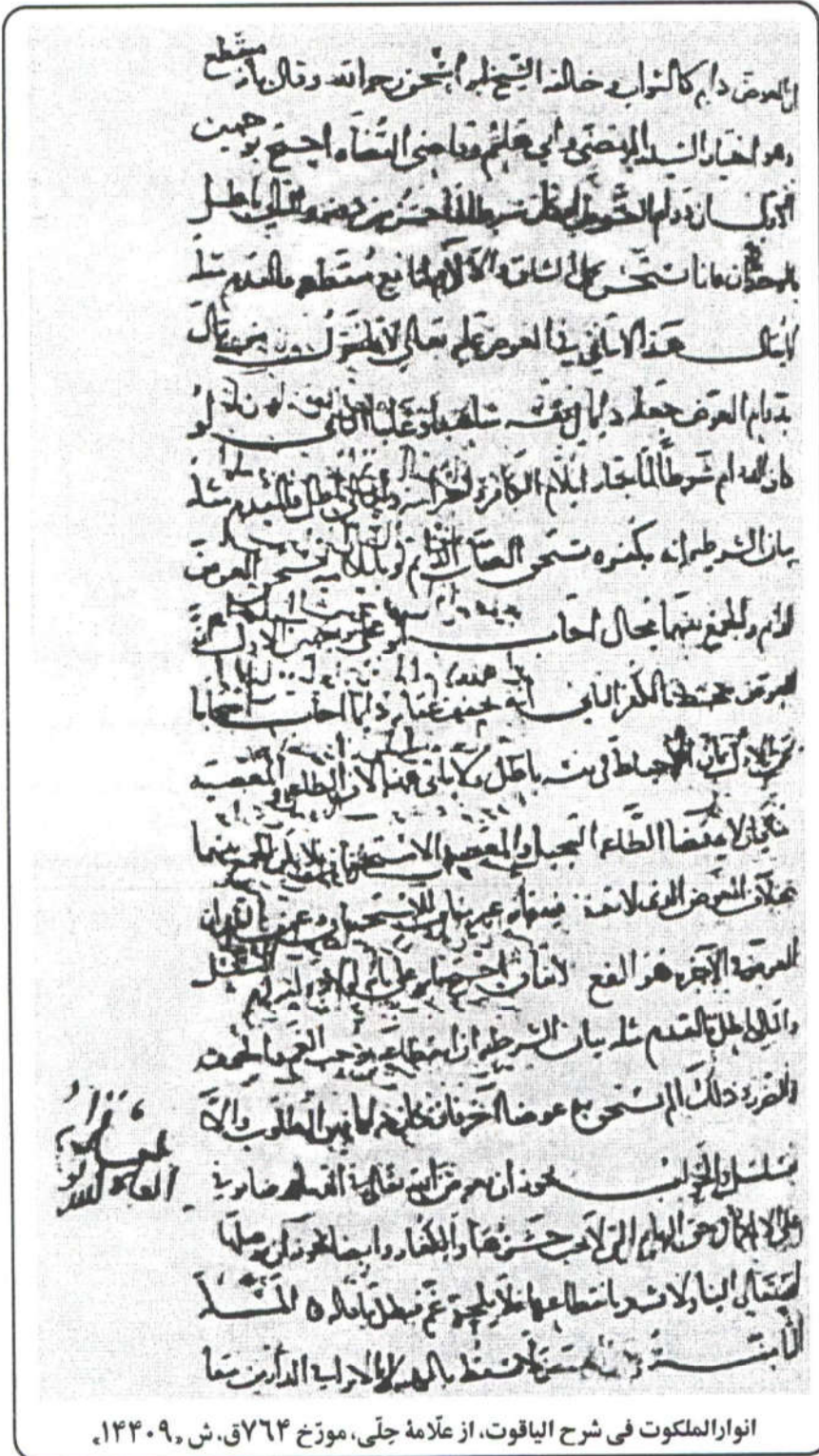
۲۱. اکسیر العبادات فی أسرار الشهادات، (فارسی)، تألیف ابراهیم بن محمد اردبیلی واعظ، نسخه اصل به خط مؤلف، مورخ اواخر سده ۱۳ یا اوایل سده ۱۴ هـ، نفیس و ارزشمند، تاکنون چاپ نشده، قطع رقعی پالتویی و قطور، خط نستعلیق، ش «۱۶۷۳۹».
۲۲. انفاس نفیسه و الفاظ متبرکه، (فارسی)، از: خواجه محمد پارسا، خط نسخ، مورخ سده ۱۱ هـ، قطع رقعی، عناوین سنگرف، مصحح، ش «۱۵۱۱۰».
۲۳. انموذج علم زراعت، (فارسی)، از: شیخ ناصرخان ابن حسین خان دشتستانی، کتابت چهارشنبه ۱۴ جمادی الثانی سال ۱۳۱۴، خط نستعلیق شکسته و تحریری، عناوین و نشانیها مشکی، قطع وزیری کوچک، در پایان این اثر، یک رساله کوتاه در مورد زراعت و تجارت نیز آمده است، ش «۲۰۷۳۰/ج ۳».
۲۴. أنوار الریاض، (جلد ۲)، در شرح کتاب ریاض المسائل معروف به شرح کبیر مرحوم سید علی بن محمد علی طباطبائی نجفی، شارح: مرحوم آیت‌الله سید محمد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی اصفهانی^۱ از علمای بزرگ اصفهان در نیمه دوم سده ۱۳ هـ، نسخه بسیار مهم، نفیس و اصل، به خط مبارک مؤلف، تاکنون چاپ نشده است، خط نسخ، عناوین قرمز، قطع وزیری، ش «۱۴۲۴۰».
۲۵. أنوار الغرویة یا منیة الألباب، در شرح لمعه، (عربی، شامل معاملات)، از: شیخ محمد جواد بن ملاکتب احمدی نجفی، خط نستعلیق ابوالقاسم بن غلامحسین کازرونی، مورخ اواخر سده ۱۳ یا اوایل سده ۱۴ هـ، نسخه مصحح و چاپ نشده، قطع وزیری، ش «۱۲۴۷۵».
۲۶. الأنوار فی اثبات إمامة الأئمة الأطهار علیهم السلام، (عربی)، در رد کتاب صواعق خواجه نصرالله کابلی، نسخه نفیس و نایاب، تألیف آیت‌الله حاج میرزا محمود بن حاج محمد محسن نهاوندی، نسخه در حیات مؤلف در سده ۱۳ هـ و به دستور ایشان کتابت شده است، به خط نسخ خوش محمد ولی نهاوندی خوشنویس، برگ پایانی افتاده است، قلم خوردگی دارد، و احتمالاً مؤلف آن را مقابله و تصحیح کرده است، قطع رحلی، ش «۱۴۷۸۱».

۱. تألیفات آن مرحوم افزون بر ۳۰ یا ۴۰ عنوان است. بحمدالله بیشترین آثار ایشان در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد و تاکنون برخی از آنها در فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه گزارش شده، و بقیه به تدریج معرفی خواهد شد. ضمناً یادآوری می‌شود، تعدادی از تألیفات ایشان و تعدادی نسخه بسیار نفیس دیگر را در بهار سال جاری -۱۳۸۵ ش- از نوادگان آن مرحوم در اصفهان برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم.

۲۷. انوار الاعمال الابرار، (عربی - فقه شافعی)، از: جمال الدین یوسف بن ابراهیم اردبیلی شافعی، نسخه نفیس و کهن، مورخ ۱۲ شعبان سال ۸۷۶، به خط نسخ محمود بن نومیران، مقابله و تصحیح شده، ش «۱۴۵۰۷».

۲۸. انوار الملکوت

فی شرح الیاقوت، (عربی) از: علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، این نسخه یکی از کهن ترین نسخه های موجود این کتاب به شمار می آید، مورخ سال ۷۶۴ ق، نسخه بر عالم بزرگ شیعه حسن بن محمد بن حسام خواننده و تصحیح شده و دستخط وی به سال ۷۶۴ ق در برگ پایانی مشهود است. نسخه پیش تر در کتابخانه مرحوم فخرالدین نصیری امینی^۱ بوده است، قطع جیبی پالتویی، ش «۱۴۴۰۹».

انوار الملکوت فی شرح الیاقوت، از علامه حلی، مورخ ۷۶۴ ق، ش «۱۴۴۰۹».

۱. این نسخه را به ضمیمه تعدادی دیگر از نسخه های بسیار نفیس و کهن از فرزند مرحوم نصیری برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم.

۲۹. **أنیس الزائرین** (جلد ۱ و ۲)، در بیان فضیلت زیارت ائمه معصومین علیهم‌السلام، (فارسی)، تألیف محمد صالح بن محمد رضا هروی، نسخه نفیس، برگهای آغاز و انجام افتاده است، کتابت در سده ۱۲ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۶۹۴۶».

۳۰. **أنیس العوام**، (فارسی)، از: محمود بن میرزا سلطان علی حسینی مرعشی، خط نسخ، مورخ سده ۱۴ هـ عناوین قرمز، مصحح، قطع رقعی، ش «۱۲۵۴۶ م».

۳۱. **ایضاح الرموز و مفتاح الكنوز**، (فارسی)، از: شمس‌الدین محمد بن خلیل بن قباقبی حلبی، خط نستعلیق و اندکی نسخ، مورخ سده ۱۳ هـ قطع وزیری، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها شنگرف، این کتاب شرحی است بر منظومه مؤلف با عنوان **مجمع السرور و الجور و مطلع الشمس و البدور**، در مورد قرائت‌های چهارگانه قاریان قرآن کریم، ش «۱۲۲۸۷».

۳۲. **ایقاظ النائین و ایعاض الجاهلین**، (عربی - فقه شیعه موضوع «غنا»)، از: سید ماجد بن ابراهیم حسینی کاشانی، مورخ اواخر سده ۱۲ هـ، نسخه مصحح، قطع وزیری، عناوین و نشانیها مشکی، ش «۱۶۲۷۱».

۳۳. **الایلاقی فی الطب، ویا الفصول الایلاقیة فی الطب**، (عربی)، این کتاب ظاهراً گزیده‌ای از کتاب القانون ابن سینا می‌باشد که الذریعة بدان تصریح دارد، تألیف سید شرف‌الدین ابی‌عبدالله محمد بن یوسف ایلاقی، از پزشکان ایرانی سده ۵ هـ است، این نسخه یکی از کهن‌ترین نسخه‌های موجود این کتاب به‌شمار می‌آید، کتابت ۲۴ محرم الحرام سال ۷۳۹، خط نسخ خوش عبدالقاهر بن بهاء‌الدین فولادی، قطع رقعی کوچک، نسخه کامل و تمیز، عبدالرحمن بن عتایقی شرحی بر این کتاب نگاشته است، نسخه‌ای دیگر مورخ ۱۲۵۷ ق به ش «۷۰۵۷»، در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، ش «۱۳۸۷۸».

۳۴. **بحر الانساب و سند مشایخ طریقت و أحفاد و نوادگان جامی**، (فارسی)، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس و نایاب، مورخ سده ۱۲ هـ عناوین و نشانیها شنگرف و دارای دوایر مشجر با شنگرف، نسخه مصحح، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۴۴۴۹».

هو السبب في مثل السدة وكفى نفع المملوك وافر امتاحت الى سخن
 يضر كفى وكالسل وكفى نفع السد ولا مالي بكفى الثالث ان يكون احدهما
 اسدهما كما اذا اجتمعت كفى المحترق والنالج نفع الج المحترق بالنفص
 ولا ملت الى الفالج واذا اجتمع المرض والعرض فانا سد اب علاج المرض
 ان نعلمه العرض كمن اسقى المحدثات في التواني الشديد الوجع وان اضرت
 نفس التولنج كما يوجر الوجب من النفص لضعف المعدة او لاسهاك متدم
 او غيبان في الحال والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب
 نغزنا حين فرغ من التجميع بعبد القاهر
 به المنزلة الاولى في حق الصبي الرابع والعشرون

محمد بن محمد سنة ٧٣٩ لله اعزكم الله

ولقاربه ولم ينظر فيه اب بن شيخ
 ولله المنة والحمد رب العالمين
 قطع عن فني كد
 لا يحق
 سنة ١٢٧٨

بسم الله الرحمن الرحيم
 محمد بن محمد
 سنة ١٢٧٨

الفصول الايلاقية في الطب، از: سيد شرف الدين ايلقي، سده ٥٥٥، موزخ ٧٣٩ق، ش ١٣٨٧٨،

٣٥. بحر الاصول (جلد ٣)، تأليف مرحوم حاج ملا محمد جعفر بن محمد صفی فارسی آباده‌ای، از علمای بزرگ نیمه دوم سده ١٣ هـ بیشترین آثار وی در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، نسخه بسیار نفیس و اصل به خط مبارک آن مرحوم در نیمه دوم سده ١٣ هـ مطالب قلم خوردگی دارد، در برگ آغازین وقف‌نامه‌ای به خط مؤلف به سال ١٢٧٨ ق نگاشته شده و طی آن نسخه‌های خطی

خود را وقف نموده است^۱، قطع رحلی بزرگ، ش «۱۱۶۱۹».

۳۶. بحر الدّموع، (فارسی - در فضائل و مناقب حضرت سید الشهداء امام حسین بن علی علیه السلام)، تألیف احمد بن حسن بیرجندی الاصل یزدی المسکن، مورخ جمعه ۱۵ صفر سال ۱۲۹۶ در، اصفهان، به خط نسخ خوش محمد جواد بن ملامحمد باقر یزدی الاصل، قطع رقعی بزرگ، نسخه کامل، نسخه‌ای دیگر به ش «۲۵۹۲»، در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، ش «۱۷۳۵۷».

۳۷. البحر المّواج و السّراج الوّهّاج (جلد اول، به فارسی - تفسیر قرآن کریم)، از: قاضی شهاب‌الدین احمد بن شمس‌الدین بن عمر زاوی دولت آبادی هندی حنفی، نسخه نفیس، مورخ سده ۱۱ هـ قطع سلطانی بسیار بزرگ، این جلد شامل تفسیر ۱۵ جزء قرآن کریم است، نسخه مصحح، ش «۱۶۸۹۱».

۳۸. البحر المّواج و السّراج الوّهّاج، (جلد دوم، به فارسی - تفسیر قرآن کریم)، از: قاضی شهاب‌الدین احمد بن شمس‌الدین بن عمر زاوی دولت آبادی هندی حنفی، نسخه نفیس با همان مشخصات نیمه نخست و به خط همان کاتب، قطع سلطانی بسیار بزرگ، ش «۱۶۸۹۲».

۳۹. بداء، عربی، تألیف غلامرضا بن عبدالعظیم کاشانی، نایاب و تاکنون چاپ نشده، مورخ سده ۱۳ هـ خط نسخ خوش، قطع رقعی، ش «۱۴۱۶۶».

برهان الملة ← سلم الاسلام

۴۰. بیست باب اسطرلاب، (فارسی - در اخترشناسی)، از: خواجه نصیرالدین طوسی، خط نسخ و نستعلیق، کتابت سده ۱۰ هـ قطع رحلی کوتاه، نسخه مصحح و مجدول، ش «۱۳۷۹۱».

۴۱. تأدیب النّساء، (فارسی)، تألیف میرزا محمد علی بن علی نقی خان جوپاری الاصل کرمانی المسکن، شامل ۱۰ فصل و خاتمه، در عصر شاهزاده محمد حسن میرزا ابن مهدی قلی میرزا ابن عباس میرزا ولی عهد نگاشته شده است، کتابت سال ۱۳۰۴ ق، خط نستعلیق خوش محمد علی طباطبائی، این نسخه احتمالاً در حیات مؤلف کتابت شده، نفیس و تاکنون چاپ نشده است، عناوین قرمز، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۴۱۶۵».

۱. آن مرحوم در زمان حیات، طی دو مرحله جداگانه تمام نسخه‌های خطی خود را وقف نموده که بیشترین آنها در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد. معمولاً در پشت برگ آغازین هر یک از نسخه‌های خود وقف‌نامه را به خط خودش کتابت نموده است. خداوند بزرگ را سپاس که نسخه‌های ایشان پراکنده نگردید و نظر آن مرحوم تأمین گردید و در حال حاضر مورد استفاده پژوهشگران قرار دارد.

۴۲. تاریخ جزیره قشم و وضعیت جغرافیایی آن، (فارسی)، احتمالاً تألیف مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن رحیمی کاشانی نجفی (ره)^۱ از علمای برجسته مقیم بمبئی هند، این کتاب را به سال ۱۳۶۸ ق نگاشته است، نسخه اصل به خط مؤلف، عناوین قرمز، خط نستعلیق، تاکنون چاپ نشده، قطع وزیری بزرگ، ش «۱۴۷۶۳».

۴۳. تاریخ شاه صفی الدین، (ترکی)، مؤلف: ناشناخته، خط نستعلیق، عناوین، درشت تر از متن، برگهای آغاز و انجام افتاده است، ش «۱۱۷۵۴».

۴۴. تحفة التحقیق، (عربی)، از: محمد قزدار، مورخ سال ۱۲۷۲ ق، خط نسخ درشت علی داود، دارای سرلوح ساده مرصع، عناوین و نشانیها سنگرف، مشکی و سبز، قطع رقعی بزرگ، صفحات مجدول، ش «۲۰۷۵۸/ج ۳».

۴۵. تحفة الذاکرین در کیفیت معراج نبی اکرم ﷺ (جلد دوم)، به عنوان: ترجمه کتاب حیات القلوب علامه مجلسی رحمته الله، (ترکی)، تألیف ابراهیم بن محمد اردبیلی واعظ، نسخه اصل، به خط مؤلف، اواخر سده ۱۳ هـ قطع رقعی بزرگ پالتویی، خط نستعلیق، ش «۱۶۷۳۷».

۴۶. تحفة الشاهیه، (عربی - در اخترشناسی)، از: قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ سال ۹۵۹ ق، خط نستعلیق، عناوین و نشانیها سنگرف، نسخه مصحح و نایاب، این نسخه نیز از جمله نسخه‌هایی است که مرحوم حاج ملا محمد جعفر بن محمد صفی فارسی آباده‌ای وقف نموده است. قطع رقعی پالتویی ش «۱۲۷۰۹». یادآوری می‌شود، دو نسخه نفیس دیگر از کتاب تحفة الشاهیه، در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد و آنها نیز بسیار نفیس می‌باشند.

۴۷. تحفة الطلاب فی حلّ خلاصة الحساب للشیخ البهائی، (عربی)، تألیف عبدالرحمن بن عبدالله، این شرح را مؤلف در نیمه دوم سده ۱۲ هـ به پایان برده است، کتابت سال ۱۲۸۶ ق، تاکنون چاپ نشده، عناوین و نشانیها قرمز و مشکی، قطع وزیری کوچک، ش «۱۷۲۵۳».

۱. مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن رحیمی کاشانی نجفی فرزند مرحوم آیت‌الله حاج شیخ ابوالقاسم رحیمی کاشانی، هر دو از علمای بزرگ و برجسته مقیم شهر بمبئی هند بودند، این دو عالم حق عظیمی بر شیعیان آن منطقه داشته و به گفته بسیاری از افراد آگاه، هزاران نفر از خوجه‌های اسماعیلی را شیعه اثنی عشری کردند. هزاران تن از مردم آن سامان از این پدر و فرزند تقلید می‌نمودند. مرحوم حاج شیخ محمد حسن کتابخانه بزرگی در بمبئی داشت که موجودی آن نزدیک به ده هزار جلد کتاب چاپی نفیس و کهن چاپ هند، و افزون بر یکصد و سی نسخه خطی فارسی و عربی بوده است، حسب وصیت آن عالم ربانی، تمام کتابهایش را وقف کتابخانه بزرگ ما نموده، و بحمدالله در بهار سال ۱۳۸۴ شمسی از بمبئی به قم منتقل گردید و هم‌اکنون در این کتابخانه بزرگ موجود و در حال بررسی و ثبت می‌باشد.

۴۸. تحفة الفاطمیین فی احوال قم و القمیین، (جلد اول، فارسی)، تألیف مرحوم شیخ حسین بن محمد حسن بن حاج محمد رضا بن محمد تقی قمی متخلص به «مُفلس» و معروف به «شیخ ارده‌شیره»، زیرا به ارده‌شیره^۱ بسیار علاقه داشته و منظومه وی به عنوان کتاب مخمس ارده‌شیره در جمادی‌الثانی سال ۱۳۴۷ ق، در چاپخانه اتحاد تهران، به صورت سنگی در قطع جیبی، در ۵۴ صفحه چاپ و منتشر شده است. کتاب تحفة الفاطمیین، نسخه اصل، به خط نسخ مؤلف که این جلد را در ۹ ربیع‌الثانی سال ۱۳۵۱ به پایان برده است. مؤلف در ۲۵ ماه صفر سال ۱۳۶۷ چشم از جهان فرو بسته است. این اثر وی که در دو جلد بزرگ نگاشته شده، تاکنون چاپ و منتشر نشده است، به یاری خداوند بزرگ تا چندی دیگر این دو جلد را چاپ و منتشر خواهیم نمود. دستخط مبارک پدر بزرگوارم به سال ۱۳۹۰ ق، در پشت برگ آغاز این نسخه آمده و مطالبی را پیرامون زندگی‌نامه مؤلف که سالها پدرم او را می‌شناخته، مرقوم داشته‌اند^۲. این کتاب از نظر

۱. ارده‌شیره مرکب از ارده و شیرۀ انگور یا خرما می‌باشد که معمولاً در مراکز کویری از جمله قم و یزد، کارگران و مستمندان آن را بانان تناول می‌نمایند.

۲. متن دستخط مرحوم آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی^{رحمته} در پشت برگ آغازین جلد نخست کتاب «تحفة الفاطمیین» چنین آمده است: «کتاب تاریخ بلدة قم المشرفة، للفاضل المعاصر البحّاث النّقاب، شیخ حسین بن المولی محمد حسن القمی المورّخ المعروف بارده شیره، وکان شاعراً، ادیباً، مؤرّخاً، توفّي فی ۲۵ شهر صفر سنة ۱۳۶۷ القمریة الهجریة، ودفن فی الصّحن الاتابکی بمشهد السّت فاطمة المعصومة^{رحمته} وکان من اصدقایی کثیر الوداد و المجلّسة معنا، وکان يعرف بارده شیره «لأنّه نظم قصیة فی مدیح الحلوا المتخذ من السمسم و الدبس و یسمی ارده شیره، و له کتب و آثار منها: دیوان شعر کبیر فی مناقب المعصومین و مراثیهم، و منها: کتاب فی مقتل مولانا الحسین^{رحمته} و کتاب تذکرة الشعراء کبیر لم یتم و کتاب فی الرّقات الموقوفة علی مشهد السّت فاطمة المعصومة، و منها کتاب فی شرح الکلمات القصار لمولانا امیرالمؤمنین، و کتاب فی احوال السّت فاطمة المعصومة^{رحمته}، الی غیر ذلك، وکان سریع الكتابة، و من الغریب أنه کان یکتب بیده الیسری، وکان یعیش عیشة زهد و تقشف فی المسکن و الملبس و ینام فی اللیل فی بقعة صاحب القوانین شتاء و صیفاً حشره الله مع موالیه، و قبره فی الصّحن قریب من قبر العلامة الحاج ملا آقا حسین الکبیری القمی قریباً من بقعة العلامة الشّهِید الحاج الشیخ فضل الله النوری^{رحمته} حرّره العبد شهاب الدّین الحسینی المرعشی النجفی. ۲۸ جمادی الثّانیة ۱۳۹۰» یادآوری می‌شود، مرحوم شیخ محمد حسین مفلس در منظومه فارسی خود که در مدح ارده‌شیره سروده است، آغاز آن که به صورت مخمس می‌باشد چنین آمده است:

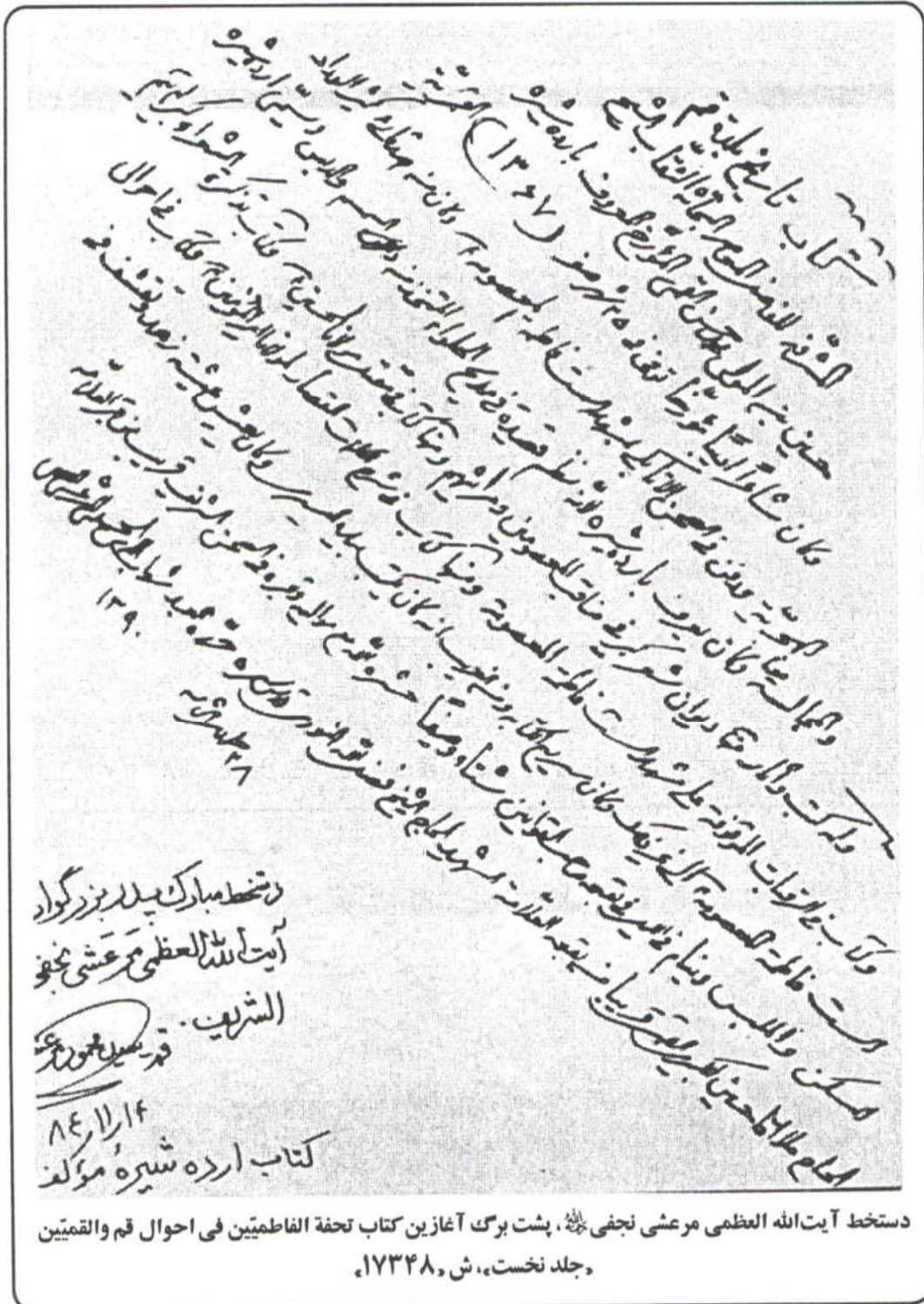
الا ای ساقی عنبر فشان هی بیاور بهر من جامی پر از می
بنوشم آن قدح را تا شود طیّی پس از آن چند بیتی من پیایی

«نویسم از برای ارده شیره»

چه باشد ارده‌شیره جسم و جانم چه باشد قوت روح و روانم
چه باشد لذت باغ و جنانم بنزدم نیست چیزی به ز آنم

«بود دنیا و عقبی ارده‌شیره»

تاریخ اجتماعی قم فوق العادہ جالب می باشد۔ قطع رحلی کوتاہ، ش «۱۷۳۴۸»۔

دستخط مبارک پیدر بزرگوار
 آیت الله العظمیٰ مرعشی نجفی
 الشریف
 قمر محمد مورخ
 ۱۴۱۴
 کتاب اردہ شیرہ مؤلف

دستخط آیت الله العظمیٰ مرعشی نجفی رحمۃ اللہ علیہ، پشت برگ آغازین کتاب تحفة الفاطمیین فی احوال قم والقمیین، جلد نخست، ش «۱۷۳۴۸»۔

۴۹. تحفة الفاطمیین فی احوال قم والقمیین، (جلد دوم)، فارسی، از: مرحوم شیخ حسین بن محمد حسن بن حاج محمد رضا بن محمد تقی قمی متخلص به «مفلس» و معروف به «شیخ اردہ شیرہ»، نسخه اصل، به خط نسخ مؤلف، این جلد رادر ۲۴ جمادی الاول سال ۱۳۵۱ به پایان برده است، قطع رحلی کوتاہ۔ در برگ انجام رسالہ کوتاہی در مورد حضرت موسی

مبرقع جد سادات رضوی، تألیف مرحوم آیت‌الله حاج میرزا حسین نوری، به خط مرحوم شیخ اردشیره در تاریخ ۱۵ ربیع‌الثانی سال ۱۳۵۱ آمده است، ش «۱۷۳۴۹».

۵۰. تذکرة الاولیاء، (فارسی)، از: شیخ فریدالدین محمد بن ابراهیم معروف به «عطار نیشابوری» خط نسخ، مورخ ۹۹۸ق، عناوین شنگرف، قطع وزیر، نسخه مصحح، ش «۱۳۹۲۴».

۵۱. ترجمة الحسینة، (فارسی)، تألیف مولی ابراهیم بن ولی‌الله استرآبادی، مورخ سال ۱۲۳۵ق، خط نستعلیق تحریری، کاتب ملا محمد بن آخوند ملا اسماعیل، این

کتاب را مؤلف به سال ۹۵۸ق، پس از انجام فریضة حج، در مدت چهل روز نگاشته است، عناوین و نشانیها شنگرف و مشکی، ش «۲۰۴۱۳/ج ۳».

۵۲. ترجمه و تفسیر قرآن

کریم، (فارسی)، مترجم ابوجعفر محمد بن جریر بن رستم طبری، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، متن خط ریحان، تفسیر و ترجمه فارسی به خط ثلث، و به صورت زیرنویس نگاشته شده است، کتابت نیمه دوم سده ۵۶۰ هـ بین سالهای ۵۶۰ تا ۵۹۵ق، این نسخه از نظر قدمت تاریخ کتابت فوق العاده

و چون قرعونین با غرقه شد بخا سربا همه از آن سبوی دریا بمانند نند قرعون با
سهاش همه در آن اند و نند و هیچ خاکی از ایشان بر سر آب نیامد بخا سربا
لقت هم رویه را از نیا قرعون هی بر سر کایشان در آب انداند هیچ
خاکی از ایشان بر سر آب نیامد و نند کایشان هر زولا کتفه بشت باید کلب
خوله از خدای عزوجل ناما... بر سر آب آرد ناما ایشان را در بر سر آب انداند
عزوجل حلیمه... ناما... در بر سر آب انداند
از سبوی و سوزان و نند کلبه باز هر مرده ز آب اندر بماند بس چون
خروج بابا شتر را آن خواست با بر سر آب انداند بخا سربا اند
و شام جعفر و دانای خواست با بر سر آب انداند و نند کلبه با بر سر آب انداند

ترجمه تفسیر طبری (فارسی)، نسخه بسیار کهن، مورخ اواخر سده ۵۶۰ هـ، ش «۱۴۰۲۳».

اهمیت دارد، کاتب نسخه منصور بن عبدالکریم بن محمد استاد ابرقوئی^۱، قطع رحلی، دارای شمس‌های زیبا در حواشی، این نسخه مهم و نفیس سالها در هند بوده و آسیب بسیار دیده و نیاز به بازسازی جدی دارد، ش «۱۴۰۲۳».

۱. ابرقوئی منسوب به «ابرقو» منطقه‌ای که در استان یزد قرار دارد.

۵۳. ترجمه تفسیر طبری، (فارسی)، نسخه بسیار کهن، نفیس و ارزشمند، خط نسخ، کتابت اوایل سده ۷ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده است، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع

رحلی، ش «۱۴۲۶۶».

۵۴. ترجمه

فارسی کتاب احیاء

العلوم غزالی، جلد

دوم، مترجم

ناشناخته، نسخه

بسیار نفیس،

ارزشمند و کهن،

مورخ نیمه دوم سده

۶ هـ متأسفانه چون

برگ پایانی این نسخه

افتاده است، نام کاتب

و سال کتابت در این

نسخه وجود ندارد

و تاریخ کتابت در

پایان جلد نخست که

هر دو جلد به خط

یک کاتب می باشد

کی مر الامور تند ملانه دله اندازین علم ولو کنت لعلم للتعبیه استکثرت من الطیر ولا
من غیب دلانسخ بسیار جز کردی بعضو کنت اندام دلانسخ کجا پسا رطاعت کردی لایله
کی منزله خولمن بودن بعضو سنن کردی کی کردم و این خطاست کی بدکن وقت بیان لغت
ولهها و فیهها بود فریضه بحر توحید بود و اولاد از توحید هیچ تصدیق بودن لغت
کی در من غیب دلانسخ بسیار کردی طعام و مال و سلاح تا ما را در آنرا نگی و بخی بریدی
و این را تو کله کی کسی نند و این نظر لغت کی یوسف کتف علی السلام احطی علی
خزاین الارض الا حفیظ اعلم و فرزند آن حضرت علی السلام عهد انبیا بودن با این
هه عصر رفتند و هر کی خرداری طاهر اندونند من سال مره و لذذ یعقوب و بلدان
ترک توکل بود کی تنها از صحیح خود نبودن بکن بحق اهل و عیال ایوستکان و درستان
بودن کف لکهما و ما منی السور و لا من غیب دلانسخ مر لبعی بخی و هر حق
و تقوی فمیدی یعنی هر جزئی کی حضرت و ظفر بر انبوهی رفیع پس من جز غیب دلانسخ
من گم من را سول جلدی غیب دلانسخ تا انرا ندید بشیر لغوم تو منون نسیم من مکتب
بیم کتله کا فرزند مرده دهده مومنانم مولد الذی خلقک من نسیب
و لطفه خداوند عز و جل لا یطو و عید کا فرزند بقیامت بلین ای جز ندانند
وصف و معاطت بلدان کلا یبنا ما من انبیه ام و اینان معزله دی دلانسخ ایسان
من را فریله ام بدون مرابت و لباس انبازی محکوند و آغاز بد کردم و هو اکدر
و ذکر لدم و هو «در میان» چون اعتراض است می از خرافات عز ذکره
بیا فرید شما را لذیکرت و لکن لدم است و جعل نماز و جهها و یا فرید از بی حمت
و پرلا حو را و منها کنایت است از لغت لدم علیه السلام لیکن انبیا تا یا را

نسخه کهن دیگری از ترجمه تفسیر طبری، (فارسی)، مورخ سده ۵۷ هـ، ش «۱۴۲۶۶».

سال ۵۸۴ ق آمده است. به یاری خداوند در صدد خریداری جلد نخست این نسخه مهم می باشم. به هر حال، نسخه موجود دارای ۸ سر عنوان مذهب از همان سده ۶ هـ می باشد، این نیمه کامل است، عناوین شنگرف و مشکی درشت، در ۲۵۰ برگ، قطع بزرگ رحلی، یک دایره بزرگ از آب طلای ناب که در داخل آن نقش ستاره داود ترسیم شده، در پشت برگ آغازین نسخه آمده است. خدای را سپاس که چنین نسخه نفیسی را نصیب این کتابخانه بزرگ فرمود، انشاءالله با خریداری جلد نخست، نسخه موجود تکمیل و از نفاست دوچندان برخوردار می گردد، ش «۱۴۰۰۱».

در نو بد صد عیاشان بود بر ما خورد و عیب... بیجان باشد که موی در شب است سوی آن را باز از سخن
 کفایت از این تندرستی و علاج ارجح معصیت در بر بخت در آن که صاحب رای خطا خطا خود نداند و اگر بداند
 از این تندرستی و عیب که دانسته شود علاج در آن ساید و جمل در دست که دانسته شود پس علاج آن
 که در این باشد اما دست که عارف تواند که حاصل را جمل آورد و متن گرداند و از این رو را یک گرداند که اگر این
 بیاید برای خود و جمیع خود و معنی عارف نشود قادر است هر در این حدیثی تعالی بروی بلای می‌مالد سلسله
 گرداند و دست و او از نیت می‌ندارد پس علاج او چگونه عمل شود و چگونه تر طلبد از آنکه در اعتقاد است
 عادت است و علاج او در جمله است که رای خود همیشه تمام دارد و بدین فریفته نشود و کلامه فاضلی از کلام
 است و در این حدیثی که تمامه شروط اوله باشد تا بدان بود و ادنی دلیلها سریع و متن سوسطها از دست من عاقل
 و این باشد که هر کس که می‌آید و بعد از و بشری در طلب و مهارت کتاب و دست و حالها علی و بعد از
 هر دو سلسله است و بعد از این بعضی که در مدها عرض کند و روش بیان ندارد و کل اینست که در تفسیر این
 بود و عملی است او را می‌تواند نیست

لِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَهُوَ السَّمْعُ الْبَصِيرُ و رسول او صادق است
 در آنچه هر کرده است و
 پیش سلف را شناخت کند و جمله ای در کتاب رستگان بدان وارد است که در این حدیث و بعد از سوال
 از بعضی و عمل او بداند و صفا و تقوی و احسان را معصیت او را اطلاعها و شفقت و مسامحت و در پیکر
 که ما مشغول نشود و اگر در مدها و بدعتها معصیت در عینه ما عرض کند ملاک شود از آنجا که بداند
 و معرکه عزم دارد که در عرصه خود خیری هر علمت قول شود حق و امت اسکی که زرم کند که بعد از خود
 برای علم او اهرام را بر معرفت دلیل و سوسطها است و آن از جمله است که کن در دران در ازت و رسیدن
 معین و معرفت در اینست و مطلق است و جز آنرا که بنویسد تعالی برین باشد بران قادر است و این جزو این
 در آنچه از حق تعالی که ما را او سگای نکه دار است و باز داشتند طلبیم بدینجه عیاشات جاهلان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 خداشناسی و تبارنا محمود و خدا را که سزا لید او و بقدرت او متوسط است و مناجح بهر آن و شکر و
 تقدیر او سپرد: او تبار خدا از ظلمات بود او را رساند و علما را خود را در و طلائع را و هلال کرد آنند
 در در دست و بجهت طغی که خلق را از تاریکی لالت برو سناپی هدایت او رساند و در این حدیث
 اوله بهر آن دنیا و بخلات شیطان ایشان را سزور و سزور دانند، دوی که بر سوز را امن نه بود و کرد و اعوام
 در صورت و متواتر باشند بدانکه محتاج سعادت آیری تندرستی و عیب است و مستعین سعادت

ترجمه احیاء العلوم غزالی (فارسی)، نسخه بسیار کهن، مورخ پیرامون سال ۵۸۴ ق. ش. ۱۴۰۱

۵۵. ترجمه کتاب عین العلم، به فارسی از: فخرالدین محبت‌الله، خط نستعلیق مورخ
 سده ۱۲ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رحلی، دارای سرلوح مذهب و مرصع، نسخه
 مصتح، ش «۱۶۸۳۱».

ترجمة مكارم الاخلاق ← محاسن الآداب في ترجمة مكارم الاخلاق

۵۶. الترسل للتوسل إلى التفضل، یا مکتوبات مولانا جلال الدین رومی، (فارسی)، نسخه بسیار نفیس، کهن، گرانبها و نایاب، این نسخه کهن ترین نسخه موجود این اثر در جهان به شمار می آید، دقیقاً در اواخر سده ۷ ه و یا احتمالاً در حیات مولانا کتابت شده است، برگ پایانی افتاده، خط نسخ درشت، قطع رقعی به صورت بیاضی، چند نسخه خطی دیگر از این کتاب در کتابخانه های ترکیه موجود می باشد و کتابت دو نسخه آن اوایل

سده ۸ ه و بقیه در سده های ۱۲ و ۱۳ ه کتابت شده اند، ش «۱۳۸۹۵».

یادآوری می شود، این اثر چند سال قبل برای نخستین بار براساس دو نسخه خطی موجود در کتابخانه های ترکیه، چاپ و منتشر گردیده است، متأسفانه محقق این چاپ از وجود چنین نسخه کهنی که در این کتابخانه بزرگ موجود می باشد، آگاهی نداشته است.

۵۷. تشریح

الإدراك في تشریح الأفلاك، (عربی)، از: ابراهیم بن حیدر

• سیری و ملائک کجا دار ز سود
آن روز که مه شدی نمی دانستی
• کانکت نمای عالمی خواهی بود
شرح الله صدره و بستری علیه امر و بعد عنه
الملائک و الکلائک اید بروح القدس و وجه
بروح الانس • آمین یا رب العالمین •
الله مصحح البواب

طاعات و حسنات و خیرات امیر اجل عالم عادل ولی
الایادی و النعم العظیم الامر الله المشفق علی خلق الله
مختص الملوک و السلاطین اح ام الله علوه و کتبه
حضرت ذوالجلال و المنجا، بالحسنة فله عشر مثاله
ان الله لا یظلم مثقال ذرة و ان تک حسنة یضاعفها
و توت من لذه اجر اعظم بما مقبول و یدر فته باذ
سلام و دعا ازین داعی مخلص متواتر داند و این داعی را
مشاکر نعم و ذاکر کرم و لطف خود شناسد جزاه الله

کتاب الترسل للتوسل إلى التفضل یا مکتوبات جلال الدین رومی (فارسی)، نسخه کهن موزخ اواخر سده ۷ ه نزدیک عصر مولوی، ش «۱۳۸۹۵».

صفوی حسین آبادی، به خط نسخ جلال‌الدین در ۶ رمضان سال ۱۳۰۴، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه مصحح، برگ آغاز افتاده، قطع وزیری، ش «۲۰۴۱۰/ج ۳».

۵۸. تزکیة الأرواح عن

موانع الأفلاح، (عربی)، تألیف

مولی کمال‌الدین عبدالرزاق

کاشانی، این اثر را مؤلف بر

مبنای کتاب اخلاق ناصری

خواجه نصیرالدین طوسی

نگاشته و سرانجام آن را به

حاکم وقت، سید فخرالدین بن

علاء‌الدین مرتضی بن حسن

حسینی پیشکش نموده است،

نسخه بسیار مهم، نفیس، کهن،

نایاب و ارزشمند و در حیات

مؤلف، پیرامون سالهای ۷۱۰ تا

۷۲۰ ق کتابت شده است،

تاکنون چاپ نشده، صاحب

الذریعة مؤلف این کتاب را

خَرَجَ عَنِ الْمَجْلِسِ وَلَا يُعَدُّ إِلَى الشَّرْبِ بَعْدَ التَّقِيٍّ وَلَا
يُقِيمُ عَنِ الْمَجْلِسِ كَثِيرًا وَإِنْ كَانَ وَإِنْ كَانَ فِي الْمَجْلِسِ
مَنْظُورًا صَاحِبِ حُسْنِ فَلَا يَكْتُمُ لِلنَّظَرِ لِيَوْمٍ وَالْمَكْمُ
مَعَهُ وَلَا يَبْتَدِعُ مِنْهُ لِمَطْرَبٍ كُنَّا يَلِيمُ طَبْعَهُ وَ
وَلَا يَحْضُرُ فِي حَدِيثِ السَّكَارَى وَإِنْ شَاجِرًا وَالصَّلْحُ
بَيْنَهُمْ وَإِذَا وَجَدَ مِنْ نَفْسِهِ أَمَارَاتَ الْإِعْمَالِ
مَرَّ الشَّرَابَ قَارِقًا كَرَفًا وَلِحَقْرٍ عَدْلٍ لِمَوْمٍ تِي
الْمَجْلِسِ وَمَعَاشِرَةَ الْأَجَابِ وَالْمَلُوكِ وَمَنْ لَيْسَ
لِقِرَانِهِ وَإِنَّا حَسْبُ غَايَةِ الْإِحْتِرَازِ

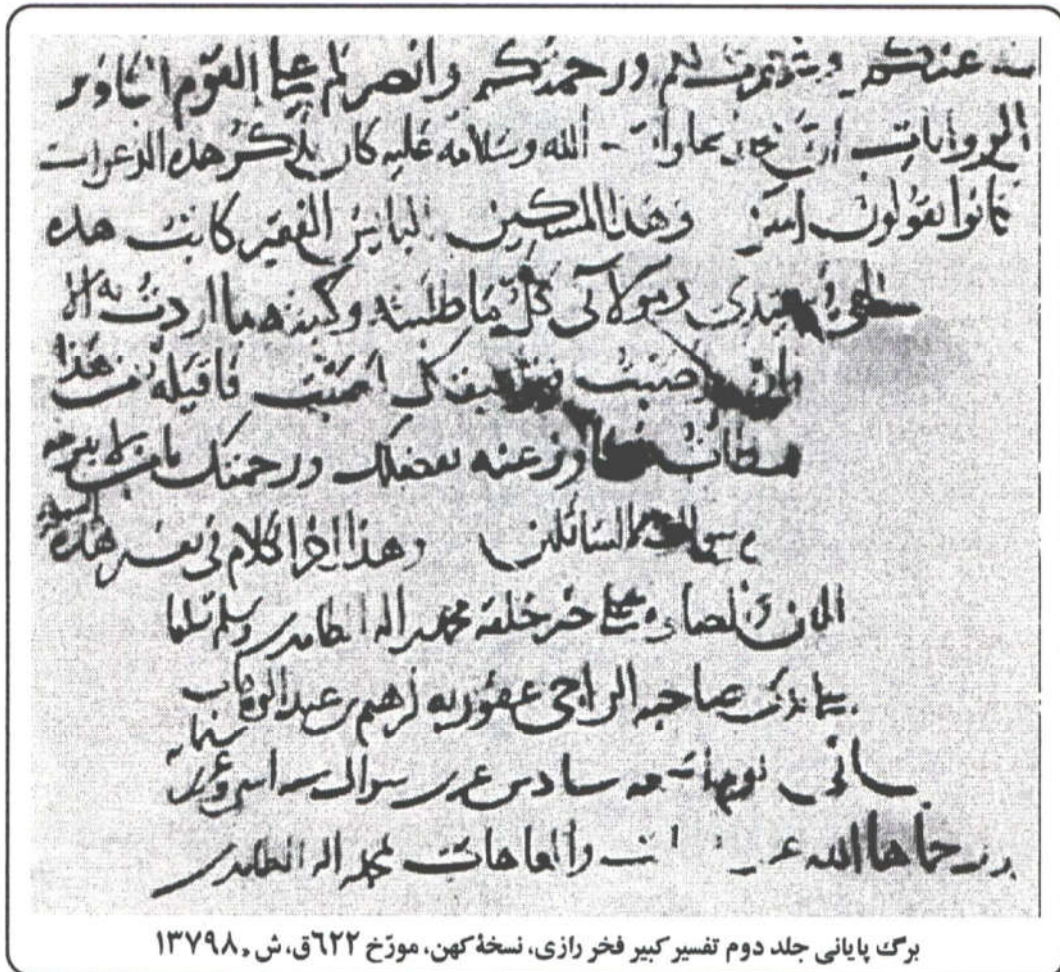
الفصل السابع في سياسة الخدم ان
الخدم بالنسبة الى الرجل كعضل عظامه لانه يفتي
عنه ما لولم يكفه لاحتاج في كفايته الى استعمال
الجوارح واتعابها منافع الخدم عنها بطولام
لاذخ

تزکیة الأرواح عن موانع الأفلاح (عربی)، از: کمال‌الدین عبدالرزاق کاشانی،
نسخه کهن، مورخ نیمه نخست سده ۸هـ، ش ۱۳۸۷۶.

تشخیص نداده و فقط با عبارت «الفه بعض الاصحاب» بسنده کرده، و نسخه‌ای را نزد مرحوم سید محمدباقر نوه مرحوم آیت‌الله العظمی سید محمد کاظم طباطبائی یزدی در نجف اشرف مشاهده نموده، کتابت آن سال ۷۶۴ ق بوده است، نسخه‌ای دیگر در کتابخانه ملی برلین در آلمان مورخ ۱۱۵۰ ق، ش «۸۱۹۹» و نسخه‌ای دیگر در کتابخانه چستربیتی در شهر دبلین ایرلند جنوبی، مورخ نیمه دوم سده ۸هـ ش «۲/۴۹۱۱» موجود می‌باشد، حاجی خلیفه نیز در کشف الظنون، جلد نخست، نام این کتاب را آورده؛ لیکن مؤلف آن را نشناخته است، این کتاب از یک مقدمه و ۳ مقاله و خاتمه تشکیل شده است، نسخه موجود در قطع جیبی است، دو برگ از پایان آن افتاده است، یک تملک به تاریخ ۷۷۷ ق، در بغداد، در پشت برگ آغازین آمده است، نسخه مصحح و بسیار تمیز، ش «۱۳۸۷۶».

۵۹. تعلیقه بر کتاب الکافی کلینی، (عربی)، از: مرحوم حاج ملا محمد جعفر بن محمد صفی فارسی آباده‌ای، نسخه اصل، به خط مبارک مؤلف، در نیمه دوم سده ۱۳ هـ بسیار نفیس، تاکنون چاپ نشده است، عناوین و نشانیها شنگرف، ش «۱۶۲۰».
۶۰. تفسیر برخی از سوره‌های قرآن کریم، از جمله: سوره حمد، آیه‌الکرسی و غیر آنها، (فارسی)، خط نسخ، مورخ نیمه دوم سده ۹ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، قطع جیبی، نسخه مصحح، ش «۱۴۳۸۷».
۶۱. تفسیر عجائب القصص، (فارسی)، از: مسکین فراهی، خط نستعلیق شیوا، شیوه خط میرعلی هروی، کتابت نیمه دوم سده ۱۰ هـ قطع وزیری خستی، مجدول، ش «۱۳۹۶۶».
۶۲. تفسیر قرآن کریم، (عربی و فارسی)، مفسر: ناشناخته نسخه بسیار کهن، نفیس و نایاب، مورخ نیمه نخست سده ۸ هـ خط نسخ خوش، قطع وزیری، «۱۴۵۰۱».
۶۳. تفسیر قرآن کریم، (عربی)، مفسر: ناشناخته، نسخه نفیس و کهن، مورخ سده ۸ هـ خط نسخ، از سوره یوسف آغاز و تا پایان سوره کهف به انجام می‌رسد، اندکی آسیب دیده است، ش «۱۴۵۰۵».
۶۴. تفسیر قرآن کریم، (فارسی) مفسر: ناشناخته، خط نسخ و خط بهار، کتابت نیمه دوم سده ۹ هـ قطع رحلی کوچک، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند، ش «۱۴۴۸۶».
۶۵. تفسیر قرآن کریم، (عربی)، مفسر: ناشناخته، مربوط به عامه که از سوره انفال آغاز و تا پایان سوره شعراء به انجام می‌رسد، نسخه نفیس و کهن، مورخ سده ۹ هـ آیات با شنگرف، نسخه مصحح، قطع رحلی، ش «۱۴۴۹۷».
۶۶. تفسیر قرآن کریم، (فارسی)، مفسر: ناشناخته خط نسخ، مورخ ۱۱ شوال ۱۰۰۷، عناوین و نشانیها مشکى و شنگرف، قطع رحلی، نسخه مصحح و مقابله شده، ش «۱۶۸۷۹».
۶۷. تفسیر کبیر امام فخر رازی «جلد دوم»، (عربی)، نسخه بسیار کهن، نفیس و ارزشمند، مورخ جمعه ۲۶ شوال سال ۶۲۲ که ۱۶ سال پس از درگذشت مؤلف کتابت شده است، خط نسخ خوش ابراهیم بن عبدالوهاب، عناوین مشکى درشت، قطع رقعی کوچک، این نسخه را چندی قبل یکی از افراد خیراندیش به این کتابخانه بزرگ اهدا نمود. متأسفانه فرسوده شده و نیاز به ترمیم جدی دارد، سرانجام در واحد مرمت این

کتابخانه بزرگ به دست توانای کارشناسان آن واحد به بهترین روش بازسازی و ترمیم گردیده است، ش «۱۳۷۹۸».

۶۸. تفسیر مجمع البیان، «جلد ۱»، (عربی)، تألیف ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی، نسخه نفیس، مورخ سه‌شنبه ۲۷ ذی‌الحجه سال ۹۸۶ خط، نسخ محمد بن حاج قوام‌الدین بن محمود بن قوام‌الدین یمنی الاصل حلی المسکن، قطع رحلی بزرگ، نسخه مصحح، این نسخه از آغاز تا پایان جزء ششم می‌باشد، ش «۱۶۹۱۲».

تفسیر الکشاف ← الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل و عیون الاقاویل فی وجوه التأویل.

۶۹. تقریرات فقه و اصول، (عربی)، از: سید حسن تویسرکانی، نسخه اصل به خط مؤلف، نیمه نخست سده ۱۴ هـ وی در این اثر از دروس استاد خویش مرحوم آیت‌الله سید محمد کاظم طباطبائی یزدی سود جسته است، قطع رقعی، ش «۱۷۵۶۴».

۷۰. تقریب التهذیب، (عربی)، تألیف ابن حجر عسقلانی، نسخه نفیس مورخ سده

۱۰ هـ این نسخه را کاتب برای خزانه عمر آغاخان بن محمد چقرزاده خازندار کتابت

نموده و در پشت برگ آغازین نسخه در یک کتیبه و یک ترنج، نسخه را به وی پیشکش نموده است، قطع رحلی، ش «۱۴۴۸۹».

۷۱. تقریب المرام فی شرح تهذیب الکلام للتفتازانی، (عربی)، از: عبدالقادر بن محمد سعید تختی سنندجی، مورخ سال ۱۲۸۶ ق، نسخه نفیس، نایاب مصحح، قطع وزیری، ش «۱۶۶۰۰».

۷۲. تقریرات دروس مرحوم شیخ انصاری، «جلد اول»، (عربی)، از: حسین بن الله وردی خامنه‌ای، نسخه اصل به خط مؤلف، اواخر سده ۱۳ هـ قطع رقعی، خط نستعلیق، ش «۱۶۷۲۵».

۷۳. تقریرات دروس مرحوم شیخ انصاری، «جلد دوم»، (عربی)، از: حسین بن الله وردی خامنه‌ای، نسخه اصل به خط مؤلف، اواخر سده ۱۳ هـ قطع رقعی، خط نستعلیق، ش «۱۶۷۳۵».

۷۴. رساله التکلیفیة، (عربی - اصول فقه اهل سنت)، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ ۱۰۱۳ ق، خط نسخ شرف‌الدین علی بن مرزبان، قطع رقعی کوچک، عناوین شنگرف، ش «۱۷۳۰۹».

۷۵. التلویح الی کشف حقائق التفتیح، (عربی - اصول فقه اهل سنت)، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ سلخ شوال سال ۸۴۱، خط نسخ ایوب بن محمد الحصار شادمانی، این نسخه ده سال بعد از کتابت به سال ۸۵۱ ق مقابله و تصحیح شده، پیش‌تر در تملک عمادالدین علی الشریف قاری استرآبادی، و نیز عبدالرحمان بن حسین روز بهانی، و فتح‌الله بن محمود انصاری بوده، تملک آنان در پشت برگ آغازین نسخه آمده است، نسخه کامل، قطع وزیری بلند، عناوین شنگرف، ش «۱۴۴۵۰».

۷۶. التّبیّهات، (فارسی - اصول فقه)، تألیف میرزا علی اکبر بن علی شیرازی، این اثر را برای فرزند خود میرزا علی تألیف نموده است، مورخ نیمه دوم سده ۱۳ هـ تاکنون چاپ نشده، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه مصحح، قطع جیبی، ش «۱۲۰۹۵».

۷۷. تنقیح الاصول فی علم الاصول، (عربی)، از: حاج ملا محمد مهدی بن ابی‌ذر نراقی کاشانی، مورخ جمادی‌الاول ۱۲۵۱، خط نستعلیق محمد علی و فرج‌الله حسینی فرزندان محمد هاشم، نسخه مصحح، قطع رحلی، جلد لاک‌روغنی، ش «۱۴۰۰۳».

۷۸. توضیح التذکره، (عربی)، از: نظام‌الدین حسن بن محمد نیشابوری، کتابت سه‌شنبه ۲۸ صفر ۱۰۱۳ خط نستعلیق سید نظیف، عناوین و نشانیها قرمز و آبی، نسخه مصحح و دارای اشکال هندسی، قطع رحلی، این کتاب شرح مهمتی است بر کتاب التذکره، تألیف خواجه نصیرالدین طوسی، یک نسخه بسیار نفیس و کهن از کتاب موجود، مورخ سال هفتصد و اندی در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد و در فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه، گزارش شده است، ش «۱۲۱۸۷».

۷۹. تهذیب الوصول، (عربی)، تألیف علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، نسخه نفیس و کهن، مورخ محرم ۹۵۶، قطع رقعی بلند، عناوین قرمز، ش «۱۶۵۱۵».

۸۰. جامع الاحکام «جلد اول»، (فارسی - فقه)، از: میرزا عبدالغفار بن علی اصفهانی، نسخه نفیس و اصل، به خط مؤلف، اواخر سده ۱۳ هـ قطع رقعی بزرگ، ش «۱۲۶۹۷ م».

۸۱. جامع الاحکام «جلد پنجم»، (فارسی - فقه)، از: میرزا عبدالغفار بن علی اصفهانی، این کتاب را مؤلف با فتاوی مرحوم آیت‌الله میرزا محمد تقی شیرازی (ره) گرد آورده است، نسخه اصل به خط مؤلف، در اواخر سده ۱۳ هـ قطع رقعی، ش «۱۲۶۹۸ م».

۸۲. جفر و علوم متفرقه «کشکول»، تألیف مرحوم آیت‌الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی معروف به علامه در گذشته ۱۳۶۹ ق، نسخه اصل به خط مؤلف، در نیمه نخست سده ۱۴ هـ، قطع حمایلی، ش «۱۲۶۷۳ م».

۸۳. جمع میر «مسموعات» (فارسی)، از: میرعبدالاول، مورخ ۱۰۲۳ ق، نسخه اصل، ظاهراً به خط مؤلف، دارای سرلوح مرصع، مصحح و مجدول به زر، ش «۱۵۱۰۹».

۸۴. جنگ، (فارسی)، گردآورنده: محمد علی حسینی، خط نستعلیق قطع بیاضی، در این مجموعه رونوشت برخی از فرامین و نامه‌نگاری‌های سلاطین ایران، از جمله نادرشاه افشار آمده است. ش «۱۴۳۲۴».

۸۵. جنگ، (عربی و فارسی)، نسخه نفیس، کتابت سده ۱۲ هـ برخی مطالب به خطوط تنی چند از علمای مشهور آن سده می‌باشد، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۵۷۰۸».

۸۶. **جُنگ فارسی**، از: سید محمود مرعشی حسینی شوشتری، مورخ سده ۱۴ هـ قطع رقعی، مصحح و مجدول، ش «۱۷۳۱۱».
۸۷. **حاشیه الهیات شرح جدید تجرید**، (عربی)، از: ملا احمد اردبیلی، مورخ سال ۱۱۲۵ ق، خط نستعلیق نظر علی بن سلطان محمد اردستانی، در دارالسلطنه اصفهان، قطع رقعی بزرگ، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها شنگرف، ش «۱۱۷۸۲».
۸۸. **حاشیه بر حکمة العین**، (عربی)، از: ملا میرزا محمد مشهور به «ملا شمس گیلانی»، کتابت اوایل سده ۱۲ هـ، نسخه مصحح، خط نستعلیق شکسته، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۴۱۶۹».
۸۹. **حاشیه شرح زبدة الاصول شیخ بهاء الدین عاملی**، (عربی)، از: مرحوم آیت الله العظمی سید محمد حجت کوه کمری، از مراجع عظام تقلید در نیمه سده ۱۴ هـ مؤسس مدرسه علمیه حجتیه واقع در شهرستان قم، مورخ نیمه نخست سده ۱۴ هـ خط نستعلیق تحریری مورب، برگهای آغاز و انجام افتاده، قطع جیبی، ش «۲۰۷۰۸/ج ۳».
۹۰. **حاشیه الکشاف**، (عربی)، از: سعدالدین تفتازانی، خط نسخ، مورخ سده ۱۱ هـ نسخه مصحح این نسخه پیش تر در کتابخانه شخصی مرحوم حاج ملا احمد بن محمد مهدی نراقی به سال ۱۲۱۴ ق قرار داشته و تملک ایشان در برگ آغازین نسخه با مهر آن عالم بزرگ «عبده احمد بن محمد مهدی» و نیز چند تملک دیگر از علما و بزرگان بر برگ آغازین مشهود می باشد، قطع رحلی کوچک، ش «۲۰۰۹۱/ج ۳».
۹۱. **حاشیه المختصر**، (عربی)، از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطائی، نسخه نفیس و کهن، مورخ رجب سال ۸۸۹، خط نستعلیق، برگ آغاز افتاده است، قطع جیبی، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها شنگرف، اندکی رطوبت دیده است، ش «۱۴۵۷۴».
۹۲. **الحاوی لعلم التداوی یا «الحاوی الصغیر»**، عربی، تألیف شیخ صائن الدین محمود ایلاس شیرازی، مورخ جمعه هفتم جمادی الاول ۱۰۷۲، فرد خائنی در آن دست برده و تاریخ کتابت آن را به سال ۶۷۲ ق تغییر داده، در صورتی که این تاریخ جعلی است و کتابت آن دقیقاً سال ۱۰۷۲ ق می باشد، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۷۲۵۶».

حجة الاسلام وبرهان الملة في ردّ ميزان الحق ← سلم الاسلام

۹۳. حدائق الأخبار، (فارسی - عرفان)، تألیف محمد صادق بن عزالدین فرغانی، کتابت سال ۱۲۵۴ ق، به خط نستعلیق محمد فرزند شاد بن محمد، به ضمیمه یک رساله فارسی مربوط به شهاب‌الدین طورپشتی که قاسم بن حسن ام‌البلادی آن را نگاشته است، به خط همان کاتب رساله نخست، ش «۱۷۳۶۲».

۹۴. حرف حساب، (فارسی)، از: ابوالقاسم رانکوهی، کتابت سده ۱۳ هـ قطع جیبی، عناوین درشت قرمز، مصحح، ش «۱۶۶۳۳».

۹۵. حُسنیه، (فارسی)، تألیف ابراهیم استرآبادی، مورخ سال ۱۲۵۸ ق، خط نستعلیق، قطع جیبی، عناوین و نشانیها آبی، به خط حاج کاظم ساکن تبریز، ش «۱۱۷۹۹».

۹۶. حدائق الحقائق، (امثال اشعار فارسی)، از: اشرف بن محمد رامی، خط نستعلیق خوش، کتابت ۲۰ جمادی‌الاول خط محمد مهدی جزایری ابن عبدالله، قطع جیبی، ش «۱۶۶۱۷».

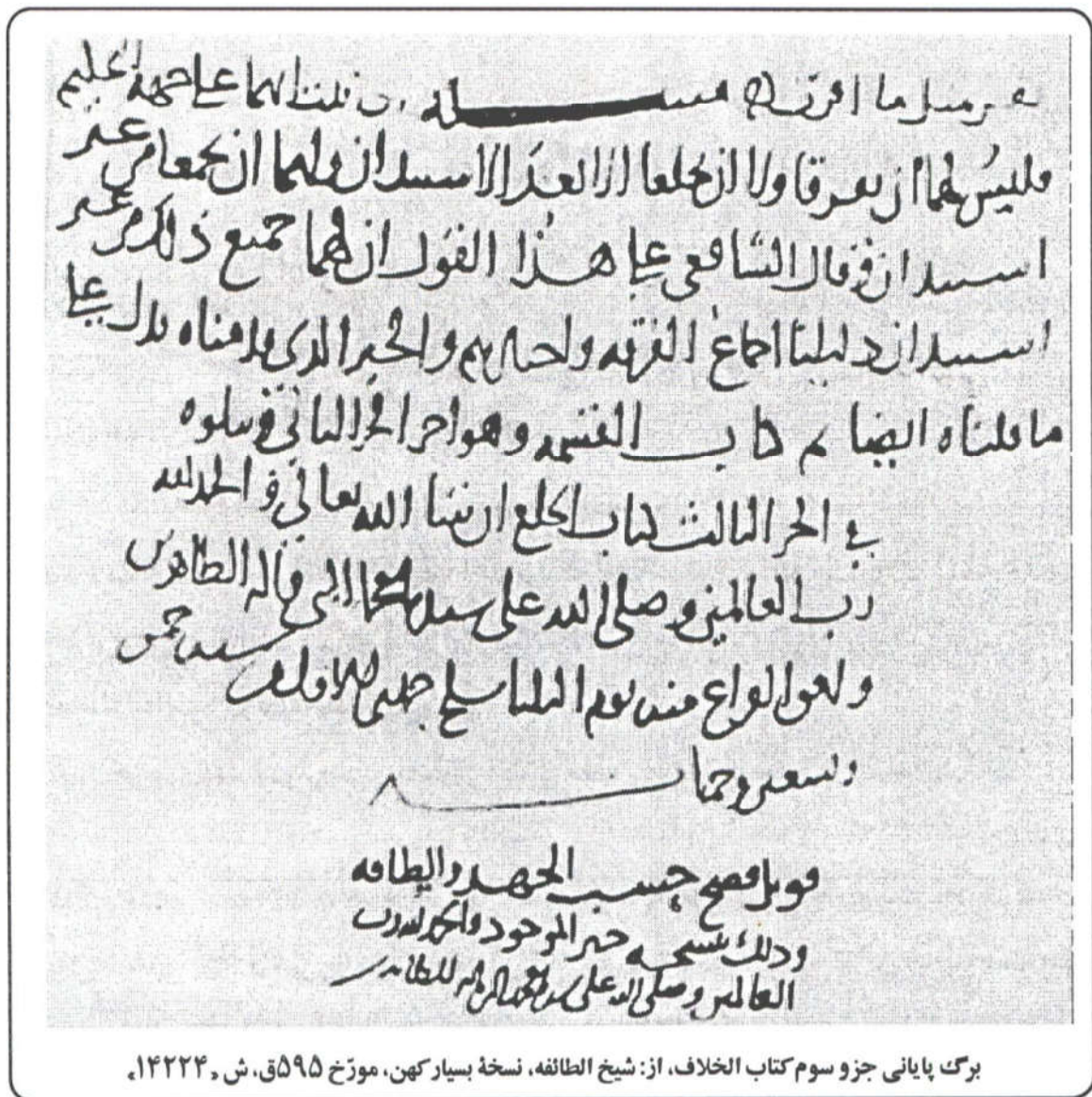
۹۷. حکایات، (عربی)، از: ناشناخته، مورخ شعبان ۱۱۹۷، خط نسخ عبدالنّبی محمد، عناوین و نشانیها قرمز، برگ آغازین افتاده است، نسخه مصحح، قطع رقعی، ش «۲۰۷۲۳/ج ۳».

حیات القلوب ← تحفة الذاکرین

۹۸. خزان و بهار، (فارسی - اخلاق و فرج بعد از شدت)، شامل: مقدمه و ۱۴ اساس و خاتمه، تألیف قاضی محمد شریف متخلص «کاشف ابن شمس الدین محمد شیرازی»، از علمای نیمه سده ۱۳ هـ نسخه بسیار نفیس و نایاب، تاکنون چاپ نشده، مؤلف در برگهای پایانی کتاب، شرح احوال خود را نگاشته است، پدر مؤلف که در اواخر عمر خود به شهرستان ری رفته، به سال ۱۰۳۵ ق، در همان جا درگذشته است، کتاب موجود را مؤلف به سال ۱۰۶۰ ق تألیف کرده است، خط نستعلیق محمدرضا خوئی، عناوین قرمز، کتابت سده ۱۳ هـ قطع رحلی کوتاه، ش «۱۷۳۳۶».

۹۹. الخلاف، (عربی - فقه شیعه)، از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی، در گذشته ۴۶۰ ق، این نسخه در حال حاضر کهن‌ترین نسخه موجود این کتاب به‌شمار می‌آید، کتابت سه‌شنبه سلخ جمادی‌الاول سال ۵۹۵، با یکی از بهترین نسخه‌ها که

شاید نسخه اصل بوده، در همان سال مقابله و تصحیح شده است، دقیقاً ۸۳۲ سال قبل کتابت شده است، نسخه‌های بسیار کهن کتاب الخلاف بسیار نایاب می‌باشد، یک نسخه کهن و نفیس دیگر در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد که در نیمه سده ۷ هجری پیرامون سال ۶۵۲ ق کتابت شده و برادر علامه حلی و محقق حلی صاحب شرایع آن را مقابله و تصحیح نموده‌اند، نسخه موجود در قطع وزیری، خط نسخ، برگ آغازین نونویس است، ش «۱۴۲۲۴».

خواص الحيوان ← صفات الحيوان

۱۰۰. در المناقب، (عربی)، از: ناشناخته نسخه نفیس، مورخ سده ۱۱ هجری انجام افتاده، مصحح و مقابله شده، عناوین و نشانیها مشکی و قرمز درشت‌تر از متن، قطع رقعی، ش «۱۱۹۷۲».

۱۰۱. *درّة الفواص في اوهام الخواص*، (عربی)، از: ابومحمد قاسم بن علی حریری، کتابت سده ۱۳ هـ، خط نسخ، مصحح، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع جیبی، این نسخه در تملک مرحوم آیت‌الله حاج میرزا یحیی بیدآبادی اصفهانی بوده و دستخط آن مرحوم در پشت برگ آغازین نسخه مشهود می‌باشد، ش «۲۰۰۵۰/ج ۳».

۱۰۲. *دُرَج دُرِّ یا دُرَج الدرر*، (فارسی)، تألیف ابونصر فتح‌الله خان شیبانی کاشانی، نسخه نفیس که در حیات مؤلف، در تاریخ ۱۹ ذی‌قعدة سال ۱۳۰۰ به خط زیبای احمد بن هادی تبریزی کتابت شده است، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۶۷۳۳».

۱۰۳. *دُرَج الدرر*، (فارسی - تاریخ)، از: محمدباقر اصفهانی، خط نسخ خوش مورخ اواخر سده ۱۲ هـ، برگهای آغاز و انجام افتاده است، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع رحلی، نسخه مصحح، ش «۱۶۸۳۰».

الدّر السنّیة فی ردّ الطائفة الغیبیة ← الكنوز المخفیة فی ردّ الطائفة الغیبیة

۱۰۴. *الدّر اللامعة الصافیة فی شرح زیارة الجامعة فی تحقیق الولايات الاربعة*، (عربی)، تألیف سید محمد باقر بن هاشم موسوی خسرو شاهی، نسخه اصل به خط مؤلف، بخش نخست مورخ سال ۱۳۴۷ ق و بخش دوم ۱۳۵۷ ق، نسخه مصحح قطع رقعی خشتی، ش «۱۲۵۶۳».

۱۰۵. *درر نظامی*، (فارسی)، از: علی محمود، مورخ ۹۱۹ ق، به خط نستعلیق احمد مولانا ولی محمد ابوالفتح بن عتیق الدین، قطع رقعی، عناوین و نشانیها سنگرف، ش «۱۶۷۸۹».

۱۰۶. *دستور العلاج*، (فارسی)، از: سلطان‌علی گنابادی خراسانی، مورخ ۱۶ ربیع‌الاول ۱۲۳۵ در کشمیر هند، به فرمایش ملا نجم‌الدین خان، قطع رحلی بزرگ، صفحات مجدول، خط نسخ خوش، ش «۱۴۵۱۰».

۱۰۷. *الدائرة فی اخراج الضمیر*، (عربی)، از: ناشناخته، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نسخ، قطع وزیری، ش «۲۰۷۲۲/ج ۳».

۱۰۸. *دلائل الدین من طریق الجزم والیقین*، (عربی - ادله دین از شناخت خداوند و انبیاء و اوصیاء به طریق جزم و یقین)، تألیف حاج ملا عبدالله بن حاج محمد هادی بن حاج محمد هرندی اصفهانی، شامل مقدمه و ۹ باب و خاتمه، نسخه نفیس مورخ دوم

شوال ۱۲۴۱، خط نسخ مهدی فرزند سید کهنکی^۱ نام این کتاب در منابع موجود نیامده، تاکنون چاپ نشده، قطع رحلی، عناوین قرمز، این نسخه پیشتر در کتابخانه شخصی مرحوم آیت‌الله سید محمد رضا شفیعی - از علمای اهواز - بوده است، ش «۱۴۲۶۳».

۱۰۹. دلائل الدین من طریق الجزم والیقین، «جلد ۲»، (فارسی)، از: حاج ملاعبدالله بن حاج محمد هادی هرنندی اصفهانی، کتابت اواخر سده ۱۳ هـ خط نسخ خوش، قطع رحلی، در آغاز نسخه فهرست مطالب آمده است، ش «۱۲۴۵۵».

۱۱۰. دیوان اشعار فارسی، سراینده: «خسرو»، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ سده ۸ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده، مصحح، قطع وزیری، ش «۱۴۴۴۱».

۱۱۱. دیوان، (فارسی)، سراینده: مرحوم میرزا محمد حسن زنوزی، مؤلف دانشنامه‌های بزرگ و مهم «ریاض الجنة»^۲ و «بحرالعلوم»، کتابت نسخه سال ۱۲۶۲ ق، قطع رقعی بزرگ، خط نستعلیق، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه نفیس، ش «۱۵۲۱۷».

۱۱۲. دیوان، (عربی)، سراینده: سید مرتضی علم الهدی، نسخه بسیار مهم، نفیس گرانبها و بی نظیر دارای مزایای بسیار، نسخه کامل در دو جزء، تمامی نسخه به خط محدث نامدار شیعه، شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی، مؤلف کتاب وسائل الشیعة که در ۷ محرم الحرام ۱۰۸۸ آن را در اصفهان از روی نسخه اصل مورخ سال ۴۰۳ ق، به خط سراینده آن سید مرتضی، کتابت کرده است، آن گونه که در نسخه اصل آمده،

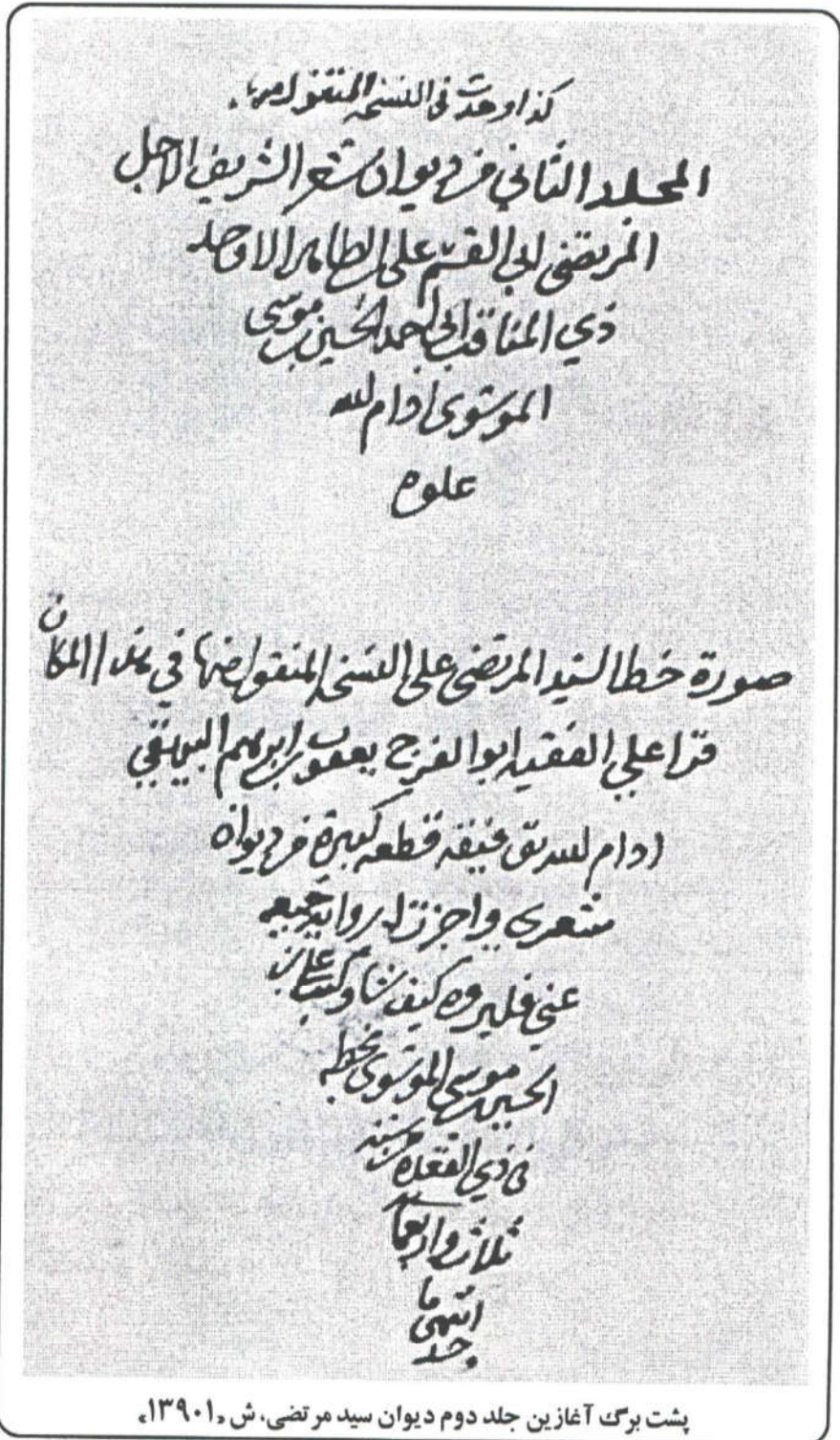
۱. احتمالاً کهنکی کهکی باشد، کهک به فتح ک و ها و سکون کاف شهرکی است در اطراف قم و دارای هوایی معتدل، در این شهرک فیلسوف بزرگ اسلام مرحوم ملاحصر سالهای طولانی اقامت داشته و منزل مسکونی وی تاکنون پابرجا است، و گاه افراد جهت بازدید آن خانه، به کهک می‌روند.

۲. دانشنامه عظیم ریاض الجنة در ۸ روزه، تألیف شده، روضه چهارم آن در تراجم و رجال عصر مؤلف و غیره می‌باشد، نسخه‌های آن بسیار - بسیار نایاب و تاکنون چاپ و منتشر نشده بود، بحمدالله براساس یک نسخه بسیار نفیس و مرصع هنری و کامل موجود در این کتابخانه بزرگ، روضه چهارم آن از سوی کتابخانه، تاکنون ۳ جلد، با تحقیق و کوشش همکار فرزانه آقای علی رفیعی علامرودشتی چاپ و منتشر شده و بقیه آن در حال انجام می‌باشد. یکی دیگر از دانشنامه‌های فارسی بسیار مهم و نفیس کتاب «بحرالعلوم» می‌باشد که آن را نیز همین مؤلف تألیف کرده و نسخه آن بسیار نایاب می‌باشد. یک نسخه بسیار نفیس و گرانبهای کتاب بحرالعلوم که در حیات مؤلف کتابت شده نیز در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد. ظاهراً یک نسخه دیگر از کتاب بحرالعلوم در کتابخانه ملی تبریز می‌باشد. نسخه دیگری از بحرالعلوم به جز این دو نسخه ظاهراً وجود ندارد.

سید مرتضی آن را با ابوالفرج یعقوب بن ابراهیم بیهقی مقابله و تصحیح کرده است، نسخه موجود از لحاظ صحت، اعتبار و نفاست، بهترین نسخه به شمار می‌آید، قطع رقعی، خط نسخ، نسخه کامل و بدون افتادگی، ش «۱۳۹۰۱».

۱۱۳. دیوان حکیم
محمد کاتبی،
«تجلیات»، (فارسی)،
نسخه کهن، مورخ
اواخر سده ۹ هـ شامل
تجلیات، غزلیات،
مجمع البحرین و ...،
دارای چهار سرلوح
مرصع، خط نستعلیق،
قطع جیبی،
ش «۱۴۳۸۵».

۱۱۴. دیوان
حیرت، (فارسی
منظوم)، این نسخه
نفیس به خط
نستعلیق تحریری
مرحوم میرزا علی اکبر
بن محمد قمی پدر
مرحوم آیت الله میرزا
محمد فیض قمی
است، وی چند سال
مستولی مقبره

پشت برگ آغازین جلد دوم دیوان سید مرتضی، ش «۱۳۹۰۱».

فتحعلی شاه قاجار واقع در صحن کوچک حرم مطهر حضرت معصومه (س) در قم بوده است، چند تألیف دارد، از جمله تاریخ قم، تذکره شعرای قم و وقایع قحطسالی

قم^۱، بیشترین آثار وی در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، نسخه موجود به درخواست سراینده آن به سال ۱۳۰۶ ق کتابت شده است، قطع جیبی، ش «۱۲۷۲۹».

۱۱۵. دیوان شمس تبریزی، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ اوایل سده ۹ هـ قطع وزیری بزرگ، خط نسخ و نستعلیق، ش «۱۴۴۴۷».

۱۱۶. دیوان نوائی، (ترکی منظوم)، نسخه نفیس و کهن، مورخ نیمه دوم سده ۱۰ هـ خط نستعلیق، صفحات مجدول به لاجورد و طلا، ش «۱۱۷۵۱».

۱۱۷. ذخیره خوارزمشاهی، (فارسی - طب)، از: سید اسماعیل حسینی جرجانی در گذشته ۵۳۱

قدم لنا محرم هذا الملك والبقی : مر الزمان بطل غیر منتقل
 وقد مضى عنك شهر الصوم فخا : بقى عليك بحجر القبول والعر
 فاصعد العبد قبل ما جاء به : من المسترة فيما شئت والجدل
 متراف المام السوا جمع : ملكا انفس الاعمار والمهل
 ثم ديوان شعر السيد الاجل المرتضى علي الحسين موسى
 الموسوي وكتبه نسخة مقروءة على السيد علي
 خطها مرقي اول الحرف والثاني وطرهاني
 اخرها ما تفيض ابن قري على السيد
 المرتضى تمامه وكتبه علي
 محمد علي محمد
 وزرع في شابع
 المحرم سنة
 ۱۰۸۱
 وكتبه
 ابان
 مع زروق
 وسواغل

برگ پایانی دیوان سید مرتضی، به خط مبارک شیخ خزّ عاملی، ش «۱۳۹۰۱»

یا ۵۳۵ ق، نسخه بسیار نفیس، کهن و گرانبها، مورخ اواخر سده ۷ هـ خط نسخ درشت، قطع رقعی، عناوین مشکی درشت، برگهای آغاز و انجام افتاده است، این نسخه نیز در کتابخانه شخصی مرحوم محمد امین خنجی - از مجموعه داران سابق مقیم تهران - بوده، که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در تهران درگذشت، این نسخه از نظر قدمت تاریخ کتابت، بسیار قابل اهمیت می‌باشد، ش «۱۳۹۴۵».

۱. رساله وقایع قحط سالی قم که تنها نسخه خطی آن در این کتابخانه بزرگ موجود است، و نسخه اصل به خط مؤلف می‌باشد، شامل گزارش رخدادهای رقت‌انگیزی است که در عصر قاجار در قم و پیرامون آن واقع شده است، این اثر با تحقیق و تصحیح استاد دکتر جان گرنی - استاد دانشگاه آکسفورد انگلستان - و آقای دکتر منصور صفت گل - استاد گروه تاریخ در دانشگاه تهران -، به زودی از سوی بخش انتشارات این کتابخانه بزرگ چاپ و منتشر خواهد شد.

۱۱۸. ذخیره خوارزمشاهی، (فارسی - طب)، تألیف سید اسماعیل حسینی جرجانی - از پزشکان مشهور ایران در سده ۵۶ هـ، نسخه نفیس و کامل، معمولاً نسخه‌های خطی

این کتاب کامل نیستند و بیشتر ۵ کتاب نخست را دارا می‌باشند، نسخه موجود کامل و دارای تمام ده کتاب ذخیره می‌باشد، کتابت سال ۱۰۱۷ ق، خط نستعلیق قاسم علی تربتی مشهور به «امتی» که به اشاره میرزا ابوطالب نسخه را کتابت کرده است، قطع سلطانی و قطور بالغ بر یک هزار صفحه، بدون افتادگی، ش «۱۴۵۲۶».

۱۱۹. ذریعة النجاة في تعقيب الصلوات، (عربی)، تألیف سید عبدالله

مَعْجُونِ صَهْرِي فَايَ لَوْ لَقَوَهُ وَبَارَهَا بِلَعْنِي اِبْرِدُ وَبِهِ عَضُومُ مَلُوحِ طَلِي كُنْتُمْ سَوْدٌ دَارِدُ اِخْلَاطُ، اَنْ يَزَالَ بِنَجْدِ مَدِيْنَةِ رَفِيُوْنِ دِلُوْحِي دَارِ بِلَبْلِ سَبِيْلِ رَجَبِيْلِ زَعْفَرَانِ اَزْهَرِكِي دَا سَنَارِ اسْمَكِ مَا نَكْبِيْنَ سِرْشَنْدِ مَعْجُونِي دَرِي كَرْمَنِ سَبِيْدَا وَبُورِصِ وَجِزَامِ رَا وَدِهْرَا اَلْقِيْلُ زَاوِيَا رَهْمَا بِلَعْنِي رَا وَسُوْدَانِي دَا سُوْدُوْدَا اِخْلَاطُ، اَنْ بَلِيْلَه دَكَا بِلِي بَلِيْلَه اَمَلَه اَقْتِيْمُوْنِ عَارْفُوْفِ صَبْرِ سَقُوْطِي اِرَاحِ فَيَقْرَا شَاهَتْرَه اَزْهَرِكِي دُوْدُوْ دَرِ مَسْنَكِ سَفَاخِ سَنَاءِ مَكِّي اَزْهَرِكِي هَفْتِ دَرِ مَسْنَكِ تَرِيْدَا نُوْرَه دَرِ مَسْنَكِ مَكِ هِنْدِي بِيْجِ دَرِ مَسْنَكِ سَقْمُوْنِيَا مَشُوِي بِيْجِ دَرِ مَسْنَكِ جَا سَا سَه دُوْنِدَا اسْطُوْخُوْدُوْسِ بِيْجِ دَرِ مَسْنَكِ نَبِيْسُوْنِ دُوْدُوْ دَرِ مَسْنَكِ يَا رُكْبِيْنَ مَصْنِي سِرْشَنْدِ سَتْرِيْتِ اَزْ بِيْجِ دَرِ مَسْنَكِ يَا بِيْجِ مَقْتَالِ ۵
مَعْجُونِ نَجَاةٍ هَلِيْلَه كَا بِلِي بَلِيْلَه اَمَلَه هَلِيْلَه سَبِيَا اَزْهَرِكِي دُوْدُوْ مَسْنَكِ سَبِيْدَا اسْطُوْخُوْدُوْسِ سَفَاخِ اَقْتِيْمُوْنِ اَزْهَرِكِي بِيْجِ دَرِ مَسْنَكِ هَه كُوْنَه وَبِحْنَه بَدُوْ هَمَسْتَكِ هَه دَلُوْ سِرْشَنْدِ اَنْ نَسْمَتَه جَهْمُوْرَسْتِ وَاَنْدَرِ بَعْضِي سَخْتَهَا غَارِيْقُوْنِ اُوْرَدَه اَنْدَسَه دَرِ مَسْنَكِ وَجَهَارِ دُنْكَ جَهْرَارْمِي وَجَهْرِ كَا زُوْرِدِ مَرْدُوْمَعْسُوْلِ اَزْهَرِكِي دُوْدُوْ دَرِ مَسْنَكِ وَنَمِ سَقْمُوْنِيَا دُوْدُوْ دَرِ مَسْنَكِ وَدَرِ سَخْتَه دَرِي كُوْرُوْدِجِ اسْتِ وَاَمْرَشَكِ سَبِيْلِ وَخِيْرِيُوَا وَصَلَا وِلْسَانِ لَمُوْرُوْبُوْسْتِ تَرِيْجِ اَزْهَرِكِي دُوْدُوْ دَرِ مَسْنَكِ لُوْنِدَحِي زَعْفَرَانِ

ذخیره خوارزمشاهی (به فارسی)، از: سید اسماعیل جرجانی، نسخه کهن، مورخ اواخر سده ۵۷ هـ، ش ۱۳۹۲۵.

بن محمد رضا حسینی شبر کاظمی، احتمالاً نسخه اصل، نفیس و نایاب، مورخ جمعه ۵ صفر ۱۲۱۸، خط نسخ آمیخته به نستعلیق، قطع جانمازی، ش «۱۲۷۷۵ م».

۱۲۰. رجال کَشّی، (عربی)، از: اَبی عمرو محمّد بن عمر بن عبدالعزیز کَشّی، مورخ سده ۱۱ هـ، خط نسخ، نسخه مقابله و تصحیح شده، با عبارات «إنهاه سماعاً آیده اللّٰه تعالی» عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۵۹۱۱».

۱۲۱. رساله در اغذیه و ادویه جات گوناگون، برای سلامتی بیشتر انسانها، (فارسی)، تألیف هبة اللّٰه بن محمّد اردشیر که به فرمان سلطان سنجر سلجوقی نگاشته است، نسخه نفیس و چاپ نشده، کتابت سال ۱۰۹۷ ق در اصفهان، خط نستعلیق، قطع رقعی کوتاه، ش «۱۵۲۲۶».

۱۲۲. رساله در عرفان، (فارسی)، ناشناخته، نسخه بی نظیر هنری، ممتاز، بسیار نفیس و گرانبها، خط نستعلیق ممتاز و بسیار پخته، از: درویش بایرام، اواخر سده ۹ هـ، صفحه آغازین دارای سرلوح مرصع بسیار نفیس که نام کاتب با ظرافت خاصی به خط نستعلیق ریز و مخفی که با چشم غیر مسلح قابل خواندن نیست، در داخل آن آمده با این دو بیت فارسی:

تا دهر بود ترا بقا باد دشمن همه ساله در بلا باد
خاک قدم بزرگواران در چشم زمانه توتیا باد

این نسخه را کاتب جهت پیشکش به سلطان بایزیدخان عثمانی، در عصر عثمانی آماده ساخته است، قطع رقعی، عناوین و نشانیها آب طلای ناب و در حواشی مشکی، ش «۱۲۱۹۳».

۱۲۳. رساله، (عربی)، ۷ برگ فارسی، از: مرحوم میرزای قمی ابوالقاسم بن حسن، به خط مؤلف و نیز چند برگ به خط مرحوم آخوند ملا حبیب اللّٰه کاشانی، بسیار نفیس، قطع رقعی بزرگ، از آغاز و انجام افتادگی دارد، ش «۱۴۶۶۹».

۱۲۴. رفع شبهات، (فارسی)، از: ملا محمّد کاظم بن محمّد شفیع هزار جریبی، نسخه نفیس مورخ سال ۱۲۹۹ ق، خط نستعلیق شیخ حسین اصفهانی کربلائی، قطع وزیری، عناوین و نشانیها مشکی، ش «۲۰۶۲۴/ج ۳».

۱۲۵. الزواجر، (عربی)، از: ابواللیث نصر بن محمّد بن ابراهیم سمرقندی، کتابت اوائل سده ۱۰ هـ، خط نسخ حاج مراد علی، عناوین، و نشانیها شنگرف، قطع رحلی، اندکی رطوبت دیده، ش «۱۴۲۶۲».

۱۲۶. سراج القلوب، (فارسی)، از: ابونصر سعید بن محمّد قطان غزنوی، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نسخ، قطع رقعی، نسخه مصحح، ش «۱۴۵۸۶».

۱۲۷. سراج المتهجدین، در منتخب کتاب تحفة الابرار، (فارسی)، از: مولی نوروز علی بن محمد باقر بسطامی، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نسخ محمد علی بن احمد حسینی کاشانی، نسخه مصحح، عناوین مشکی، قطع وزیری خشتی، یادآوری می‌شود: کتاب عقد اللثالی، (فارسی)، تألیف، ابوالقاسم بن میرزا حسین کاشانی، در پایان کتاب فوق آمده است، ش «۱۴۱۹۲».

۱۲۸. سرور المحزون فی ترجمة نورالعیون، (فارسی)، از: ولی الله بن عبدالرحیم دهلوی، خط نستعلیق، مورخ شعبان ۱۲۶۸، قطع وزیری، ش «۱۷۳۳۴».

۱۲۹. سفرنامه مکه، (فارسی)، مؤلف: رئیس الذاکرین، وی در سال ۱۳۱۹ ق، از مشهد مقدس عازم حج شده و در مسیر، خاطرات خود را به صورت روزشمار نگاشته است، خط نستعلیق، عناوین قرمز، قطع رقعی، کاغذ فرنگی آبی، ش «۱۴۱۶۷». این سفرنامه را اینجانب تصحیح نموده و در همین شماره فصلنامه «میراث شهاب» این کتابخانه بزرگ آورده‌ام.

۱۳۰. سفینه الاولیاء، (فارسی)، از: شاهزاده محمد داراشکوه، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نستعلیق، قطع جیبی پالتویی، ش «۱۴۳۷۱».

۱۳۱. سلم الاسلام «برهان الملة» یا: حجة الاسلام و برهان الملة فی ردّ میزان الحق هنری مارتین، (فارسی)، تألیف آخوند ملا علی نوری، کتابت سال ۱۲۳۳ ق، خط نسخ و نستعلیق تحریری، عناوین و نشانیها مشکی، قطع وزیری کوچک، ش «۲۰۷۳۸/ج ۳».

۱۳۲. سیر و سلوک و تصوف، (فارسی)، از: حسین بن عالم بن ابی الحسن حسینی، مورخ اوایل سده ۱۲ هـ، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع جیبی، مصحح، برگ پایانی افتاده است، ش «۱۵۱۱۲».

۱۳۳. شرائع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، (عربی - فقه شیعه)، تألیف جعفر بن سعید معروف به «محقق حلی»، نسخه بسیار مهم، نفیس، کهن و ارزشمند که در حیات مؤلف، روز پنجشنبه ۵ شوال سال ۶۷۰ هـ، به خط نسخ محمد بن ابی الولید کتابت شده، و در برگ پایانی مؤلف بزرگوار با خط خود چنین نگاشته است: «إنها آیدة الله قرأة و شرحاً و فهماً، و کتب جعفر بن سعید فی شوال سنة سبعین و ستمائه، حامداً مصلیاً مستغفراً»، این نسخه به سال ۸۰۷ ق بر علی بن حسن بن محمد استرآبادی خوانده و تصحیح شده، و دستخط وی نیز در همان برگ پایانی نسخه آمده و ضمن آن اجازه‌ای به فردی

به نام عمادالدین داده است، این نسخه، نفیس ترین نسخه کتاب شرائع الاسلام به شمار می آید، قطع رقعی بزرگ، برگ آغازین افتاده، اندکی فرسوده شده ولی به متن آسیب نرسیده است، ش «۱۳۹۴۶».

بموجوه قدیم المنجزة فان اتسع الثلث الباقي فبما حمله الثلث وبطل ما قصر عنه
 الثالث اذ باع كذا من طعام قيمته سنة دينار وليس له سواه بلوردك قيمته ثلاثة
 فالجباة فما نصف ثمنه فيمضي قدر الثلث فلوردنا السادس على الورثة لان
 والوجه في تضييقه ان يرد على الورثة تلك كثرهم ويرد على المشتري ثلث ثمنه مع
 الورثة لثنا كثر قيمتها اذ يارن ومع المشتري لثنا كثر قيمتها اربعة فيفضل معه ديناران
 وهي قدر الثلث من سنة السراجه لو باع عبد اجمعه ما يمان بما يرد الزم العقد
 وان ثمان فلم يخر الورثة مع البيع والنصف في مقابله ما دفع وهي ثلثة اشهر من ثمنه وفي
 السنين بالجباة وهي ستمائة من الثلث من سنة فيلور ذلك خمسة اسداس العبد وينظر
 في الزايد وهو شمس فيرجع على الورثة والمشتري بالخيار ان ساقط الثلث نصفه وان
 ساقط اجاز ولو بذلك العوض عن السادس كان الورثة بالخيار بين الامتاع واداءه لان
 جمهور في العين المسئلة الخامسة اذا اعتمها من الموت وتزوج ودخلها
 صح العتق والعقد وورثت ان خرجت من الثلث وان لم تخرج فعلى ما مر من احواف
 السادسة لو اعتق امته وقيمتها ثلث تبيده ثم اصدت الثلث الاخر ودخل
 ثم مات فالبتلخ صحيح وبطل المسمى لانه رابعا على الثلث وتبرئه وفي ثبوت مهر
 المنزل تردد وعلى القول الاخير يصح المبيع في امر الاذن وديان سرايو الاطلاق
 مسأله الكمال والكرام وتنبوه ان الله لا يحرر الا بالمال كتاب التلاع واقامة ثلثة الاذن
 فلتلاع التليم غايده اضعف عما كان التبعيد البتد وقرن منه يوم الخيخا من قول
 من سنة سبعين وستمائة واحمد لله
 وصلة عجا سبينا ومولانا النبي صلى الله عليه وسلم
 محمد وآله الاطهار وسلامه على اعيان الصلابة
 تسليح عجا وقران الامامة
 التي لخصها في الله الامامة وولعه في البلد
 وموافقة امانة حسنا وهذا الامانة

طماننا
 انما
 عهد
 وهو
 انوار
 وكنتم

برگ پایانی جلد دوم کتاب شرائع الاسلام (عربی)، از: محقق جلی، نسخه بسیار نفیس، مورخ ۶۷۰ ق که بر مؤلف خوانده و تصحیح شده است، ش «۱۳۹۴۶».

۱۳۴. شرائع الاسلام، «جلد ۱ و ۲»، (عربی)، محقق حلی، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، کتابت نیمه سده ۸ هـ این نسخه بر علامه و محدث بزرگ شیعه، مرحوم شیخ حسین بن مفلح بن حسن صیمری به سال ۹۰۶ ق، خوانده و تصحیح شده است، وی از علمای بزرگ شیعه و دارای تألیفاتی است، و به سال ۹۳۳ ق، در روستای سلم آباد - از روستاهای بحرین - وفات یافت، صیمر منطقه‌ای در جنوب بصره است، قطع وزیری، اندکی فرسوده شده، ش «۱۴۷۵۱».

۱۳۵. شرائع الاسلام، (عربی - فقه شیعه)، از: محقق حلی، نسخه نفیس مورخ سده ۱۱ هـ خط نسخ محمد باقر محلاتی، در دو موضع این نسخه خط مبارک مرحوم محمد مکی بن محمد بن شمس‌الدین^۱ از نوادگان شهید محمد بن مکی مطلبی آمده، که در سال ۱۱۷۰ ق نگاشته، و طی آن اجازه، قرائت کتاب را به فرزند خود به نام ابی‌المعالی محمد داده است، قطع وزیری، ش «۱۴۲۲۵».

۱۳۶. شرح شرایع الاسلام، (عربی)، از: محقق کرکی، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ سال ۹۷۰ ق، خط نسخ خفی ابراهیم بن عبدالعاصم فقیه‌آبادی، قطع رقی، این کتاب ضمن مجموعه‌ای قرار دارد، ش «۲۰۹۲۲/ج ۳».

۱۳۷. شرح الإرشاد، (عربی)، از: عبدالوهاب بن ابوالقاسم رضوی همدانی، نسخه نفیس و اصل به خط مؤلف، به سال ۱۲۵۵ ق، در نجف اشرف، نسخه مصحح، قطع وزیری، ش «۱۳۹۲۳».

۱۳۸. شرح الفیه ابن مالک، (فارسی)، از: میرزا سلطان علی حسینی مرعشی، مورخ سده ۱۳ هـ قطع رقی کوچک، مصحح، برگ‌آغازین افتاده، دارای حواشی بسیار، ش «۱۷۳۱۲».

۱۳۹. شرح تشریح الافلاک، (عربی)، از: ملا حسین پشدری، نسخه نفیس و مصحح، مورخ ربیع‌الاول ۱۳۱۴، مؤلف ظاهراً از اکراد ترکیه بوده است، عناوین و نشانیها قرمز و مشکی، قطع وزیری، مطالبی در حواشی از ابن‌سینا آمده است، ش «۱۶۵۵۱».

۱. وی کتابخانه نفیسی داشته و تملک خود را در پشت برگ‌آغازین هر نسخه نگاشته است، بیشترین نسخه‌های نفیس آن کتابخانه را از چهل سال قبل تاکنون در مراحل مختلف از افراد خریداری نموده‌ام، قبل از آن نیز مرحوم پدر بزرگوام نسخه‌های وی را از دیگر افراد خریداری نموده، و هم‌اکنون در کتابخانه بزرگ ما قرار دارد.

شرح تهذیب الاحکام ← غایة المرام

شرح تهذیب الاحکام ← مقصود الانام

۱۴۰. شرح الحماسة، «جلد ۴»، (عربی)، از: خطیب تبریزی، یحیی بن علی بن محمد بن حسین «حسن» بن موسی بن بسطام تبریزی، در گذشته ۵۰۲ ق، در بغداد، وی سه شرح بر الحماسة نگاشته است: شرح اکبر، شرح اوسط و شرح اصغر، نسخه موجود بسیار مهم،

نفیس و گرانبها می باشد، کتابت نیمه نخست سده ۵۶ با چند سال فاصله پس از درگذشت مؤلف، کاتب نسخه را با نسخه اصل به خط خطیب تبریزی مقابله و تصحیح کرده و در چند مورد بدان تصریح نموده است، این نسخه از نظر قدمت تاریخ کتابت، فوق العاده اهمیت و ارزش و اعتبار دارد. قطع وزیری، خط نسخ خوش مُعرب، برگ پایانی افتاده، نسخه اندکی فرسوده شده، کاغذ خانبالغ، فاقد جلد،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ
 وَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي نَضِيرٍ
 ابْنُ قَعْنٍ تَجَوَّزَ أَنْ يَكُونَ قَعْنٍ تَخْفِيرًا قَعْنٍ
 مِنْ الْقَعْنِ وَهُوَ قَصْرٌ فِي الْأَنْفِ فَاحْتَسِرُ رَجُلٌ قَعْنٌ
 وَأَمْرَةٌ قَعْنَاءُ ۵

أَبْلَغُ بَابِ جَعْفَرِ بْنِ جَعْفَرٍ مَا أَنْ أَحَاطَ جَعْفَرُ بْنُ كَلَّابٍ
 الشَّيْءَ مِنَ الْكاملِ وَالْقافيةِ مُتَوَاتِرٍ
 هَذَا الشَّعْرُ لِلرَّبِيعِ بْنِ عُيَيْدٍ بْنِ سَعْدِ بْنِ حَزِيمَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ نَضِيرٍ
 ابْنِ قَعْنٍ قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ الْأَعْرَابِيُّ لَيْسَ فِي الْعَرَبِ رِبْعَةٌ غَيْرُهُ وَهُوَ سُبُو
 دُؤَابِ الْأَهْدِيِّ وَكَانَ دُؤَابٌ قَتَلَ عَيْبَةَ بْنَ الْحَارِثِ بْنِ شَهَابِ
 الْيَهُودِيِّ يَوْمَ حَوْوٍ وَأَسْرَتْهُ يَوْمَ رُبُوعِ بْنِ لُكَّ الْيَوْمِ دُؤَابُ الْأَسْرَةِ
 الرَّبِيعِ ابْنِ عَيْبَةَ بْنَ الْحَارِثِ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ أَنَّهُ قَاتِلُ أَبِيهِ وَرَدَّهُ إِلَى
 أَبِيهِ فَأَنَاءَهُ رِبْعَةً أَبُودُؤَابٍ فَأَتَدَاهُ بِشَيْءٍ مَعْلُومٍ وَوَعَدَهُ أَنْ يَأْتِيَهُ
 بِرِسْوَقِ عَكَاطٍ فَلَمَّا دَخَلَتْ الْأَسْرَةُ الْحَرَمَ وَأَتَى رِبْعِيهَا أَبُودُؤَابٍ
 بِاللَّيْلِ الْمَوْجِبِ خَلَفَ الرَّبِيعُ بْنُ عَيْبَةَ لَشُغْلٍ عَمَّنْ لَهُ فَلَمْ يَأْتِ فِيهِ

شرح الحماسة (عربی) از: خطیب تبریزی، نسخه کهن
 مورخ نیمه نخست سده ۵۶، ش ۱۴۲۱.

ش «۱۴۲۱».

شرح خلاصة الحساب ← تحفة الطلاب في حل خلاصة الحساب للشيخ البهائي

۱۴۱. شرح دعای صباح، (فارسی)، از: محمد جعفر شیرازی، این شرح را مؤلف هنگام سفر هند به سال ۱۱۰۵ ق نگاشته است، مورخ سده ۱۳ هـ خط نستعلیق محمد صادق بن محمد کاظم سدهی در روستای مهتاب، عناوین و نشانیها قرمز، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۶۷۷۸».

۱۴۲. شرح زبدة الاصول شیخ بهاء الدین عاملی، (عربی)، از: شیخ محمد کاظم بن محمد رضا طبری، نسخه نفیس و اصل به خط نستعلیق شارح در سده ۱۳ هـ تاکنون چاپ نشده، قطع رقعی بزرگ، عناوین و نشانیها مشکی، ش «۱۷۵۸۲».

شرح زیارة الجامعة ← الدرر اللمعة الصافية في شرح زیارة الجامعة

۱۴۳. شرح الصغیر، (عربی)، در شرح نهج البلاغه، از: ابن میثم بحرانی، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ نیمه نخست سده ۸ هـ خط نسخ معرب خوش، عناوین شنگرف، نسخه کامل، چند برگ از آغاز و انجام در سده ۱۲ هـ نونویس شده است، قطع وزیری بزرگ، این نسخه پیش‌تر در کتابخانه محمد امین خنجی - از مجموعه داران مقیم تهران - در قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران بوده است، اینجانب تعدادی افزون بر سی نسخه نفیس و کهن وی را پس از درگذشت او از افراد مختلف برای کتابخانه بزرگ خودمان خریداری نموده‌ام. نسخه موجود از جمله آنها است، ش «۱۱۸۰۴».

۱۴۴. شرح قصیده بُرده، (فارسی)، از: ابو عبدالله شرف الدین محمد بن سعید، خط نستعلیق، مورخ سال ۹۷۵ ق، به خط محمد بن بهاء الدین شریف، نسخه مصحح، قطع خشتی، ش «۱۵۱۱۱».

۱۴۵. شرح قصیده بُرده، (عربی)، از: قاضی اَبی عبدالله بن مرزوق، خط نسخ زیبا، مورخ سده ۱۰ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحات مجدول، قطع وزیری، ش «۱۷۳۳۵».

۱۴۶. شرح قصیده شاطیئة «جلد ۲»، (عربی)، از: شهاب الدین اَبی محمد عبدالرحمان بن اسماعیل بن ابراهیم شافعی مقدسی دمشقی، نسخه کهن و نفیس، مورخ اواخر سده ۸ هـ ۶ برگ آغازین در سده ۱۲ هـ نونویس شده است، عناوین شنگرف، قطع وزیری، نسخه مصحح، ش «۱۴۷۱۱».

۱۴۷. شرح کتابی در فقه، شامل کتاب طهارت، (عربی) از: مرحوم آیت‌الله سید یحیی خراسانی هندی، نسخه اصل به خط مؤلف، اوایل سده ۱۴ هـ خط نستعلیق، تاکنون چاپ نشده، قلم خوردگی بسیار دارد، نسخه مصحح، قطع وزیری، ش «۱۲۴۷۳».

۱۴۸. شرح کتابی در فقه، «جلد دیگر»، شامل کتاب صلوة، (عربی)، از همان مؤلف، نسخه اصل، کتابت چهارشنبه ۲۷ رمضان ۱۳۱۱، نسخه مصحح با حواشی نفیس که تاکنون چاپ نشده است، ش «۱۲۴۷۴».

۱۴۹. شرح گلشن راز شبستری، (فارسی)، از: محمد بن بحیی علی جیلانی لاهیجی نوربخشی، نسخه نفیس، مورخ نیمه دوم سده ۱۱ هـ خط نستعلیق ممتاز، صفحات مجدول به آب طلای ناب، عناوین شنگرف، نسخه قطور و پربرگ، ش «۱۵۳۸۳».

شرح اللّهُوف ← مضارب السیّوف

شرح اللّمْعة الدمشقیة ← نور الانوار الغرویة

۱۵۰. شرح معمیّات، (فارسی)، از: میرحسین نیشابوری، خط نستعلیق محمد بن علی، مورخ اواخر سده ۱۰ هـ، عناوین و نشانیها شنگرف، نسخه مصحح، قطع رقعی، ش «۱۷۳۱۰».

۱۵۱. شرح الملخّص، (عربی)، از: موسی بن محمد بن محمود، معروف به «قاضی زاده رومی» کتابت سده ۱۳ هـ خط نسخ و نستعلیق، این کتاب شرحی است مزجی بر کتاب چغینی خوارزمی، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها قرمز و مشکی، دارای اشکال هندسی، قطع وزیری کوچک ش «۱۲۱۸۶».

شرح منظومه مجمع السرور والحبور ومطلع الشّموس والبدور ← ایضاح الرموز ومفتاح الكنوز ۱۵۲. شرح الهدایة، (عربی)، تألیف احمد بن محمود هروی، نسخه نفیس، نایاب، کهن و ارزشمند، مورخ اوایل سده ۱۰ هـ دارای یک سرلوح مرصع نفیس از عصر صفوی، خط نستعلیق، عناوین با آب طلای ناب، قطع جانمازی، صفحات مجدول، یک نسخه دیگر از این کتاب در کتابخانه ملی ملک در تهران موجود می‌باشد، ش «۱۱۷۹۰».

۱۵۳. صحاح اللّغة جوهری، (عربی)، نسخه کهن و نفیس، نیمه نخست آن مورخ سال ۹۳۷ ق و نیمه دوم در سده ۸ هـ کتابت شده است، این نسخه پیش‌تر در کتابخانه مرحوم محمّدامین خنجی - از مجموعه داران مقیم تهران - در ۴۰ سال قبل قرار داشته و اینجانب آن را با تعدادی نسخه نفیس دیگر، از آن مجموعه، سالها قبل از تهران برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم، ش «۱۴۴۹۷».

۱۵۴. صحیح بخاری، (عربی - حدیث)، از: ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، نسخه کهن و نفیس، مورخ سده ۸ هـ، برگهای آغاز و انجام افتاده است، قطع وزیری، ش «۱۴۴۹۹».

۱۵۵. صحیفه سجّادیه، از: حضرت امام سجّاد علیه السلام، نسخه بسیار نفیس مرصع و مذهب عالی از عصر صفوی، مقابله و تصحیح شده، به خط نسخ ممتاز محمد بن یوسف طباطبائی در سال ۱۰۹۹ ق، تمام صفحات طلااندازی شده، مجدول با آبطلای ناب و دارای کمند و رکابه، صفحه اول و دوم مرصع و حواشی نیز مرصع، این نسخه را فردی در همان سده ۱۱ و ۱۲ هوقف نموده است. قطع جانمازی، ش «۱۶۶۵۶».

۱۵۶. صد پند لقمان، (فارسی)، نسخه بسیار نفیس، خط نستعلیق خوشنویس نامدار ایرانی سده ۱۱ هـ، میر عماد حسنی که به سال ۱۰۰۶ ق آن را به پایان برده است، دارای سرلوح مرصع، متأسفانه زمینه متن را در هند با رنگ قهوه‌ای تزیین کرده‌اند که به همین جهت، از نفاست آن اندکی کاسته شده است، البته این‌گونه کارها ویژه هندی‌ها می‌باشد، لذا زیبایی خط آن استاد آن‌گونه که بایسته است، جلوه‌گری ندارد، قطع وزیری، ش «۱۳۹۳۸».

۱۵۷. صفات الحيوان «خواص الحيوان»، (فارسی)، از: غیاث‌الدین منصور بن حسن بن ابراهیم ایجی شبانکاری، مورخ جمعه ۲۲ صفر ۱۳۱۷، عناوین و نشانیها شنگرف، برگ آغازین افتاده، قطع وزیری، کاتب نسخه: حاجی میر محمد حفیظ‌الله ابن میر محمد تقی زهدی نقشبندی حسینی، ش «۲۰۷۲۷/ج ۳».

۱۵۸. صفوة الصفا، (فارسی)، از: توکل بن اسماعیل بن حاجی اردبیلی مشهور به «ابن بزّاز»، نسخه نفیس، مورخ چهارشنبه ۱۴ ذی القعدة ۹۶۷، خط نستعلیق حسین بن تاج احمد بن جان احمد بن حاج یعقوب شاه دهخوارقانی، نشانیها و عناوین شنگرف، اندکی رطوبت دیده است، این کتاب چندی پیش از سوی پژوهشگر معاصر، غلامرضا طباطبائی مجد، تصحیح، تحقیق، چاپ و منتشر گردیده است، همچنین نخستین بار این کتاب به سال ۱۳۲۹ ق، در ۴۰۰ صفحه در بمبئی هند در چاپخانه «مظفری» چاپ و منتشر شده است، ش «۱۷۳۶۱».

۱۵۹. ضوء المعالي لبدا الأمالی، (عربی)، از: ملا علی بن سلطان محمد قاری، مورخ پنجشنبه ۲۶ ربیع‌الاول ۱۱۵۵، عناوین و نشانیها شنگرف، دارای دو سرلوح مرصع،

صفحات مجدول به زر، مشکی و قرمز، نسخه مقابله و تصحیح شده است، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۴۶۲۲».

۱۶۰. ضیاء التفاسیر، «جلد ۱» (فارسی)، از: امیر محمد صادق موسوی خوانساری - از علمای اواخر سده ۱۳ هـ - این تفسیر را در ۳ جلد بزرگ نگاشته و جلد سوم و پایانی آن را شب دهم ذیقعدة ۱۲۹۴ به پایان برده است، این تفسیر به سال ۱۲۹۸ ق، در دو جلد، در تهران، چاپ شده و احتمالاً کامل نیست. دوره ۳ جلدی آن که جلد ۲ و ۳ در زیر معرفی شده، در این کتابخانه بزرگ موجود می باشد، قطع رحلی، خط نسخ، ش «۱۶۸۸۸».

۱۶۱. ضیاء التفاسیر، «جلد ۲»، (فارسی)، از همان مؤلف و با همان خصوصیات، برگهایی از آغاز و نیمه و انجام این جلد افتاده است، قطع رحلی، به همان خط جلد نخست، ش «۱۶۸۸۹».

۱۶۲. ضیاء التفاسیر، «جلد ۲۳»، (فارسی)، از همان مؤلف و با همان خصوصیات، این جلد را مؤلف شب دهم ذیقعدة ۱۲۹۴ به پایان برده است، قطع رحلی، خط نسخ همان کاتب، جلد ۱ و ۲، عناوین نسخ مشکی، ش «۱۶۸۹۰».

۱۶۳. طارق جوزا، (فارسی)، از: ابوبکر مطهر بن محمد بن ابی القاسم بن ابی سعید جمالی پالیزدی، مورخ ۹ شوال ۱۲۰۵، قطع وزیری، عناوین و نشانیها شنگرف و مشکی، ش «۱۲۱۶۲».

۱۶۴. طریق روایت و راویان ابن حجر مکی، (عربی)، از: ابن حجر که بعد از فراغت از شرح اربعین نووی آن را نگاشته است، خط نسخ خوش، عناوین قرمز، قطع رقعی بزرگ، مورخ اواخر سده ۱۳ هـ، ش «۱۶۵۴۸».

۱۶۵. الطیفور المدلل «وقوف»، (عربی)، از: ابی جعفر محمد مشهور به «طیفور سجاوندی»، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ یکشنبه ۱۸ ربیع الاخر ۷۸۷، خط نسخ، این نسخه پیش تر در کتابخانه مرحوم فخرالدین نصیری امینی - از مجموعه داران ساکن تهران - بوده است. نسخه مصحح، ش «۱۴۳۶۴».

۱۶۶. عقد اللثالی، (فارسی)، از: ابوالقاسم بن میرزا حسین کاشانی، خط نسخ، قطع وزیری خشتی، چاپ نشده و نفیس، کتابت سده ۱۳ هـ، یادآوری می شود: این کتاب با کتاب سراج المتجهدين تألیف مولی نوروز علی بسطامی، در یک جلد قرار گرفته است، ش «۱۴۱۹۲».

۱۶۷. العنایة فی شرح الهدایة، «جلد ۴»، (عربی - فقه عامه)، از: شیخ اکمل الدین، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت نیمه سده ۸ هـ، خط نسخ زیبا، عناوین شنگرف، قطع وزیری، ش «۱۴۵۰۴».

۱۶۸. عنوان الکلام فی ادعیه شهر الصیام، (فارسی)، از: مرحوم آخوند ملا محمد باقر فشارکی اصفهانی، مورخ ۲۲ ربیع الاول ۱۲۹۶، کاتب مرادعلی بن حیدرعلی، نسخه مصحح، ش «۱۶۵۸۷».

۱۶۹. عین الدموع، (فارسی)، در حالات چهارده معصوم علیهم السلام، به ویژه حضرت سیدالشهداء علیه السلام، به روش کتاب جلاء العیون علامه مجلسی، تألیف سید محمد صادق بن محمد باقر حسینی واعظ اصفهانی، از علما و وعاظ نیمه نخست سده ۱۳ هـ، این کتاب را مؤلف به نام فتحعلی شاه قاجار تألیف کرده است، در زمان صدارت محمد حسین خان معتمد الدوله. نسخه دیگری از این کتاب در همین کتابخانه بزرگ به شماره «۴۴۰» موجود می‌باشد، تاکنون چاپ نشده است، خط نستعلیق، کتابت نیمه دوم سده ۱۳ هـ قطع رقعی بزرگ، ش «۱۴۷۲۵».

۱۷۰. الغالیة لاهل الانظار العالیة، (عربی)، از: مرحوم آیت‌الله سید حسن صدر عاملی، مورخ ۷ رجب ۱۳۳۸، از روی نسخه اصل به خط مؤلف بزرگوار آن، کاتب سید جواد بن حاج سید مرتضی رشتی که نسخه را به خط نسخ کتابت کرده است، ش «۱۶۷۹۸».

۱۷۱. غایة المرام فی شرح تهذیب الاحکام، «جلد ۳»، (عربی)، شامل کتابهای زکوة، صوم و اعتکاف، از: محدث بزرگوار شیعه، مرحوم سید نعمت‌الله موسوی جزایری شوشتری، از علما و محدثان بزرگ شیعه در نیمه دوم سده ۱۱ هـ، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند به خط مبارک مؤلف، مورخ اوائل شعبان ۱۰۹۳ در شوشتر و در منزل مسکونی مؤلف در نزدیکی مسجد جامع شوشتر، مرحوم سید نخست شرحی بر تهذیب شیخ به عنوان مقصود الانام نگاشته و پس از تألیف چند جلد از آن، مجدداً شرح دیگری به عنوان «غایة المرام» تألیف کرده است که به نام شرح جدید مشهور می‌باشد، نسخه حاضر جلد سوم همان شرح جدید است، در این کتابخانه بزرگ آثار بسیاری از این عالم بزرگوار موجود می‌باشد، از جمله دو جلد شرح استبصار شیخ، که تمام نسخه اصل و به خط آن عالم برجسته کتابت شده است، همچنین چند جلد از شرح‌های قدیم و جدید تهذیب نیز در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، قطع رقعی، ش «۱۳۹۱۶».

۱۷۴. الفتاوی، (عربی - فقه عامه)، مؤلف: ناشناخته، نسخه کهن، مورخ اواخر سده ۸ هـ، قطع رحلی، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها سنگرف، ش «۱۴۲۷۱».
۱۷۵. فتح البدیع بشرح تملیح البدیع بمدح الشفیع، (عربی)، تألیف زین‌الدین عبدالرحمان بن احمد بن علی، از دانشمندان نیمه دوم سده ۱۰ هـ، این کتاب را مؤلف به سال ۹۹۳ ق تألیف کرده است، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند، مورخ اواخر سده ۱۰ یا اوایل سده ۱۱ هـ، قطع رقعی، خط نسخ، عناوین قرمز، برگهای آغاز و انجام افتاده است، ش «۱۲۶۲۲».
۱۷۶. فرائض، (فارسی منظوم)، از: رکنی؟، مورخ سال ۱۱۸۳ ق، خط نستعلیق ملا عبدالقادر بن ملا محمد ادریس، ملقب به «خطیب»، عناوین و نشانیها قرمز و مشکی، نسخه مصحح و مجدول، قطع رقعی بزرگ، ش «۲۰۷۳۳ / ج ۳».
۱۷۷. الفرق بین مجتهدنا و الاخباری، (عربی)، از: شیخ عبدالله بن صالح، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نستعلیق شکسته تحریری، عناوین و نشانیها قرمز، برگ انجام افتاده، قطع وزیری کوچک، نسخه مصحح، ش «۲۰۷۰۹ / ج ۳».
۱۷۸. فروع کافی، «جلد ۲»، تألیف کلینی، نسخه نفیس و ارزشمند، اجازه‌ای بر پشت برگ آغازین نسخه به خط میرزا محمد حسن بن حاج معصوم قزوینی حائری، در تاریخ رجب ۱۱۱۳، برای مولی صدرالدین محمد بن ملا محمد رضا تبریزی نگاشته شده است، تمام حواشی به خط نستعلیق حاج ابوطالب بن ابوتراب که در ۵ رجب ۱۱۰۸، آن را نگاشته است، کاتب نسخه سید محمد موسی بن محمد عیسی مرعشی شوشتری، تاریخ کتابت ۱۲ رجب ۱۰۷۲، خط نسخ، حاج ابوطالب بن ابوتراب کاتب حواشی، بعد از کتابت نسخه را مقابله و تصحیح کرده است، قطع رحلی، ش «۱۴۲۵۸».
۱۷۹. فرهنگ و معنی یوسف وزلیخا، (فارسی و اردو)، تألیف شیخ الهی بخش هندوستانی، مورخ ۲۲ رمضان ۱۲۵۹، خط نستعلیق تحریری، کاتب: ناشناس، این نسخه برای فیرام جیو فرزند سهراب جیو کتابت شده است، این کتاب برگرفته از یوسف و زلیخای جامی است، قطع وزیری خشتی، ش «۲۰۷۴۲ / ج ۳».
۱۸۰. فصوص الاصول، (عربی)، از: سید ابوالقاسم بن محمد رضا طباطبائی تبریزی، مورخ سده ۱۳ هـ، خط نستعلیق، عناوین درشت‌تر از متن و مشکی، قطع جیبی، نسخه مصحح، ش «۲۰۷۱۶ / ج ۳».

الفصول الایلاقیة فی الطب ← الایلاقی فی الطب

۱۸۱. الفصول المختصرة، یا المختارة من کتاب العیون والمحاسن، (عربی)، از: سید مرتضی ابی القاسم علی بن حسین موسوی، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند، ۲ جزء در یک مجلد، برگ پایانی افتاده است، در برگ پایانی جزء نخست این نسخه آمده که نسخه را کاتب به نام علی بن احمد بن کمال بن ابراهیم حسینی از روی یک نسخه بسیار نفیس و کهن دیگر مورخ صفر ۶۰۱ که به خط ابوالحسین جعفر بن علی بن جعفر بن عبدالله حبشی بوده، در روز چهارشنبه ۲۲ رمضان ۹۵۰، به خط نسخ خوش کتابت نموده است، این نسخه پیش تر در کتابخانه شخصی مرحوم سید ریحان الله موسوی کشفی بروجردی قرار داشته و خط و مهر وی به سال ۱۳۲۰ ق، بر فراز پشت برگ آغازین آن آمده است، سپس به کتابخانه مرحوم فخرالدین نصیری امینی، از مجموعه داران مقیم تهران - منتقل شده و اینجانب آن را به همراه تعدادی دیگر از نسخه‌ها برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم، ش «۱۳۹۴۰».

۱۸۲. فقه، (عربی)، از: ناشناخته، نسخه کهن، مورخ نیمه دوم سده ۸ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده، خط نسخ، ش «۲۰۵۵۷ / ج ۳».

۱۸۳. فقه، (عربی)، شامل کتابهای طهارت تا پایان جهاد، تألیف مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی معروف به «علامه»، در گذشته ۱۳۶۹ ق، خط نسخ، مورخ نیمه نخست سده ۱۴ هـ به خط و تصحیح سید جمال الدین طباطبائی فرزند مؤلف، نسخه مصحح، قطع جیبی، ش «۲۰۸۱۹ / ج ۳».

۱۸۴. فقه، (عربی)، شامل آب مطلق و مضاف تا پایان لقطه، تألیف مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی معروف به «علامه»، مورخ اوایل سده ۱۴ هـ خط نسخ، نسخه مصحح که در سال ۱۳۵۹ ق تصحیح شده است، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۳ / ج ۳».

۱۸۵. فقه، (عربی)، تألیف مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی مشهور به «علامه»، خط نسخ، مورخ نیمه نخست سده ۱۴ هـ به خط سید جمال الدین طباطبائی فرزند مؤلف، نسخه مصحح، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۴ / ج ۳».

۱۸۶. فقه، (عربی)، شامل کتابهای طلاق تا پایان دیات، تألیف مرحوم آیت‌الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی، معروف به «علامه»، خط نسخ، مورخ اوائل سده ۱۴ هـ قطع جیبی، نسخه مصحح، ش «۲۰۸۲۲ / ج ۳».
۱۸۷. فقه، (عربی)، شامل کتاب احیاء موات به بعد و بخشی از کتاب اجاره به بعد، تألیف مرحوم آیت‌الله سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی نجفی معروف به «علامه»، خط نسخ، مورخ نیمه نخست سده ۱۴ هـ به خط و تصحیح فرزند مؤلف، سید جمال‌الدین طباطبائی، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۰ / ج ۳».
۱۸۸. فقه حنفی، (عربی)، از: ناشناخته، مورخ اواخر سده ۹ هـ خط نسخ، عناوین و نشانیها مشکی، قطع رحلی، نسخه مصحح، برگ انجام افتاده، ش «۱۴۲۵۷».
۱۸۹. فقه عامه، (عربی) مؤلف: ناشناخته، نسخه بسیار کهن و نفیس، مورخ سده ۷ هـ شامل کتاب الرهن و کتاب النکاح، بدون آغاز و انجام، نسخه مصحح و مقابله شده، قطع رقعی، متأسفانه برگهای بسیاری از آن افتاده است، ش «۱۴۴۷۸».
۱۹۰. فقه عامه، (عربی)، از: ناشناخته، نسخه کهن و نفیس، مورخ نیمه نخست سده ۸ هـ خط نسخ، عناوین و نشانیها شنگرف، نسخه مصحح، برگ انجام افتاده، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۳۹۷۰».
۱۹۱. فقه عامه، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه بسیار کهن و نفیس، مورخ سده ۸ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده است، نسخه مصحح، قطع وزیری، ش «۱۴۵۰۲».
۱۹۲. فقه عامه، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه نفیس و کهن، مورخ اوایل سده ۸ هـ قطع وزیری، ش «۱۴۵۰۶».
۱۹۳. فقه عامه، (عربی)، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ سده ۸ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده است، نسخه مصحح، قطع وزیری، ش «۱۳۹۷۰».
۱۹۴. فقه عربی، از: ناشناخته، نسخه کهن، مورخ نیمه دوم سده ۸ هـ برگهای آغاز و انجام افتاده، خط نسخ، ش «۲۰۵۵۷ / ج ۳».
۱۹۵. فوائد البدن، (فارسی)، از: سید رضا ابن امیر محمد حسینی، مورخ سال ۱۱۱۹ ق، خط نستعلیق محمد حسین بن حاجی حسن طبیب، عناوین و نشانیها شنگرف، نسخه مصحح، قطع رقعی خستی، ش «۲۰۷۵۰ / ج ۳».

۱۹۶. فواکه الأحكام، «جلد ۱»، (عربی - فقه شیعه)، تألیف سید حسین بن سید رضا موسوی، در گذشته ۱۲۹۱ ق، از نوادگان سید نعمت‌الله موسوی جزایری شوشتری، نسخه اصل و بسیار ارزشمند، به خط مؤلف، این کتاب مجموعاً در ۸ جلد نگاشته شده که جلد اول تا پنجم همگی نسخه اصل و در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، قطع وزیری، نشانیها و عناوین مشکى، فراز برگها اندكى رطوبت دیده، نسخه مصحح، ش «۱۵۳۹۵».

۱۹۷. فواکه الأحكام «جلد ۲»، (عربی)، تألیف سید حسین بن سید رضا موسوی در گذشته ۱۲۹۱ ق، از نوادگان سید نعمت‌الله موسوی جزایری شوشتری، نسخه اصل و بسیار نفیس و ارزشمند، کتابت سال ۱۲۹۱ ق، این کتاب مجموعاً در ۸ جلد نگاشته شده است، قطع وزیری، نسخه مصحح، خط نستعلیق، ش «۱۵۳۹۶».

۱۹۸. فواکه الأحكام، «جلد ۳»، (عربی)، از: سید حسین بن رضا موسوی در گذشته ۱۲۹۱ ق، نسخه بسیار مهم، نفیس و اصل به خط مؤلف، خط نستعلیق، برگ آغازین افتاده است، اندكى رطوبت دیده و فرسوده گشته، ش «۱۵۳۹۴».

۱۹۹. فواکه الأحكام، «جلد ۴»، (عربی)، تألیف سید حسین بن سید رضا موسوی، نسخه بسیار نفیس و اصل، به خط مؤلف، این نسخه جلد چهارم و شامل کتابهای صوم، رضاع و ... می‌باشد، ش «۱۵۳۹۷».

۲۰۰. فواکه الأحكام، «جلد ۵»، (عربی - فقه شیعه)، تألیف سید حسین بن رضا موسوی، در گذشته ۱۲۹۱ ق، نسخه بسیار نفیس، اصل و ارزشمند به خط نستعلیق مؤلف، قطع وزیری، دارای حواشی، ش «۱۵۳۹۸».

۲۰۱. القانون، (عربی - طب)، از: ابن سینا، نسخه بسیار مهم، نفیس، و بسیار کهن و ارزشمند، کتابت ۱۵ شعبان ۵۱۲، حدود هشتاد و چهار سال پس از درگذشت ابن سینا که به سال ۵۱۶ ق در مدرسه نظامیه بغداد با نسخه اصل به خط ابن سینا مقابله و تصحیح شده است، این نسخه در طول سده‌های گذشته در تملک تعدادی از حکیمان مسلمان بوده است، قطع وزیری بلند، متأسفانه اندكى مورد هجوم موربانه قرار گرفته است، چنین نسخه‌ای با این قدمت کتابت و اینکه مستقیماً با نسخه اصل به خط ابن سینا، مقابله و تصحیح شده، بی‌نظیر، و در

صفحه دارای ۱۶ سطر می باشد، معمولاً قرآن‌های بسیار کهن از سده ۱ و ۲ هـ فاقد تذهیب و آرایش می باشند، ش «۱۱۸۸۰».

۲۰۳. قرآن کریم، نسخه کامل در ۳۰ برگ، خط نسخ ریز، حاشیه دو صفحه آغازین مرصع و مذهب، نام کاتب مشخص نیست، لیکن خوشنویس چیره دستی بوده است، این نسخه نفیس و ارزشمند زمانی در هند بوده و مورد هجوم جدی آفات قرار گرفته است و نیاز به مرمت دارد، قطع وزیری، فواصل بین آیات با آب طلا تزیین شده است، ش «۱۳۹۷۵».

۲۰۴. قرآن کریم، نسخه بسیار نفیس، مرصع و مذهب، به خط نسخ عالی ملک محمد بن محمد طاهر خوانساری، با زیرنویس فارسی به خط نستعلیق در نیمه دوم سده ۱۳ هـ دو صفحه آغازین تمام مرصع عالی، آغاز هر سوره دارای کتیبه مرصع است که نام سوره را در آن نگاشته اند، قطع وزیری، صفحات مجدول، جلد روغنی گل و برگ، ش «۱۴۷۵۹».

۲۰۵. قرآن کریم، شامل جزء هفتم، نسخه بسیار نفیس، کهن و گرانبها، به خط ثلث ممتاز، مورخ نیمه نخست سالهای ۷۱۰ تا ۷۴۰ ق، احتمالاً در منطقه شامات و خاورمیانه کتابت شده، قطع سلطانی، صفحه نخست دارای یک سرلوح نفیس مرصع از اوایل سده ۸ هـ ش «۱۴۵۳۱».

۲۰۶. قرآن کریم، با زیرنویس فارسی و حواشی بسیار زیبا، نسخه هنری و مرصع پرکار، خط نسخ ممتاز محمد بن یوسف بن اسحاق به دستور حاجی محمد باقر که در تاریخ ربیع الاول سال ۱۲۴۰ آن را به پایان برده است، دارای دو صفحه کامل مذهب و مرصع عالی که با آب طلا ناب، لاجورد و مرکب چشم‌نوازی می نماید، قطع رحلی کوتاه، ش «۱۳۹۸۴».

۲۰۷. قرآبادین معصومی، (فارسی)، از: معصوم بن کریم الدین طبیب شوشتری، این کتاب را مؤلف در سال ۱۰۵۹ ق به پایان برده است، کتابت نسخه موجود در سده ۱۲ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، اندکی رطوبت دیده است، ش «۱۷۳۰۸».

۲۰۸. قصاید فارسی، در مدح و منقبت حضرت امام رضا علیه السلام، شاه عباس کبیر، شاه عباس دوم و فتح قندهار، دارای سرلوح مرصع، قطع رحلی، ش «۱۴۴۴۶».

۲۰۹. قصاید و مدایح، (فارسی)، شامل ستایش از میرزا محمدخان اقبال الدوله، امیرنویان و فرمانروای مملکت کرمانشاهان و سرحدات عراقین که به سال ۱۳۱۸ ق، سروده شده، و نیز تبریک عید مولود مظفرالدین شاه قاجار، خط نستعلیق عالی، در پایان مهر بیضی «مصباح الشعراء» مشهود می‌باشد، قطع رقعی، ش «۱۴۱۶۸».

۲۱۰. قصص الأنبياء، (ترکی آذری)، از: ابراهیم بن محمد اردبیلی واعظ، نسخه اصل به خط مؤلف، قطع رقعی بزرگ، خط نستعلیق، ش «۱۳۹۳۷».

۲۱۱. قواعد الاحکام في معرفة الحلال والحرام، «جلد ۲»، (عربی - فقه شیعه)، تألیف علامه حلی، حسن بن یوسف بن المطهر، نسخه نفیس مورخ ۶ رجب ۹۲۵، مصحح و مقابله شده، قطع وزیری، اندکی رطوبت دیده است، ش «۱۷۳۳۷».

۲۱۲. قواعد الفرائض السراجیه، (فارسی)، از: ناشناخته، نسخه نفیس و کهن، مورخ ۸۳۵ ق، ش «۱۴۳۸۶».

۲۱۳. قوانین الاصول، (عربی)، از: میرزای قمی، ابوالقاسم بن حسن گیلانی، از علمای برجسته شیعه و مدفون در آرامگاه شیخان قم، نسخه بسیار نفیس و به احتمال قریب به یقین نسخه اصل به خط مؤلف که در سلخ ربیع‌الثانی ۱۲۰۵ آن را به پایان برده است، قطع رحلی، خط نستعلیق، دارای قلم‌خوردگی بسیار، ش «۱۷۳۵۵».

۲۱۴. قیصرنامه، (فارسی) از: حکیم ابراهیم افندی، خط نستعلیق محمد رحیم الیکوزانی، مورخ سال ۱۳۰۸ ق، حسب الامر سعدالدین خان نایب‌الحکومه دارالنصر هرات کتابت شده، قطع رقعی، ش «۱۳۹۱۵».

۲۱۵. کاشف الاسرار، (فارسی - علم رمل)، از: حیدر بن محمد اصفهانی، مورخ سال ۱۳۳۰ ق، خط نسخ و نستعلیق تحریری فتحعلی نمروری^۱، عناوین آبی و قرمز، قطع رقعی بزرگ، این کتاب با کتاب سرخاب در علم رمل، در یک مجلد قرار دارد، ش «۱۲۶۰۳».

۲۱۶. الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، (عربی)، از سوره اعراف آغاز و تا بخشی از سوره توبه پایان می‌گیرد، تألیف جارالله

محمود بن عمر زمخشری، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ اواخر سده ۸ هـ، برگهای آغاز و انجام افتاده است. نسخه مرمت گردیده، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع وزیری پالتویی، ش «۱۴۷۰۷».

۲۱۷. کشکول، (فارسی)، از: عبدالقادر بن محمد مهدی بسطامی، شامل ۱۴ رساله کوچک از علمای بزرگ، از جمله علامه مجلسی، خواجه نصیرالدین طوسی، عبدالرحمان جامی، نسخه نفیس، خط نستعلیق، کتابت سال ۱۱۹۰ ق، تمام کتاب به خط گردآورنده این مجموعه است، قطع رقعی، ش «۱۶۶۳۱».

۲۱۸. کلام، (عربی)، از: شیخ عبدالسلام بن شیخ ابراهیم القانی ...، خط نسخ شیخ محمد ابوالمکارم مالکی، پنجشنبه ۲۷ رجب ۱۲۴۸، این کتاب را مؤلف در ماه رمضان سال ۱۰۴۷ نگاشته است، نسخه بسیار فرسوده شده و قابل استفاده نمی باشد، قطع وزیری، ش «۲۰۷۲۶/ج ۳».

۲۱۹. الكنوز المخفیة فی رد الطائفة الغیبیة یا الدرر السنیة فی رد الطائفة الغیبیة، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه نفیس، نایاب، تاکنون چاپ نشده و نام آن در هیچ یک از منابع موجود نیامده است، مؤلف آن را به سال ۱۱۸۵ ق نگاشته و نسخه حاضر نیز در حیات مؤلف از روی نسخه اصل کتابت شده، و در پایان مقابله و تصحیح گردیده است، قطع رقعی، خط نسخ خوش، عناوین سنگرف، مورخ اواخر سده ۱۲ هـ، ش «۱۱۹۴۷».

۲۲۰. کلیات سعدی شیرازی، نسخه بسیار - بسیار کهن، نفیس و ارزشمند، این نسخه عزیز الوجود در سالهای پایانی سده ۷ هجری، اندکی پس از درگذشت سعدی کتابت شده است، عناوین سنگرف، صفحات مجدول، خط نسخ ترکستانی، قطع وزیری بزرگ، نسخه فرسوده شده و نیاز به مرمت جدی داشته و بحمدالله در واحد مرمت این کتابخانه بزرگ بازسازی شده است. این نسخه در سده های پیشین در سمرقند یا بخارا و یا پیرامون آن منطقه قرار داشته است، در حال حاضر نسخه موجود، کهن ترین یا یکی از کهن ترین نسخه های موجود کلیات سعدی در جهان به شمار می آید، ش «۱۴۵۰۳».

<p>ی و از در کبر خرد مندی جو سپهر گوئند دازد با ملک امان و بین در پناه شاه عادل پستوای ملک و دین او یک اخلاص شهنشید است و عاقبت زردستان را بحر کفش سپید خسرو کایا همراهان از نور و جلالت زینت منصور و صفت زرا با مال و فریب</p>	<p>که کسانند از بی‌مردی در باجگجوی ملک دیار اجه میست صاحب ایست خنای یارب این رکن مسلمانی است از دار حیر و صاحب قرآن غوث زمان و کسعد مصلحت بود انصار رای روشن از ساجد در زرع و خردن ایمان دولت روزگار با سعادت باز سعدی مدح گوئی</p>
<h2>تمت کتاب المنیات</h2>	
	
<h3>در معاد</h3>	
<p>ندامت چه مکافات این که ایست اللذی اعلم المی صافی تو از عرو و حوائی همیشه در زای و بی و دادم بد جبرث اجبای ترا چه که کنوز اندر کمن اصحابی نفاطف و در حبه آمی همه کوی برین در یکند من ز این از حال من در در زای بیکر است که مرکز رسد بسپرای</p>	<p>و خون خلق و روی در زای صدعی - الجوز و الموی لکن جو عند یب چه فرمان که می دارم الی الغداء و صلح ز اصحاب و نهر نه هر صاحب حنت جو رسد ایستغنی مروی ترک و کراه عمت سکونه بو شکر که در ز رویت مران تو سران نشاند ای عمل من از تو سپر کرد در صاحب انفسا</p>
<p>کلیات سعدی، یکی از کهن ترین نسخه‌های موجود جهان، ش. ۱۴۵۰۳.</p>	

۲۲۱. کلیات عطار نیشابوری، خط نستعلیق، نسخه کهن و نفیس، تاریخ کتابت در پایان کتاب منطق الطیر سال ۷۸۴ ق است، برگهای آغاز و انجام افتاده، قطع رقعی، ش «۱۳۹۱۲».

۲۲۲. کلیات عطار، شامل بخشی از دیوان و کلیات و شامل اشترنامه، از: فریدالدین ابوطالب محمد بن ابراهیم کوکنی نیشابوری، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ نیمه دوم سده ۹ هـ، خط نسخ، عناوین مشکی، قطع وزیری کوچک، ش «۱۳۹۴۷».

۲۲۳. کنز الفوائد في حل مشكلات القواعد، (عربی)، از: سید عمیدالدین عبدالمطلب بن مجدالدین اعرجی حلی، نسخه بسیار نفیس، خط نسخ و نستعلیق، مورخ ۷۸۴ق، در روستای جزی در جبل عامل لبنان، به خط صفی بن محمد نگاشته شده، این نسخه کهن ترین نسخه موجود این کتاب به شمار می آید، قطع وزیری، ش «۱۳۹۶۸».

فمن حضرها فماده من يوم فخذ الدلالة فقله نظير من هذا الاستدلال في الخلاف وجه القبول من نسخة
و لو فقهت العاقله او كانه افتقر او عجزوا عن الردية اخذت من مالها في حال لم يكن لها مال فبما الامام
وميل ان ضمان الاحام مقدم على ايمان في اول الدوله المشارة اليه هو قول الشيخ في القليل فانه قال فيه العاقل
لا بد فله العاقل بحال صحيح و هو من يعقل من العصبية و بعت المال وما لم يكن في الكفاية من ضمان
ايمان هو قوله الشيخ في العاقله فانما مالها و من كان للعاقله لم يكن للعاقله شي الا ان العاقله فاعده الردية و نسخة
و ابو الصلاح في قوله و هو من يعقل من العصبية و ما لم يكن له مال فبما ايمان فانه قال في قوله و نسخة
من العاقله بالبرهان من الردية فان لم يكن من بيت المال فبما ايمان و قيل على ايمان و نسخة قوله و نسخة
او قال القائل الاول جهة في نسخ في العاقله حيث قال فيها و احاد من عمل العاقله شيه العاقله فانها لم يكن العاقل
في ماله فاعده فان لم يكن له مال او لم يكن في ذمته الى الاحرام لانه حليله فانه مات او هرب او هلك او كان
اليه بها فان لم يكن ساعد اخذت من بيت المال تبعه ان البرهان و العاقله هو من عمل العاقله شيه و نسخة قوله و نسخة
سوى العاقله فلو انه و ان علمنا ان العاقله فطارد فن لونه سنان فلو ان العاقله في كفاية الموازين
قتل او طاعل من غير ان يرث له لا يفي العاقله بان يرث له و لو لم يكن له مال او لم يكن له مال او لم يكن له مال
و برهانها فانه من غير شانه ان عاقله فطارد فن لونه سنان فلو ان العاقله في كفاية الموازين
انما وجه الردية على العاقله و هو لا يفي من البرهان فانه حلاله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله
صالحا و حيث الكفاية اجماعا و ان قتل فردا قتل لا يجب الكفاية في ماله و ان العاقله لم يكن له مال او لم يكن له مال
في طرقت حال فيه من الناس من التمس من قتل ماله لانه انما يجب عليه الكفاية او اخذت منه عليه فطارد
فردا فلا كفاية عليه و من العاقله فانه سنان و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله
قال في الكفاية فان كونه الكفاية و احسان المصنف في المصنف و نسخة قوله و نسخة قوله
صبي او مجهول مسلما فن ايمان الكفاية نظرا فترجم العدم و الاقبح وجهها على الردية و نسخة قوله
يجب ان العاقله في من الصبي المجهول و ما لم يولد له الا قبله فانه لانه و نسخة قوله و نسخة قوله
الصبي و المجهول فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد
و وجه الكفاية عليه لوجه المستحق و العاقله و من العاقله و من العاقله و من العاقله و من العاقله
كما في قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله
فمن حضرها فماده من يوم فخذ الدلالة فقله نظير من هذا الاستدلال في الخلاف وجه القبول من نسخة
و لو فقهت العاقله او كانه افتقر او عجزوا عن الردية اخذت من مالها في حال لم يكن لها مال فبما الامام
وميل ان ضمان الاحام مقدم على ايمان في اول الدوله المشارة اليه هو قول الشيخ في القليل فانه قال فيه العاقل
لا بد فله العاقل بحال صحيح و هو من يعقل من العصبية و بعت المال وما لم يكن في الكفاية من ضمان
ايمان هو قوله الشيخ في العاقله فانما مالها و من كان للعاقله لم يكن للعاقله شي الا ان العاقله فاعده الردية و نسخة
و ابو الصلاح في قوله و هو من يعقل من العصبية و ما لم يكن له مال فبما ايمان فانه قال في قوله و نسخة
من العاقله بالبرهان من الردية فان لم يكن من بيت المال فبما ايمان و قيل على ايمان و نسخة قوله و نسخة
او قال القائل الاول جهة في نسخ في العاقله حيث قال فيها و احاد من عمل العاقله شيه العاقله فانها لم يكن العاقل
في ماله فاعده فان لم يكن له مال او لم يكن في ذمته الى الاحرام لانه حليله فانه مات او هرب او هلك او كان
اليه بها فان لم يكن ساعد اخذت من بيت المال تبعه ان البرهان و العاقله هو من عمل العاقله شيه و نسخة قوله و نسخة
سوى العاقله فلو انه و ان علمنا ان العاقله فطارد فن لونه سنان فلو ان العاقله في كفاية الموازين
قتل او طاعل من غير ان يرث له لا يفي العاقله بان يرث له و لو لم يكن له مال او لم يكن له مال او لم يكن له مال
و برهانها فانه من غير شانه ان عاقله فطارد فن لونه سنان فلو ان العاقله في كفاية الموازين
انما وجه الردية على العاقله و هو لا يفي من البرهان فانه حلاله و نسخة قوله و نسخة قوله
صالحا و حيث الكفاية اجماعا و ان قتل فردا قتل لا يجب الكفاية في ماله و ان العاقله لم يكن له مال او لم يكن له مال
في طرقت حال فيه من الناس من التمس من قتل ماله لانه انما يجب عليه الكفاية او اخذت منه عليه فطارد
فردا فلا كفاية عليه و من العاقله فانه سنان و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله
قال في الكفاية فان كونه الكفاية و احسان المصنف في المصنف و نسخة قوله و نسخة قوله
صبي او مجهول مسلما فن ايمان الكفاية نظرا فترجم العدم و الاقبح وجهها على الردية و نسخة قوله
يجب ان العاقله في من الصبي المجهول و ما لم يولد له الا قبله فانه لانه و نسخة قوله و نسخة قوله
الصبي و المجهول فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد فن نظرا فطارد
و وجه الكفاية عليه لوجه المستحق و العاقله و من العاقله و من العاقله و من العاقله
كما في قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله و نسخة قوله

برگ پایانی کتاب کنز الفوائد في حل مشكلات القواعد، از: سید عمیدالدین اعرجی، نسخه کهن، مورخ ۷۸۴ق، ش. ۱۳۹۶۸.

۲۲۴. **کیمیای سعادت**، (فارسی)، از: ابوحامد غزالی، نسخه نفیس، مورخ سده ۱۰ هـ صفحات مجدول، مصحح، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۴۴۳».
۲۲۵. **گزیده حیوة الحیوان دمیری**، مؤلف: ناشناخته کتابت ۳ شعبان ۱۰۹۲، خط نسخ علی بن محمد الجزائری، قطع رقعی کوچک بیاضی، عناوین قرمز، ش «۱۲۷۶۵ م».
۲۲۶. **لمحات من نفحات القدس**، (فارسی)، از: محمد عالم صدیقی علوی، این کتاب را مؤلف به اشاره خواجه احمد علوی یسوی نگاشته است، کتابت سال ۱۰۵۶ ق، خط نسخ دوست محمد بن شاه محمد غزیره کی، نسخه نایاب و بسیار نفیس، قطع وزیری، ش «۱۴۰۰۸».
۲۲۷. **لغت نامه**، (فارسی)، از: علاءالدین احمد بن جمال الدین خفری، خط نسخ مؤلف، کتابت سده ۱۲ هـ عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، نسخه مصحح، ش «۱۶۹۷۹».
۲۲۸. **ماسه بندی**، (فارسی)، از: ناشناخته، مورخ سده ۱۲ هـ خط زیبای شکسته نستعلیق، این نسخه پیشتر در کتابخانه ابراهیم خان کرمانی ابراهیمی بوده است، برگهای آغازین دارای اشکالی در خصوص علم رمل است، قطع رقعی کوچک، ش «۱۴۰۷۶».
۲۲۹. **ماهیت حروف**، (فارسی)، از: نظام الدین بن محمد صالح صدیقی جیوبی، مورخ سده ۱۳ هـ خط نستعلیق و شکسته نستعلیق غلامعلی قاضی زاده بهمری، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه مقابله و تصحیح شده، قطع رقعی بزرگ، ش «۲۰۷۵۵/ج ۳».
۲۳۰. **المبسوط**، (عربی - فقه شیعه)، از: شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، در گذشته ۴۶۰ ق، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ شنبه ۴ رجب ۶۶۳، قطع وزیری، چند نسخه بسیار کهن از همین کتاب المبسوط که در سالهای ۵۰۷ ق، به بعد کتابت شده، در این کتابخانه بزرگ موجود است، ش «۱۳۹۸۵».
۲۳۱. **مبکیات**، (فارسی)، از: ابوبکر عمر بن ابی الفضل بن عمر بخاری، کتابت سال ۱۲۵۷ ق، خط نستعلیق عبدالقیوم بن داملا محمد صالح شهر سبزی که در عصر حاکمیت میرزا نصرالله بهادر سلطان بن امیر سعید بن امیر حیدر از کتابت آن فارغ گشته است، این نسخه در منطقه بخار یا سمرقند نگاشته شده، ش «۱۶۸۳۲».
۲۳۲. **متّم المقاصد و مجمع الفوائد**، (فارسی)، در شرح و توضیح این بیت فارسی:
«صمت و جوع و سهر و عزلت و ذکر بدوام ناتمامان جهان را بکند کار تمام»

تألیف عباس مجد دامغانی ابن علی اکبر مجد دامغانی، در گذشته بعد از سال ۱۲۵۳ ق، نسخه نفیس که از روی نسخه اصل به خود مؤلف کتابت شده و در حیات مؤلف، به سال ۱۲۵۳ ق به پایان رسیده است، قطع رقعی، ش «۱۲۷۷۵ م».

مثنوی آتشکده ← آتشکده

۲۳۳. *مُجَلَى الشَّرِيعَةِ فِي مَسْئَلَةِ التَّضْيِيقِ وَالتَّوَسُّعَةِ*، (عربی)، از: احمد بن مصطفی، نسخه بسیار نفیس و اصل به خط مؤلف که در سال ۱۲۷۱ ق کتابت شده، مصحح، مطالب قلم خوردگی دارد، قطع وزیری، ش «۱۶۷۸۳».

۲۳۴. *مَجْمَعُ الْاِحَادِيثِ*، (عربی)، از: مرحوم آیت الله العظمی سید محمد حجّت کوه کمری - از مراجع عظام برجسته تقلید حوزه علمیه قم و مؤسس مدرسه حجّیه -، نسخه اصل به خط مؤلف، نفیس، عناوین مشکی، قطع رحلی بزرگ، یادآوری می شود: بیشترین نسخه های خطی کتابخانه مرحوم آیت الله حجّت را که گذشته از مقام مرجعیت شیعه، خود شخصاً کتابشناس و محقق بودند، طی چند مرحله، از فرزندان ایشان برای این کتابخانه بزرگ خریداری نموده ام، کتاب مجمع الاحادیث را که چندین جلد می باشد، متأسفانه موفق به اتمام آن نشدند و در بیشتر جلد های آن عناوین مطالب آمده، لیکن توضیح آن نیامده است، مجلدات پیشین این کتاب در جلد های قبلی فهرست نسخه های خطی این کتابخانه بزرگ گزارش شده است، ش «۱۴۵۴۱».

۲۳۵. *مجموعه:*

یک. پاسخ مسائل مشکله، (فارسی)، از: محمد بن محمد غزالی، کتابت سال ۱۱۰۸ ق، نسخه مصحح؛

دو. تکمیل الایمان و تقویة الاتقان، (فارسی)، از: عبدالحق بن سیف الدین ترک دهلوی بخاری، در بیان قواعد ملت و عقاید اسلام بر طریقه اهل سنت، قطع رقعی، ش «۱۵۱۰۸».

۲۳۶. *مجموعه:*

یک. حصول الحاجة، مورخ ۱۲۹۴ ق؛

دو. قواعد العقاید، از: خواجه نصیرالدین طوسی، مورخ ۱۲۹۴ ق؛

سه. رساله الطلایعیه، (عربی)، از: شهید اول، شمس الدین محمد بن مکی، مورخ ۱۲۹۴ ق؛

چهار. ارشاد المسترشدين، از علامه حلی؛

پنج. ظفرنامه، از خواجه بوذر جمهر، قطع جیبی، برگ های آغاز و انجام افتاده،

ش «۱۳۸۸۷».

۲۳۷. مجموعه:

یک. لثالی الاخبار، (عربی)، از: سید جاسم حسن بشری موسوی، مورخ ۱۲۵۳ ق،
قطع رقعی؛

دو. اوائل التحرير، (عربی) از: ملا اختیار بن غیاث‌الدین الحسینی، مورخ ۱۲۵۳ ق،
ش «۱۲۴۵۹».

۲۳۸. مجموعه:

یک. خلاصه ترجمه فارسی فرائض، از: سراجی؛

دو. منتخب فتاوی، فارسی، کتابت مجموعه سال ۸۳۵ هـ، عناوین و نشانیها شنگرف،
ش «۱۳۸۸۲».

۲۳۹. مجموعه:

یک. رساله در معانی بیان، (عربی)، مورخ نیمه سده ۱۰ هـ؛

دو. رساله در اصول خمس، (عربی)، مورخ ربیع الاول ۹۴۶؛

سه. رساله فی علم الفرائض، (عربی)، از: خواجه نصیرالدین طوسی، مورخ شوال ۹۵۰ به
خط ابوالمعالی بن محمد الحسینی؛

چهار. صیغ العقود، (عربی)، مورخ نیمه سده ۱۰ هـ؛

پنج. مصباح المتهجد، از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی. مورخ سده ۱۰ هـ؛

شش. شرح دعای صباح، (عربی)، از: احمد بن تاج‌الدین حسن استرآبادی، مورخ
۹۴۸ ق؛

هفت. تعلیقه علی کتاب مختصر الشرائع، (عربی)، مورخ سده ۱۰ هـ؛

هشت. حواشی مبحث حمد از تفسیر الکشاف، (عربی)، از: نظام بن محمد حسین، مورخ

۲۰ ربیع الاول ۹۰۲، به خط رفیع‌الدین حسین بن شاه علی موسوی؛

نه. رساله در فقه، (عربی)، از: علی بن عبدالعالی، مورخ شنبه ۲۷ رمضان ۹۴۳ به خط

مؤلف، قطع مجموعه رقعی خشتی، عناوین شنگرف، نسخه نفیس و مصحح، تمام

مجموعه به خط ابوالمعالی کتابت شده است، ش «۱۴۳۷۳».

۲۴۰. مجموعه:

یک. دانستن مسائل و مطالب دینی، (فارسی)؛

دو. رساله در عقاید دینیه، (فارسی)؛

- سه. تاریخ آب آوردن نواب مرحوم میرزائی، میرزا محمد تقی به نجف اشرف، به صورت یک غزل که به سال ۱۰۴۲ ق به فارسی سروده شده است؛
- چهار. وصایای خواجه نظام الملک به فرزند خودش؛
- پنج. خطاب سلاطین در صدر مکاتبات و عرایض؛
- شش. منشآت ظهیرا فرزند مولانا آخوند مراد مرحوم؛
- هفت. نامه یکی از ملوک ماوراء النهر به شاه عباس، (فارسی)؛
- هشت. القاب میر محمد باقر داماد حسینی مرعشی؛
- نه. من بدایع الوقایع، حکایت قرامطه بحرین و لخصی؛
۵۵. سواد مکتوبی که صفدرخان به جانی خان نوشته؛
- یازده. پاسخ مکتوب صفدرخان از جانی خان؛
- دوازده. مکتوبی که شاه طهماسب صفوی به جلال الدین محمد اکبر نوشته؛
- سیزده. رقعه‌ای که شیخ ابوالفضل بن نظام الملک نوشته؛
- چهارده. نامه‌ای که افاضل ماوراء النهر به اهالی مشهد مقدس نوشته‌اند؛
- پانزده. جواب نامه افاضل ماوراء النهر؛
- شانزده. رساله فارسی بيش غرض آفرینش، (فارسی)، بسیار نفیس و نایاب، تألیف فاضل هندی، محمد بن حسن اصفهانی، در علم مناظره و مطالب دیگر، کتابت مجموعه سال ۱۱۵۰ ق، قطع وزیری، صفحات مجدول، ش «۱۴۸۱».
۲۴۱. مجموعه.
- یک. الکلم الطیب، از: علی صدرالدین بن احمد نظام الدین، مورخ سده ۱۳ هـ؛
- دو. عین الفیوض، از: حسن بن مسعود بن ابراهیم خلجی؛
- سه. صلة المصلین، از: محمد صالح بن محمد محسن اصفهانی مازندرانی، قطع مجموعه رقعی، ش «۱۶۶۱۹».
۲۴۲. مجموعه:
- یک. مثنوی مقتدایان، (فارسی)، از: حسین خوارزمی، خط نستعلیق، مورخ سده ۱۰ هـ قطع رقعی، دارای دو سرلوح مرصع؛
- دو. بیان اسامی پیران تصوف، (فارسی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه نفیس و نایاب، ش «۱۷۳۵۹».

۲۴۳. مجموعه:

یک. رساله در عقاید اهل سنت و جماعت (فارسی)، از: ابونصر احمد بن ابی‌الحسن نامقی که به سال ۵۲۲ ق، آن را تألیف کرده است، کتابت سال ۸۷۳ ق، خط نسخ احمد بن خسرو بن فریدون؛

دو. روزنامه از: ابومعشر بلخی، به خط همان کاتب و همان سال کتابت، قطع رقعی خشتی، ش «۱۴۳۸۹».

۲۴۴. مجموعه:

یک. رساله در باب وقف در قرآن کریم، (فارسی)، مؤلف: ناشناخته؛

دو. مفتاح خزائن، (فارسی)، مورخ ۱۳۴۷ ق؛

سه. تحفه القراء، از: مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی، مورخ ۱۳۴۷ ق؛

چهار. تجرید فارسی، از: محمد بن مهدی حسینی، مورخ ۱۳۴۸ ق؛

پنج. داستان الف لیلة؛ نسخه مصحح، خط نسخ و نستعلیق، قطع جیبی، عناوین

شنگرف، ش «۱۴۵۵۸».

۲۴۵. مجموعه:

یک. فهرست کتاب سیف الامة و برهان الملة (فارسی)، از: مرحوم حاج ملا احمد بن حاج

ملا محمد مهدی نراقی؛

دو. کتاب سیف الامة و برهان الملة (فارسی)، از: مرحوم حاج ملا احمد نراقی، نسخه

نفیس، مورخ ۱۶ ربیع‌الثانی ۱۲۶۷، قطع رقعی بزرگ، عناوین قرمز، ش «۱۶۸۵۹».

۲۴۶. مجموعه:

یک. معیار الاشعار، (فارسی - علم عروض و قوافی)، تألیف خواجه نصیرالدین طوسی،

سال تألیف: ۶۴۹ ق، نسخه بسیار نفیس و کهن مورخ ۸۴۳ ق، در شهر هرات، خط نسخ

ابواسحاق ابن علی بن نصرالله سبحانی سلطانی؛

دو. رساله حساب، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، مورخ ۸۴۱ ق، به خط همان کاتب رساله

نخست؛ قطع مجموعه رقعی کوچک، عناوین شنگرف، ش «۱۳۸۴۶».

۲۴۷. مجموعه:

یک. شرح ایساغوجی، (عربی)، از: حسام‌الدین کاتی، مورخ ۱۲۷۴ ق، خط نسخ

اسماعیل بن ملا جعفر، نسخه مصحح؛

دو. حاشیه شرح ایساغوجی، (عربی)، از: محی الدین تالشی، مورخ نیمه دوم سده ۱۳ هـ،
قطع وزیری خشتی، ش «۲۰۷۳۶/ج ۳».

۲۴۸. مجموعه:

دو رساله از میرداماد، محمد باقر حسینی مرعشی استرآبادی، (عربی):

یک. الایماضات و التشریقات، مورخ سده ۱۳ هـ؛

دو. التقدیسات، مورخ سده ۱۳ هـ؛

خط نسخ، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع رقعی، ش «۱۴۳۷۲».

۲۴۹. مجموعه:

دو رساله عربی در طب، مؤلف: ناشناخته، هر دو رساله به خط مرحوم میرزا ارسطو
ابن احمد بن محمد قمی که پیرامون یکصد سال گذشته در محلات قدیم قم به طبابت
اشتغال داشته است، فرزندان و نوادگان وی غالباً فرهنگی بودند، کتابت نسخه: سال
۱۲۷۸ ق، خط نستعلیق، قطع جیبی، ش «۱۱۷۹۵».

۲۵۰. مجموعه:

یک. مصباح الشریعة فی علم الاخلاق، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، خط نسخ نعمت‌الله
طالقانی طباطبائی، در جمادی الاول ۱۲۹۱، در شمیران؛

دو. تحفة العزیزة، (عربی - علم اصول)، از: احمد بن عبدالرضا، خط نسخ همان کاتب
و در همان تاریخ؛

سه. چند برگ مطالب تحقیقی عربی، از: میرزا ابوطالب موسوی^۱ میرزائی زنجانی،
در روز پایانی جمادی الاول ۱۲۹۲، به خط همان کاتب؛

چهار. حجة الشهرة، (عربی)، از: علی بن محمد بن علی، خط نسخ، مورخ ۱۲۸۸ ق،
کاتب: ناشناخته؛

پنج. نهج المسترشدین فی اصول الدین، (عربی)، از: علامه حلی، به خط همان کاتب، قطع
مجموعه جیبی، ش «۱۶۶۰۹».

۱. آن مرحوم و دیگر برادرش سید حسین موسوی در زنجان به «میرزایی» شهرت داشتند، پدرشان نیز از
علمای برجسته آن دیار به نام مرحوم آیت‌الله میرزا ابوالقاسم موسوی بود که دارای تألیفات بسیاری
است، همچنین دو فرزندش که پیش‌تر نامشان آمد، هر کدام دارای تألیفاتی بوده‌اند، ضمناً کتابخانه بسیار
نفیسی داشته‌اند که بیشترین نسخه‌های آن را اینجانب برای کتابخانه خودمان، سالها قبل، طی چند مرحله
خریداری نموده‌ام.

۲۵۱. مجموعه، از: محمد یوسف استرآبادی:

یک. صیغ العقود؛ دو. احکام رضاع؛ سه. زکوة؛ چهار. نکاح؛ پنج. رموز کتب تفسیر فی جامع

التفاسیر؛

مجموعه نفیس، خط نسخ و نستعلیق، مورخ سال ۱۳۰۷ ق، عناوین و نشانیها

مشکی و قرمز، حواشی از: ابوالقاسم، قطع وزیری خستی، ش «۱۷۲۱۶».

۲۵۲. مجموعه، شامل برخی احکام، فرامین و مکاتبات شخصیت‌های برجسته

سیاسی و اجتماعی کشور افغانستان، که تمام آنها در سال ۱۳۰۰ ق نگاشته شده است،

قطع رحلی بزرگ، صفحات متن و حاشیه شده، ش «۱۴۰۲۱».

۲۵۳. مجموعه بیست رساله گوناگون فارسی، از: شکرالله خان و ...، کتابت اواخر سده

۱۲ ه، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقعی پالتویی، نسخه مصحح، ش «۱۴۴۳۷».

۲۵۴. مجموعه بیست و شش رساله فارسی، از: احمد بن جلال الدین کاشانی، کتابت

سال ۱۲۵۱ ق، خط نستعلیق قاسم عماد الکتاب، عناوین و نشانیها شنگرف، نسخه

مصحح، قطع وزیری، ش «۱۷۳۳۸».

۲۵۵. مجموعه پنج رساله، در علم رمل:

یک. انوار الرمل، از: نورالدین بن فتح‌الله ابهری؛

دو. رساله در علم رمل، از: شمس‌الدین محمد خفری؛

سه. کتاب سرخاب، از: سرخاب؛

چهار. شجره و ثمره، از: ناشناخته؛

پنج. جان الرمل، از: عبدالله جلال‌الدین حسین بلیانی؛

مجموعه نفیس، مورخ ۱۳۱۸ ق، به خط نستعلیق تحریری علی‌اکبر بن شیخ علی

تبریزی، عناوین و نشانیها مشکی با اشکال رمل، در حاشیه تصحیح شده، قطع رقعی،

ش «۱۴۶۲۳».

۲۵۶. مجموعه چهار رساله فارسی

یک. منتخب التجوید، از: ناشناخته؛

دو. تحفة المحسنین، از: میرزا محمد محسن رضوی متولی؛

سه. تحفة القراء، از: مصطفی بن ابراهیم قاری؛

چهار. رساله در تجوید، از: سید ابوالقاسم قاری؛

نسخه نفیس، مورخ سالهای ۱۲۴۲ - ۱۲۳۴ ق، خط میرزا رحیم اصفهانی و صادق معلم، عناوین و نشانیها قرمز، نسخه مصحح، عناوین نسخ درشت، قطع جیبی، رکابه نویسی دارد، ش «۲۰۶۷۵ / ج ۳».

۲۵۷. مجموعه

در ادعیه و ختومات

نسخه بی بدیل

و فوق العاده

نفیس، تمام آن به

خط نسخ

خوشنویس نامدار

و برجسته ایران

زمین، مرحوم

میرزا احمد

نیریزی که به سال

۱۱۵۱ ق آن را به

پایان برده است،

تمام برگها در عصر

قاجار متن

و حاشیه شده،

بین سطور با آب

طلای ناب دندان

موشی شده،

صفحه نخست

دارای سرلوح

زیبای مرصع، ش

«۱۴۵۴۰».

مجموعه، به خط خوشنویس برجسته سده ۱۲ هـ (میرزا احمد نیریزی)، ش ۱۴۵۴۰.

۲۵۸. مجموعه در علم اصول، (عربی - درایه و رجال)، از: ناشناخته، مورخ سده ۱۳ ه، خط نسخ و نستعلیق تحریری، نسخه مصحح و مقابله شده، عناوین مشکئی، قطع جیبی، ش «۲۰۲۹۰ / ج ۳».

۲۵۹. مجموعه دوازده رساله فارسی و عربی، از جمله: رساله‌ای در موسیقی، (فارسی)، از: میر صدرالدین محمد؛ رساله در رمل؛ رساله در عملیات موسیقی؛ رساله در علم ردیف و قافیه؛ از بزرگانی چون: شمس‌الدین محمد خفری، عبدالرحمان جامی و ...، برخی از رساله‌های آن تاکنون چاپ نشده است، قطع جانمازی، مورخ سال ۱۰۷۳ ق، خط نستعلیق و نسخ، ش «۱۴۳۱۵».

۲۶۰. مجموعه دو رساله فارسی، از: ملا عبدالله مدرس زنوزی،

یک. انوار جلیه در کشف اسرار حقایق علویة؛

دو. لمعات الهیه در معارف ربوبیة؛

این مجموعه به دستور مؤلف در سال ۱۲۴۶ ق، جهت سید منصور حسینی گیلانی در تهران کتابت شده است، بسیار نایاب و در الذریعة نام این دو رساله نیامده است، خط نستعلیق زیبا، عناوین و نشانیها و حواشی قرمز، قطع وزیری خشتی، ش «۱۷۵۶۹».

۲۶۱. مجموعه دو کتاب:

یک. لغات القرآن، (فارسی و عربی)، تألیف محمد بن محمد نصر حافظ بخاری، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ ۲۰ ربیع‌الاول ۷۳۳، خط نسخ مراد بن شجاع‌الدین؛

دو. اعراب ثلاثین سورة، (عربی)، احتمالاً از همان مؤلف، کتابت در همان تاریخ، این نسخه نفیس از جمله نسخه‌های خطی و چاپی مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن کاشانی رحیمی نجفی - عالم برجسته شیعه در شهر بمبئی هند - می‌باشد که چند دهه قبل درگذشت، و برحسب وصیت آن مرحوم کلیه کتابهای چاپی نفیس - بالغ بر هشت هزار جلد که بیش از آن کتابهای چاپ قدیم هند بود - به ضمیمه تعدادی نسخه خطی - افزون بر یکصد و سی جلد - در بهار سال ۱۳۸۴ ش، از سوی فرزندان ایشان، به کتابخانه بزرگ آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی «ره» اهدا گردید، نسخه موجود از جمله آنها است، ش «۱۳۸۹۶».

۲۶۲. مجموعه دو کتاب:

یک. رضیة الحسینیة فی سرخ کتاب العریضة المهدویة، (عربی)، از: مولی مراد بن علی خان تفرشی، خط کمال الدین حسن بن محمد شاه ابوعلی کفه کیلوی، از شاگردان مؤلف که در حیات وی به سال ۱۰۴۴ ق کتابت کرده است؛

دو. العریضة المهدویة، (عربی - علم کلام)، از: مولی مراد بن علی خان تفرشی، نسخه بسیار نفیس و اصل به خط مؤلف، مورخ سال ۱۰۳۹ ق، تاکنون چاپ نشده، نسخه مصحح، عناوین شنگرف، قطع وزیری بزرگ، ش «۱۱۷۲۴».

۲۶۳. مجموعه رسائل فقه و اصول، (عربی)، تألیف مرحوم حاج ملامحمد جعفر بن محمد صفی فارسی آباده‌ای، نسخه بسیار نفیس و اصل، به خط مؤلف، نیمه دوم سده ۱۳ ه مطالب بسیار قلم خوردگی دارد، مؤلف این نسخه را با تعدادی نسخه خطی دیگر وقف نموده است. قطع رحلی، ش «۱۱۶۲۱».

۲۶۴. مجموعه رسائل و مطالب گوناگون فارسی، از: مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن خراسانی رحیمی کاشانی نجفی، ایشان بیش از نیم قرن ساکن بمبئی هند بوده و مردم شیعه آن دیار بیشتر از او تقلید می‌کردند، این کتاب را ایشان در سن جوانی به سال ۱۳۲۶ ق نگاشته است، قطع بیاضی، عناوین و نشانیها مشکی و لاجورد، یادآوری می‌شود: آن مرحوم کتابخانه بسیار مهمی داشته که بر حسب وصیت وی در بهار سال ۱۳۸۴ ش، از سوی فرزندان آن عالم ربانی به این کتابخانه بزرگ منتقل گردیده است، «۲۰۷۶۶/ج ۳».

۲۶۵. مجموعه سه رساله:

یک. اصطلاحات لوطی‌ها و جاهل‌های قدیم، (فارسی) از: ناشناخته مورخ ۱۴ رجب ۱۲۹۳، خط نستعلیق خوش محمد باقر بن شکرالله حسنی تفرشی طرخورانی^۱، عناوین قرمز؛

دو. رساله فرسنامه، (فارسی منظوم)، از: ناشناخته، خط نستعلیق میرزا آقا ابن میرزا شکرالله تفرشی طرخورانی، مورخ جمادی الاول ۱۲۹۳، کرمان؛

سه. رساله مختصر فارسی منظوم در طنز و آداب و رسوم مردم، قطع جیبی، عناوین قرمز، ش «۱۱۹۸۳».

۱. شهرستان تفرش از دو بخش تشکیل شده است، فَم با فتح ف، و دیگر طرخوران، کاتب نسخه از مردمان بخش طرخوران تفرش بوده است.

۲۶۶. مجموعه سیزده رساله عربی، از آثار علمای بزرگ شیعه:

یک. کتاب مسار الشیعة، (عربی)، از: شیخ مفید؛

أم لبنا حواء اليك
 التهمة أو لا عين هنا أصلاً لأنه لا ثبت على العاقلة إلا ما قامت به اليه
 فمن هنا تبدل على المدعي فحمل القابل
 ونعمه على الميت وإذا دخل بعض القائله الدم الباقى علم الصامه لا يرد
 على المدعي من العاقلة لأنه لا رد العين مرتين بل يرد العاقلة بالذية
 ولو أمر بعض العاقلة مع حليف السابقين الزم بنصيبه من الذبيح ولو طوا
 الزواجر للعد
 قوله دني شعرا من اللرامد بينها
 وان بنت فمهر ما عمل تغيد بغير التمد او يدر الخاني وان زاهر مهر
 الطاهر ان للحيات لا يقدر فبها اللدم والنبه
 السنه
 كما في هذه الصون ووطى الكره في هذه اجمل ما يل للبار الهما
 وكجوده طهره وطله على سنده محمود في ك ان اعلمها منقها مع المايل
 لروح عاد الله الى لطفه وكره على فصله ككل الى الاكر يوم ساهد في حيا
 وهو مريد من الحرح الحرح سمرا ر محمد ابو حنبله السام الى السدر بعير الله وحمده
 اخبره يوم يوم بحه ما يجره مع الولد كسه ما ر عس و عطاءه حلاله بلاده
 الرمه بطلا تسببه حلاله بامر صول في ذومع في هذا الراجل رحمه الله عليه
 هذا اجر ما يوم السام كسر من الولد سنه له وثله ثوابا رعه من طابن
 القطع الرعاف وهو ساه السالرحم والرحم
 وانما نطق الوعاف وهو ساه السالرحم
 نزله كك من الدم ما ك ابو من من الدم
 في هذه سبغ من الدم بقطع الدم بالدم
 في هذه سبغ من الدم بقطع الدم بالدم
 رحمه من قدير شيخ القوي في هذه سبغ من الدم بقطع الدم بالدم

- دو. التواریخ التي اشتمل عليها كتاب مسار الشیعة، (عربی) از: ابن فهد حلی؛
سه. اسماء الائمة و موالیدهم و تواریخ و فیاتهم، (عربی)؛
چهار. ادعیه، ختم، اوراد و اذکار، (عربی)، از: علی بن فضل بن هیکل حلی، کاتب نسخه
از علمای بزرگ؛
- پنج. کتاب مسائل فخرالدین، از: «فخر المحققین»، فرزند علامه حلی، (عربی)؛
شش. واجبات الصلوة، (عربی)، از: فخرالدین؛
هفت. رساله الألفية، (عربی)، از: شیخ شهید عاملی؛
هشت. رساله في الادعية المنتخبة عن الائمة عليه السلام؛
نه. رساله في صلوة الجماعة و ثوابها، (عربی)، از: شیخ زین الدین علی بن فضل الله بن
هیکل حلی، کاتب نسخه؛
- ده. المسائل الشامیه الاولی، (عربی)، از: ابن فهد حلی، مورخ ۸۳۴ ق؛
یازده. رساله في حکم السهو في الصلوة، (عربی)، احتمالاً از: ابن فهد حلی، مورخ ۸۳۴ ق؛
دوازده. المسائل الشامیه الثانیة، (عربی)، از: ابن فهد حلی؛
سیزده. آداب الدینیة، از: طبرسی، (عربی)، مورخ ۸۳۳ ق؛
- تمام این مجموعه به خط مبارک شیخ زین الدین علی بن فضل الله بن هیکل حلی - از
علمای بزرگ شیعه - است، در نیمه نخست سده ۹ هکتابت شده، نسخه نفیس، کاتب از
شاگردان خاص ابن فهد حلی و مجاز از وی بوده است، قطع رقعی کوچک، خط نسخ،
ش «۱۴۱۱۷».
۲۶۷. مجموعه شش ساله عربی
یک. ملخص شرح شافیه، از: ابی فراس؛
دو. ملخص مروج الذهب مسعودی؛
سه. ملخص انوار النعمانیة، از: سید نعمت الله موسوی شوشتری جزایری؛
چهار. ملخص ینابیع المودة؛
پنج. ملخص مشکوة المصابیح، از: ولی الدین محمد بن عبدالله خطیب تبریزی؛
شش. متفرقات؛
- کتابت این مجموعه در سده ۱۴ ه، خط نستعلیق تحریری خفی، نسخه مصحح،
عناوین نسخ مشکوی، قطع وزیر خشتی، ش «۱۴۱۹۰».

۲۶۸. مجموعه شش رساله نفیس و کهن عربی:

یک. الضرورية، از: عمادالدین علی بن عمادالدین محمود شریف قادری، خط نستعلیق، مورخ سده ۱۰ هـ؛

دو. الحلوا السكرية في حل الفاظ الجزرية، از: محمد الجزری الشافعی، مورخ سده ۱۰ هـ سه. الاثمة العدد، از: ناشناخته؛

چهار. قراءة نافع، از: عمادالدین علی بن عمادالدین محمود شریف قادری، مورخ سده ۱۰ هـ؛ پنج. رسالة في اصول قراءة يعقوب، از: عمادالدین علی بن عمادالدین محمود شریف قاری، مورخ اواخر جمادی الثانی ۹۶۶؛

شش. رسالة في تجويد القرآن، از عمادالدین علی بن عمادالدین محمود شریف قاری، مجموعه بسیار نفیسی است، نسخه مصحح، عنوانها و نشانیها قرمز و مشکی، قطع رقعی خشتی، ش «۲۰۶۸۹/ج ۳».

۲۶۹. مجموعه الصنایع، (فارسی)، شامل یکصد و شصت هنر در چهل و دو باب، مؤلف: ناشناخته برخی این اثر را به حکیم مغربی و برخی دیگر به میریحیی نسبت داده‌اند، لیکن صحیح به نظر نمی‌رسد، نسخه نفیس و نایاب، باب نخست در شناخت مروارید و ساختن آن، باب دوم در ساختن لعل و یاقوت، باب سوم در رنگ‌کردن بلور، باب چهارم در جلا دادن مروارید، باب پنجم در حل کردن طلا، باب ششم در ساختن زمرد و زبرجد، باب هفتم در ساختن فیروزه، و تا باب چهل و دو که در آتش‌بازی است، نسخه‌ای از این کتاب در کتابخانه بادلین، در آکسفورد انگلستان مورخ ۱۰۳۳ ق، به شماره «۱۸۶۹» موجود می‌باشد. قطع نسخه موجود جانمازی جیبی، کتابت سال ۱۲۹۰ ق، در مشهد مقدس، خط نستعلیق، ش «۱۵۱۰۴».

۲۷۰. مجموعه عربی:

یک. تبیین العجب بماورده في فضل رجب، از: ابن حجر عسقلانی؛

دو. السهام المصابة بالدعوات المجابة، از: جلال الدین عبدالرحمان سیوطی؛

سه. تبييض الصحيفة في مناقب ابي حنيفة، از: جلال الدین عبدالرحمان سیوطی؛

چهار. الافانيد في حلاوة الاسانيد، از: سیوطی؛

کتابت مجموعه سال ۹۸۸ ق، قطع رقعی، ش «۱۴۱۱۱».

۲۷۱. مجموعه فارسی:

یک. مکاشفات، مؤلف: ناشناخته؛

دو. حق الیقین، از شیخ محمود شبستری، نسخه نفیس مورخ سده ۹ هـ خط نسخ و نستعلیق، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع جیبی، ش «۱۴۳۹».

۲۷۲. مجموعه هفت رساله عربی، از: ملا محمد جعفر استرآبادی:

یک. رساله در بیان صیغ عقد و نکاح؛

دو. رساله در عقود و ایقاعات؛

سه. رساله در علوم ادبیه؛

چهار. حیوة الارواح؛

پنج. رساله در مقدمات نماز؛

شش. کتاب صوم؛

هفت. وجیزه در عقد نکاح؛

کتابت مجموعه در سالهای ۱۲۲۹ تا ۱۲۴۲ ق، به خط نسخ و نستعلیق محمد اسماعیل خراسانی تنکابنی، قطع وزیری، ش «۱۷۳۵۸».

۲۷۳. مجموعه هفت رساله عربی:

یک. رساله در اخلاق؛

دو. عقیده قادیانی؛

سه. رساله فی الاسلام، از: شیخ زین الدین عاملی؛

چهار. زبدة الدلائل؛

پنج. فصوص الحکم، از: داود قیصری سارح؛

شش. غایة الایجاز، از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی؛

هفت. موضوعات متفرقه؛

کتابت این مجموعه سال ۱۲۳۵ ق، خط نسخ عبدالرزاق و محمد حسین دارابی، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع جیبی، در انجام این مجموعه اشعار عربی آمده است، ش «۲۰۷۵۷/ج ۳».

۲۷۴. محاسن الآداب فی ترجمة مکارم الأخلاق، (فارسی)، از: نصیرالدین محمد بن

عبدالکریم انصاری استرآبادی، مؤلف از علمای عصر صفوی بوده و کتاب حاضر را به

سال ۹۶۵ ق نگاشته است، کتابت او آخر سده ۱۰ هـ چهار برگ پایانی نونویس است،

قطع رقعی، ش «۱۷۳۰۷».

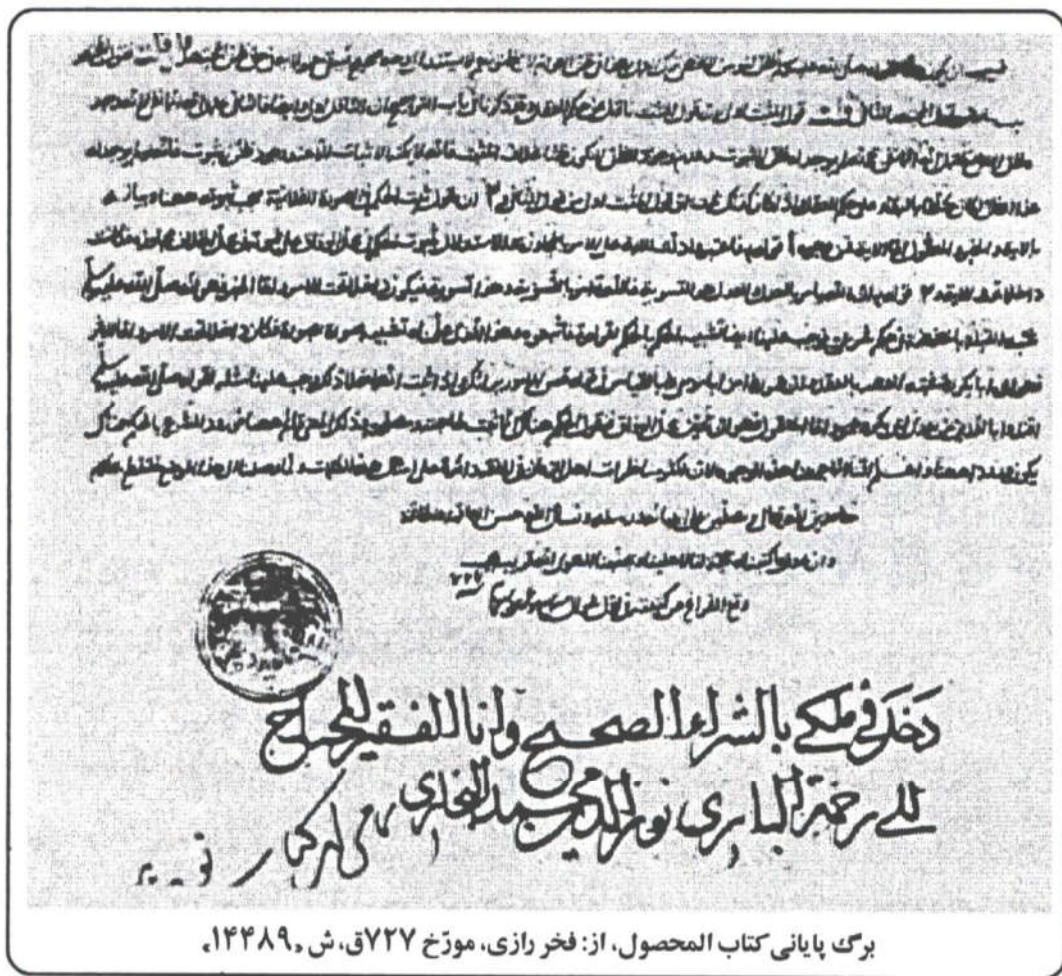
۲۷۵. المحاکمات بین شرحی الإشارات، (عربی)، از: قطب الدین محمد بن محمد

بویه رازی، نسخه کهن، نفیس و ارزشمند، این اثر محاکمه‌ای است بین شرح فخرالدین

رازی و خواجه نصیرالدین طوسی بر کتاب اشارات ابن سینا با عناوین قوله، کتابت اواخر سده ۸ هـ این نسخه از بخشی از نمط دوم آغاز و تا پایان نمط سوم به انجام می‌رسد، اندکی تصحیح شده، آثار رطوبت در برخی از برگها مشهود می‌باشد، ش «۱۴۶۳۵».

۲۷۶. **مَحْزُون الدَّعَوَات**، (فارسی)، از: ناشناخته، مورخ جمعه ۲۸ صفر ۱۲۲۷، به خط نستعلیق مورّب محمّد علی بن جعفر احمد کاشانی جهت حاج محمّد قاسم بن محمّد حسن ساکن اصفهان، برگ آغاز افتاده، عناوین و نشانیها قرمز، قطع جیبی پالتویی، نسخه مصحح، ش «۲۰۷۱۷/ج ۳».

۲۷۷. **المحصل في علم الاصول**، (عربی) از: امام فخر رازی، نسخه بسیار نفیس و کهن، مورخ اول شوال ۷۲۷، این نسخه پیش‌تر در خزانه شاهرخ تیموری بوده و اثر مهر کتابخانه وی در آغاز، پایان و برخی حواشی کتاب آمده است، عبارت مهر وی چنین است: «من کتب خزانه السلطان الأعظم شاه رخ بهادر»، چند تملک از جمله شاهرخ و نورالدین محمّد بخاری در آغاز و پایان نسخه آمده است، قطع رحلی کوتاه، ش «۱۴۴۸۹».

۲۷۸. محک الفقراء، (فارسی)، از: بایزید بسطامی، مورخ اوآخر سده ۱۱ هـ به خط نسخ و نستعلیق مرادعلی بن مقصود علی، قطع رقعی، ش «۱۷۳۵۶».

۲۷۹. مختصر تلخیص المفتاح، (عربی) از: محمد بن مظفر خلخالی، خط نسخ، مورخ سده ۹ هـ، قطع رقعی بزرگ، نسخه مصحح و مقابله شده، ش «۱۴۴۲۷».

بسم الله الرحمن الرحيم
 من عند والده عند اظهار الدعوى فقال له ابو طالب يا
 اعمور وهانتي ولذا قال انت الاعراب ولم يكن ابا له اعمور
 وانما العرب تقول لي ليس اخ من الام والاب اعمور
 لمن المسائل المفصلة بالاعاءة الحمد لدوى
 الالاب والصابر والدينه مسابدا لاسد الاحمد والعهد
 الاوحد من جنة المصطفى محمد بن عبد الله والسيد المرجوم
 ورحمة الله عليها وعلو درجاتها واللكاب وللومر والوهاب
 واوالها من صاحبها صحوة بها اكمه سادس عشر من اساتيد
 دنا كنه مسه ووسه بايامه وحمد ولاسه
 سيدنا محمد وصاله على امة الرسله
 رزله الطهر الطاهر

برگ پایانی مسائل ابن طمی، مورخ ۸۵۳ ق، در حیات مؤلف، ش ۱۴۱۰۳.

۲۸۰. مسائل ابن طمی، (عربی) از: شیخ ابی القاسم علی بن جمال الدین محمد بن طمی عاملی فقعی «غسقانی»، در این اثر مؤلف مسائل فقعی را به ترتیب کتب فقعی و نیز مسائل دیگری از فتاوی علمای بزرگ، از جمله سید عمیدالدین خواهرزاده علامه حلی، شیخ فخرالدین

معروف به «فخرالمحققین» فرزند علامه حلی، مسائل شهید معروف به مسائل ابن ملکی، مسائل سید بدرالدین حسن بن ایوب معروف به «ابن نجم الدین اطراوی عاملی» از شاگردان سید عمیدالدین أعرجی آورده است، کتابت این نسخه سال ۸۵۳ ق، در حیات مؤلف، نسخه بسیار نفیس - کهن ترین نسخه موجود - که بسیار نایاب و در کمتر کتابخانه ای یافت می شود، قطع رقعی کوچک، ش «۱۴۱۰۳».

۲۸۱. مسلک الامامیه در اصول اعتقادیه، (فارسی)، از: محمود بن سلطان علی حسینی مرعشی، مورخ ذی الحجه ۱۳۲۰، خط نسخ، ش «۱۲۵۴۴».

۲۸۲. مسائل و رسائل، (فارسی)، از: حاج ملا احمد بن محمد مهدی ابن ابی ذر نراقی، نسخه نفیس، مورخ سال ۱۲۴۰ ق، خط نستعلیق ابوالقاسم بن شیخ ابراهیم

جوشقانی، عنوانها و نشانی‌ها قرمز، قطع وزیری کوچک، برگ انجام افتاده، نسخه مصحح، ش «۱۶۷۷۰».

۲۸۳. مصائب الابرار و نوائب والاخيار، (فارسی - مقتل)، تألیف الله قلی بن شاه میرزا سلماسی، این کتاب را مؤلف به نام عباس میرزا نایب السلطنه ابن فتحعلی شاه قاجار تألیف کرده است، کتابت سال ۱۲۶۴ ق، قطع رحلی، ش «۱۶۹۰۸».

۲۸۴. مصابیح الدجی معروف به «مصابیح الاصول» از: حاج ملا محمد جعفر بن سیف‌الدین شریعتمدار استرآبادی، در گذشته ۱۲۶۳ ق، کتابت سال ۱۲۳۷ ق، در حیات مؤلف، قطع رحلی بزرگ، نسخه مصحح، ش «۱۴۸۱۷».

۲۸۵. المصباح فی شرح المفتاح، (عربی)، از: میر سید شریف علی بن محمد گرگانی «جرجانی»، شرحی است مزجی بر کتاب مفتاح العلوم سکاکی در معانی، بیان و بدیع، نسخه نفیس و کهن، مورخ ۸۴۲ ق، ۷ برگ آغاز افتاده است، مصحح، قطع رقیعی بزرگ، اندکی رطوبت دیده است، ش «۱۴۷۰۶».

۲۸۶. مصباح طریق، (فارسی)، از: سید محمد طباطبائی، خط نسخ، عناوین و نشانیها شنگرف، قطع رقیعی، برگ انجام افتاده، ش «۲۰۵۳۴».

۲۸۷. مصباح الهدایة و مفتاح الکفایة، (فارسی)، از: عزالدین بن محمود بن علی نطنزی کاشانی بلخی، کتابت سال ۹۵۹ ق، قطع رقیعی پالتویی، ش «۱۴۴۳۶».

۲۸۸. المصفی فی شرح منظومة السیفیة، (عربی - فقه حنفی منظوم)، نسخه کهن، مورخ سده ۹ هـ، مصحح، قطع وزیری، ش «۱۴۴۴۴».

۲۸۹. مضارب السیوف فی شرح اللهوف، (عربی - فارسی)، از: محمد بن محمد باقر کاشانی، کتابت سال ۱۲۹۱ ق، خط نسخ و نستعلیق شکسته خوش، نسخه اصل به خط مؤلف، حواشی نیز به خط مؤلف می‌باشد، متن اصلی کتاب لهوف، به عربی و خط نسخ معرب است، این شرح تاکنون چاپ نشده، نایاب، ش «۱۷۵۹۶».

۲۹۰. مضمار دانش، (فارسی)، شامل مقدمه و ۳ مرحله، از: نظام‌الدین احمد بن ملاصدر گیلانی، که به دستور شاه‌عباس دوم صفوی آن را نگاشته است، چون مقدمه این کتاب در خلقت اسب می‌باشد، برخی گمان برده‌اند نام این کتاب فرس‌نامه است، کتابت نسخه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۴۶، خط نستعلیق، قطع جانمازی، این کتاب پیش‌تر در کتابخانه مرحوم فخرالدین نصیری امینی - از مجموعه‌داران مقیم تهران -

بوده، که چند سال پیش درگذشت. بخشی از نسخه‌های نفیس او را اینجانب طی دو مرحله - و سفر به یکی از کشورهای منطقه - برای کتابخانه بزرگ خودمان خریداری نموده‌ام، همچنین بخشی دیگر را در تهران از افراد مختلف خریداری نموده‌ام، ش «۱۶۱۸۱».

۲۹۱. المضمّرات، (عربی - فقه اهل سنت)، از: ابراهیم شاهیه، نسخه کهن و نفیس، مورخ ۷۵۸ ق، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع رحلی، نسخه مصحح، ش «۱۴۲۶۷».

۲۹۲. المطالب المظفریة فی شرح الرسالة الجعفریة، (عربی)، از: میر محمد بن ابوطالب موسوی استرآبادی، نسخه نفیس، کهن و ارزشمند، مورخ سال ۹۸۰ ق، خط نستعلیق، عناوین و نشانیها سنگرف، قطع وزیری خشتی، مصحح، اصل کتاب از محقق ثانی است که مؤلف آن را شرح نموده است، برخی از حواشی نسخه به خط مرحوم میرزا مهدی نایب الصدر اصفهانی - از علمای بزرگ اصفهان در نیمه سده ۱۳ هـ - می باشد، شرح احوال وی در کتاب مکارم الآثار، تألیف مرحوم استاد معلم حبیب آبادی اصفهانی آمده است، ش «۱۴۷۳۲».

۲۹۳. مظهر البینات، در شرح فارسی بخشی از شرح نهج البلاغة ابن ابی الحدید، شارح: ناشناخته، نسخه اصل به خط مترجم در ۱۵ محرم ۱۲۹۴، خط نسخ خوش، عناوین مشکی درشت، تاکنون چاپ نشده است، قطع رحلی، این جلد فقط یک سوم از شرح نهج البلاغة می باشد، ش «۱۴۰۳۲».

۲۹۴. معارف الهیه، (عربی - حکمت الهی و طبیعی)، از: محمد رفیع میرزاده، کتابت شنبه ۷ شوال ۱۰۹۴، خط نستعلیق تحریری، مؤلف در این اثر از دروس استاد خود مولانا رجب علی سود جسته، و به فرموده علامه آخوند عبدالجبار جیلانی، کتابت کرده است، قطع جیبی جانمازی، ش «۱۴۶۱۹».

۲۹۵. معالم التنزیل، «جلد ۲»، (عربی - تفسیر قرآن کریم)، از: ابومحمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، نسخه نفیس و کهن، مورخ ۲۳ شوال ۷۳۹، خط نسخ علی بن محمد بن علی بن عبدالحمید بن عبدالله در جبل صالحیه در مدرسه صاحبیه یا صاحبیه، این نسخه پیش تر در کتابخانه مرحوم محمّدامین خنجی - از مجموعه داران مقیم تهران - بوده که پیرامون سالهای ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶ شمسی در

تهران درگذشت و بازماندگانش کتابخانه او را به فروش رساندند، بحمدالله اینجانب موفق شدم تعداد قابل توجهی از نسخه‌های نفیس آن را در چند مرحله برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمایم، برگ آغازین افتاده، قطع رحلی کوتاه، نسخه مصحح، این جلد تفسیر از آغاز تا پایان سوره کهف می‌باشد، اندکی رطوبت دیده است، ش «۱۴۷۷۱».

۲۹۶. المغتتم في فقه سادات الامم، (عربی)، از: مولی حسن بن محمد علی یزدی حائری، نسخه بسیار نفیس و اصل به خط مؤلف در سال ۱۲۴۵ ق، خط نسخ، تاکنون چاپ نشده است، ش «۱۴۲۷۴».

۲۹۷. مفتاح الأحكام، (عربی) از: حاج احمد بن حاج ملامحمد مهدی بن ابی ذرناقی کاشانی، این اثر را مؤلف به سال ۱۲۸۸ ق، نگاشته است، کتابت در سده ۱۳ ه، عناوین قرمز، ش «۲۰۷۱۳/ج ۳».

۲۹۸. مفتاح الجنان، (فارسی)، از: محمد بن مجیر بن وجیه الدین، در تألیف این اثر مؤلف از مشایخ خود، از جمله عموی خویش، شیاءالدین صاحب المغنی فی التفسیر و نصیرالدین، سود جسته است. مورخ سده ۱۰ ه، خط نسخ و نستعلیق زیبا، صفحات مجدول، قطع رقعی بزرگ، ش «؟».

۲۹۹. مفتاح العدالة، (فارسی)، در ۵ فصل و خاتمه، از: محمد طاهر شیرازی قمی «شیخ الاسلام»، مورخ سده ۱۳ ه، خط نسخ خوش درشت، عناوین و نشانها قرمز، قطع جیبی، این کتاب به سال ۱۳۶۹ ق در تملک مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن کاشانی رحیمی نجفی بوده است، وی ساکن شهر بمبئی هند بود که هزاران نفر از شیعیان آن دیار از وی تقلید می‌کردند، ش «۲۰۷۶۱/ج ۳».

۳۰۰. المفصل، (عربی)، از: زمخشری، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، کتابت اواخر سده ۷ ه، خط نسخ قدیم، عناوین درشت‌تر از متن، نسخه تصحیح شده، ش «۱۳۸۷۹».

۳۰۱. مقاصد الانوار، (فارسی)، از: میرزا عبدالغفار بن علی اصفهانی، خط نستعلیق، مورخ ۱۲ ذی القعدة ۱۲۹۸، به خط مؤلف و نسخه اصل، ش «۱۲۶۹۹ م».

۳۰۲. مقاصد عالمگیری، (فارسی)، از: محمد سلیم رازی، مورخ سده ۱۲ ه، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۲۶۸۹».

أَوِ الْمُتَّفَانِ بَيْنَ لَاعِوَانِ الْأَدْعَامِ إِلَى الْخِزْفِ فَقَالُوا طَلَّتْ وَمَسَّتْ
 وَأَمْسَيْتْ خَلَّتْ وَمَسَّتْ وَأَصَّتْ قَالَ أَحْسَنَ بِهِ فَهَذَا الْبُحْرَانُ
 وَقَوْلُ بَعْضِ الْعَرَبِ اسْتَحْدَفَ فُلَانٌ أَرْضًا لِسَيْبُوهِ فَبِمَنْدَهْمَانِ لِحَدِيثِ
 مَلُونِ أَسْأَلُهُ اسْتَحْدَفَ فَحَدَفَ النَّاءُ الثَّانِيَةُ وَالثَّانِي أَنْ يَكُونُ لِقَدْ فَبَدَلِ
 السَّيْنِ مَقَامَ النَّاءِ الْأُولَى وَمِنْهُ قَوْلُهُمْ لَسَطِيعٌ حَذَفِ النَّاءُ وَقَوْلُهُمْ
 لَسِيعٌ أَنْ سَيِّتٌ قُلْتُ حَذَفَتْ الطَّاءُ وَوَرِكَتْ نَاءُ الْأِسْتِفْعَالِ إِنْ
 شِئْتَ قُلْتُ حَذَفَتْ نَاءُ الزَّيْدِ وَأَبْدَلَتْ نَاءُ مَكَانِ الطَّاءِ وَقَالُوا
 بَلْحَبْرٍ وَبَلْحَلَّانِ وَبَنَى الْعَبْرَةَ وَبَنَى الْعَجْلَانَ وَعَلِمَاءُ بَنُو عَلِيٍّ عَلَى اللَّهِ
 قَالَ عَدَاهُ طَفَعَتْ عِلْمًا بِكَبْرِ وَابِلٍ وَعَلَجَتْ صُدُورُ الْخَيْلِ طَرِيقَتِهِمْ
 وَذَاكَ نَوَامِيضٌ حَذَفُوا مَعَ امْتِنَانِ الْأَدْعَامِ فِي بَشْعٍ وَسَيْغَى مِمَّ مَعَ عِدْمِ
 امْتِنَانِهِ وَأَصْلُ فِ إِخْرَاقِ النَّابِ وَالْمَعْدِ الرَّحْمِ
 وَصَلَوْتُهُ عَلَى سَائِرِ الْمَعْدِ
 سَدَادُ الْأَطْبَاءِ سَارَاكَ

برگ پایانی کتاب المفضل، از: زمخشری، مورخ سده ۵۷، ش ۱۳۸۲۹.

۳۰۳. المقاصد المهمة في اصول أحكام الله والرسول والأئمة، (عربی)، از: مولی
 محمد علی بن محمد حسن آرانی کاشانی معروف به «علی آرانی» از علمای اواخر
 سده ۱۲ و نیمه نخست سده ۱۳ ه که از مرحوم حاج ملا احمد نراقی به سال

۱۲۱۷ ق، اجازه کتبی اخذ نموده است، تاکنون چاپ نشده و نفیس می‌باشد، کاتب این نسخه را از روی نسخه اصل به خط مؤلف و در حیات وی به سال ۱۲۳۷ ق، کتابت نموده، لیکن نام خود را در پایان این نسخه نیاورده است، به همین سبب، برخی پنداشته‌اند که این نسخه، اصل و به خط مؤلف است، در صورتی که چنین نیست، در حواشی نسخه عبارات «منه مد ظله العالی» آمده که خود گواه بر عدم اصل بودن این نسخه می‌باشد، تلخیص یا گزیده‌ای این کتاب دارد به عنوان مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد، که تاکنون چاپ نشده است، نسخه موجود بسیار نفیس و نایاب می‌باشد، خط نسخ و نستعلیق، قطع رحلی بزرگ، برگ آغازین افتاده، عناوین قرمز، ش «۱۱۹۴۶».

۳۰۴. مقالات فی منافع الاعضاء من کتاب جالینوس، (عربی)، در ۱۷ مقاله، مورخ سده ۱۱ ه، خط نسخ، قطع رحلی کوتاه، عناوین و نشانیها سنگرف و مشکی، برگهای آغاز و انجام افتاده است، نسخه مصحح، ش «۲۰۶۱۷ / ج ۳».

۳۰۵. مقصد الاقصی، (فارسی)، از: عزیز بن محمد نسفی، کتابت نیمه سده ۹ ه، قطع جیبی، ش «۱۴۳۸۸».

۳۰۶. مقتل ترکی، «جلد ۵»، تألیف ابراهیم بن محمد اردبیلی واعظ، نسخه بسیار نفیس و اصل به خط مؤلف، مورخ اواخر سده ۱۳ ه، قطع رقعی پالتویی، ش «۱۶۷۳۸».

۳۰۷. مقصود الأنام فی شرح تهذیب الأحکام، معروف به «شرح قدیم»، شامل کتابهای صلوة، زکوة و صوم، جلد ۴ و ۵ و ۶، تألیف محدث بزرگوار مرحوم سید نعمت‌الله موسوی جزایری شوشتری، نسخه بسیار نفیس، ارزشمند و اصل، تمام نسخه به خط مبارک مؤلف، جلد چهارم مورخ سال ۱۰۸۰ ق در شوشتر، جلد پنجم مورخ ۱۰۸۰ ق در همان شهر، جلد ششم مورخ ۱۰۸۵ ق، قطع رقعی بزرگ، ش «۱۳۹۱۸».

۳۰۸. ملاذ الاوتاد فی تقریرات سید الاستاد آية الله السيد علي الطباطبائي، (عربی)، تألیف ملا محمد جعفر استرآبادی، کتابت اواخر سده ۱۳ ه، خط نسخ، عناوین و نشانیها مشکی، برگ انجام افتاده، قطع جیبی، ش «۱۴۰۶۹».

۳۰۹. منتخب کتاب مراد المرید لمزار الشهید، (عربی و فارسی)، از: شیخ علی بن حسین کربلائی، این کتاب را مؤلف برای سلطان حسین صفوی، از عربی به فارسی

رمضان من الاشبہا سلمت علیہ لانه بعد بعدہ شہرا ناقصا و شہرا زاید
 وقیل المراد سلا متہ من الذنوب و هو بعد الصائم و حامل منہ
 انہ اذا طلب الحلال یوم الثلاثین من البشہ قبل الزوال فلم یرہ فہنا
 ہلال جدید رادی اولم یولان الشہرا لیزید علی عدہ الثلاثین و فی تادیہ
 لقول من اعتبر الرؤیہ قبل الزوال عنہم و فی بعض النسخ یخرجہ و یصوم
 فی الطریق و فی الخلیفہ فی الحدیث مذکور فی الکافی یخرجہ ولا یصوم کا
 هنا و ع، فالاعتماد علیہ احمد صحیح عار و وقیل المراد نصف
 ریح الجیب فانہ ازید من الصاع محمد و الوزنہ الدم
 فذلک ما اردنا شرحہ من کتاب الصوم بعد الفراغ
 من شرح ما تقدم من الکتب و ستم البیایہ
 اسد اللہ تعالیٰ علی ندمولم العرفانی
 رحیمہ بعد انہ زید ادرہ الحسی
 لکوار روم اللہ تعالیٰ امامہ
 سعادتہ احمد و عامر
 بعد الالعیہ بلکہ
 شوستر
 واکمید

مقصود الانام فی شرح تہذیب الاحکام، از: سید نعمت اللہ موسوی جزیری، نسخہ اصل،
 بہ خط مبارک ایشان، ش ۱۳۹۱۸.

ترجمہ نمودہ است، کتابت نسخہ در نیمہ نخست سدہ ۱۲ ہ، نسخہ نفیس، ہنری
 و نایاب، عناوین و نشانیہا شنگرف، ترجمہ فارسی متن شنگرف، دارای سرلوح مرصع
 کشمیری، قطع رقعی کوچک، نسخہ مصحح، ش «۱۲۱۹۰».
 ۳۱۰. متخبی از شاہنامہ رستم و سہراب، (فارسی)، از: ناشناختہ، خط نستعلیق،

کتابت سده ۱۳ هـ، برگهای آغاز و انجام افتاده، عناوین و نشانی‌ها قرمز، نسخه مصحح، قطع رحلی بزرگ، این اثر در ارتباط با شاهان و پهلوانان ایران از ضحاک تا کیخسرو است، ش «۲۰۵۹۱/ج ۳».

۳۱۱. منهاج الصلاح في اختصار المصباح، (عربی)، در خلاصه کتاب مصباح المتهدج شيخ الطائفه طوسی، تألیف علامه حلی، حسن بن یوسف بن المطهر، درگذشته ۷۲۶ ق، نسخه نفیس و نایاب، مورخ اوایل سده ۱۲ هـ، خط نسخ، ش «۱۵۲۲۳».

۳۱۲. منهاج العابدین الى جنّة ربّ العالمین، (عربی)، طرف ثانی «محاضرات»، از: امام محمد غزالی طوسی، مورخ ۱۱۵۹ ق، خط نستعلیق علاءالدین بن حسن بن هبةالله اصفهانی در اصفهان، قطع رقعی، نسخه مصحح، ش «۱۴۳۶۴».

۳۱۳. منهاج الفلاح، (فارسی)، از: علی بن شاه محمود بافقی، خط نسخ خوش، مورخ ۲۲ ذی‌الحجه ۱۱۰۰، خط شرف‌الدین محمد نائینی ابن زین‌الدین، قطع رحلی، عناوین و نشانیها سنگرف، ش «۱۶۸۷۴».

۳۱۴. منهاج النّشر في قرآت العشر، (فارسی - تجوید)، از: حسین بن عثمان، نسخه نفیس و نایاب، تاکنون چاپ نشده، قطع رقعی پالتویی، برگ پایانی افتاده، ش «۱۵۲۲۱».

منية الالباب ← انوار الغرابة

۳۱۵. مواعظ المتّقین، (فارسی)، تألیف میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی، مورخ ۶ شعبان ۱۲۸۹، خط نستعلیق عبدالعلی بن ابوالقاسم مشهور به «آقاجانی مرجانی طالقانی»، نسخه مصحح و مقابله شده، قطع رحلی، ش «۱۴۵۱۲».

۳۱۶. مواعظ ونصایح، (عربی)، مؤلف از اهل سنت بوده، نسخه بسیار نفیس، کهن و ارزشمند، نیمه نخست این نسخه مورخ سده ۷ هـ و شامل باب نخست تا پایان باب ۳۶ می‌باشد، نیمه دوم نسخه مورخ سده ۸ هـ و از باب ۳۷ آغاز و تا پایان باب ۱۰۰ است، قطع وزیری بزرگ، خط نسخ، چند تملک در پشت برگ آغازین آمده است، ش «۱۳۹۶۷».

۳۱۷. مهج الدعوات، (فارسی)، از: رضی‌الدین علی بن موسی بن جعفر بن طاووس حسنی علوی فاطمی حلی معروف به «ابن طاووس»، نسخه کهن و نفیس، مورخ نیمه نخست سده ۱۰ هـ، خط نستعلیق زیبا، عناوین نسخ قرمز، قطع وزیری، اندکی فرسوده شده، ش «۱۶۲۹۱».

من کل ما تم به الله عزوجل سعد الساعدي رضوان الله علیه قال ارسل رسول الله صلى الله عليه وسلم الى
 بلقيس وعزراة استخفاة عاقبة وعز عباد بن الصامت رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 ان ياتن اليل صالى الله الاله وحده لا شريك له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير وكان الله
 الجوزية والاله الملائكة والعباد الكبر والجن والاقوام لا اله الا الله ثم قال ان الله عزوجل اغفر له احوال
 وخطا تبهيت له وان هو عز وجل فخرنا وصلى قتل صلواته وزياد من عاقبه رحمه الله عزوجل
 شعبة رضي الله عنه قال ما من رسول الله صلى الله عليه وسلم على الخليل الا حتى توفيت قومه فقبل اليها
 رسول الله اليس قد غفر الله لك ما تقدم من ذنبك وما تأخر فلا تؤن عند اشكوا الله تعالى
 وعبد الله من رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من صلى بقدر العيشة الاغتفر بها ما لا يحصى
 بعد صلواتك مشهورة ليلة القدر وسببك او نسيه وعبد الله بن عبد الرحمن بن عوف بن
 مالا يجد تان من ساكنة رضي الله عنه قال حدثت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن صبي من بني النضير
 فعلمه لا يقوله ولا يتولى لم يظلمه لم يظلمه وقال يا ايها الناس ان ذنوبكم بوجوه فابحظها
 ابرز الصلوة والليل تحبب الحفظة واذا دخلت على المصلي فقل عليه بقرائة في يومك وان
 استطعت ان تاتوا في عاير اشكوا المصلي ان تاتوا في عاير اشكوا المصلي ان تاتوا في عاير اشكوا
 من اهل بيتك عامر كسبت بغير الله في حسانك وعزير كبير المشير واختم بصغيرهم لكن انا
 واقتع الجنة كما تبين وشبك بين السبانه والوسط واعلم يا ايها الناس ان الله تعالى يرضى ع العبد
 بالثقة باكلها فيصير الله عليها الوثوق ما يشن ما يجهل الله عليها ورضى عن رسول الله
 عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال كلفني الليل خيرا والذنبا ما فيها احوال وقد جاء في حروف الليل
 الغابرة وميل اذا تم العبد في حروف الليل وصلى في المجد باقر الله تعالى به طاعتكم فيقول
 انظروا الى عبدى يرضى عني ويسلك في طاعى والرحمة الله وسبح الم علم ابا عبد الله
 بروى عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من صلى الليل واغتن الصلوة اربعة اربعة الله
 بنتيجة اشيا خمسة من الدنيا واربعه من الآخرة اما الخمسة التي في الدنيا فاولها تحفظة عاقبات
 الايام والانا في حروف الليل وجهه طاعتك تحببته الى طيب الصالحين والامتنان اجمعين
 والاربع التي في الآخرة ويطلقه في الحكمة والياسم من حمله فكما يعنى بقرائة الفقه واما
 لاربعه التي في الآخرة واولها يحشره القبر يبيض الوجه والذات فيسير عليه الجوار والملائكة
 يبرعون الصلوة كالبرق والخالط والاربع التي في الآخرة فاولها يحشره القبر يبيض الوجه والذات فيسير عليه الجوار والملائكة

(مarginal notes in smaller script, partially illegible)

كتاب المواعظ و نصايح، موزع سده ٥٧، ش ١٣٩٦٧.

٣١٨. ناسخ المقال، (فارسی)، از: ناشناخته، مورخ اوایل سده ١٤ هـ، نسخه اصل به خط نسخ و نستعلیق، عناوین نسخ و درشت تر از متن، مطالب اندکی قلم خوردگی دارد، نسخه از سوی مؤلف نیز تصحیح شده، قطع رحلی بزرگ، ش «١٤٠٣٣».

۳۱۹. نحو عربی، مؤلف: ناشناخته، نسخه نفیس و کهن، مورخ سال ۸۶۷ ق، خط نسخ موسی بن محمود بن علی، عناوین شنگرف، دارای حواشی بسیار، برگ آغازین افتاده، قطع رقعی خستی، ش «۱۴۵۶۹».

۳۲۰. نُخبة المقال في علم الرجال، (عربی منظوم)، از: سید حسین بن رضا بروجردی حسینی، خط نسخ، عناوین و نشانیها قرمز و لاجورد، برگ آغازین افتاده، کتابت در سده ۱۳ ه، بر این کتاب مرحوم پدر بزرگوارم حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته شرحی به عربی نگاشته‌اند به عنوان مینة الرجال في شرح نُخبة المقال، جلد نخست این شرح به سال ۱۳۷۸ ق، از سوی انتشارات «حق‌بین»، به تصحیح اینجانب، در قم چاپ و منتشر گردید، متأسفانه جلد دوم آن تاکنون چاپ نشده، ش «۱۶۹۸».

۳۲۱. نزهة الأبرار ونخبة الأخيار في سيرة النبي المختار صلی الله علیه و آله، (فارسی - سیره نبی اکرم صلی الله علیه و آله)، تألیف: محمود بن محمد بن اسماعیل لاری، نسخه نفیس و نایاب، مورخ سال ۹۹۴ ق، صفحات مجدول، قطع رحلی کوتاه، دو جلد در یک مجلد و کامل، ش «۱۴۰۱۱».

۳۲۲. نزهة المشتاق في اخبار العشاق، (عربی)، از: سراج الوراق، نسخه نفیس، مورخ سال ۱۰۶۷ ق، در کشور یمن، خط نسخ قدیم، نسخه مصحح، عناوین و نشانیها مشکی و قرمز درشت‌تر از متن، قطع رحلی، ش «۱۴۵۳۴».

۳۲۳. نصوص الاصول، (عربی)، از: سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی معروف به «علامه»، درگذشته سال ۱۳۶۲ ق، نسخه مصحح، خط نسخ فرزند مؤلف، مورخ سال ۱۳۲۴ ق، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۵ / ج ۳».

۳۲۴. نظام التواریخ، (فارسی)، از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی، مؤلف این اثر را به سال ۶۷۴ ق نگاشته، این کتاب نخست در حیدرآباد هند، سپس به سال ۱۳۱۳ ق در ایران، به چاپ رسیده، قطع رقعی، ش «۱۲۶۳۲».

۳۲۵. نور الانوار الغروية في شرح اللمعة الدمشقية، (عربی)، از: شیخ جواد نجفی، نسخه نفیس، شامل شرح کتاب الطهارة، مصحح، مورخ سده ۱۳ ه، قطع رحلی، ش «۲۰۴۰۷ / ج ۳».

۳۲۶. نوریه، (فارسی)، از: ابوالفتح شهاب‌الدین یحیی سهروردی، نسخه کهن، مورخ سده ۹ ه، خط نسخ، برگ انجام افتاده، صفحات مجدول با رکابه‌نویسی، قطع وزیری خستی، اندکی رطوبت دیده، ش «۱۳۹۸۰».

۳۲۷. وجیزة الاصول، (عربی)، از: سید ابوالقاسم طباطبائی تبریزی، مشهور به «علامه»، درگذشته سال ۱۳۶۲ ق، مورخ ۵ جمادی الثانی ۱۳۶۶، خط نسخ جمال‌الدین طباطبائی، نسخه مصحح، به خط فرزند مؤلف، قطع جیبی، ش «۲۰۸۲۶ / ج ۳».

۳۲۸. وجیزة فی الحج، (عربی)، از: حاج ملاهاشم خراسانی، مورخ سده ۱۳ ه، خط نسخ، عناوین و نشانیها قرمز، تاکنون چاپ نشده، قطع جیبی، ش «۱۲۰۵۱».

وقوف سجاوندی ← الطیفور المدلل

۳۲۹. الهدایة، (عربی)، از: برهان‌الدین علی بن ابی‌بکر مرغینانی، عناوین و نشانیها مشکی و سنگرف، نسخه مصحح، قطع رحلی بزرگ، کتابت سده ۸ ه، ش «۱۴۲۸۵».

۳۳۰. هدایة الشیعة الی احکام الشریعة، (عربی)، تألیف مرحوم آیت‌الله سید عبدالله اصفهانی، معروف به «ثقة الاسلام»^۱، از مشایخ روایتی پدر بزرگوارم حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته، این کتاب را نامبرده به سال ۱۳۲۴ ق، در نجف اشرف به پایان برده، خط نسخ خوش، نسخه اصل به خط مؤلف، تصحیح شده، قطع وزیری، قلم‌خوردگی بسیار از سوی مؤلف دارد، ش «۱۷۳۶۰».

۳۳۱. هدایة الطالبین الی الحقّ المبین، (عربی)، از: عبدالحمید بن عبدالمجید، مورخ سده ۱۳ ه، این اثر را مؤلف با استفاده از شرح نهج البلاغه عزالدین ابی‌حامد المعتزلی و در اصول دین نگاشته، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک، ش «۲۰۷۳۱ / ج ۳».

۳۳۲. هیئت «اخترشناسی»، (عربی)، مؤلف: ناشناخته، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند، کتابت سده ۱۲ ه، خط نستعلیق، عناوین سنگرف، قطع جیبی پالتویی، حواشی این نسخه به خط مبارک مرحوم حاج ملااحمد نراقی است، ش «۱۳۸۹۳».

۳۳۳. انجیل، به خط امهری یا «امهری» که خط بسیار قدیم مردمان حبشه یا «اتیوپی» بوده، و به تدریج خط لاتین جایگزین آن گردیده است، این نسخه بسیار کهن، بر روی پوست به صورت دو ستونی کتابت شده است، کتابت آن به بیش از ده سده قبل باز می‌گردد، تعداد سطرهای آن مختلف است، ۱۹، ۱۸ و ۱۷ سطر، اندازه

۱. آن مرحوم از علمای بزرگ اصفهان بود. اینجانب تصویر متن اصلی اجازه‌ای که به مرحوم پدرم داده است، به ضمیمه زندگینامه ایشان در کتاب المسلسلات فی الاجازات که دربرگیرنده بخشی از اجازات کتبی علمای امامیه، زیدی و اهل سنت، به پدر بزرگوارم می‌باشد، آورده‌ام، این کتاب در دو جلد بزرگ چند سال قبل، از سوی واحد انتشارات این کتابخانه بزرگ، چاپ و منتشر شده است.

جلد ۱۶×۱۷ سانتیمتر، دارای ۸۵ برگ، متن مشکی، عناوین قرمز، ش «۱۲۱۵۱»؛ دو نسخه دیگر به شماره‌های ۳۳۴ و ۳۳۵ از این انجیل، با همان خط و خصوصیات نسخه فوق که یکی در اندازه ۱۰×۱۳/۵ سانتیمتر و دارای ۷۵ برگ، به ش «۱۲۱۵۲»؛ سومی نیز با همان مزایا در اندازه ۱۹/۵×۱۳/۵ سانتیمتر و ۱۴۱ برگ، به ش «۱۲۱۵۴»؛ موجود است؛ لازم به یادآوری است: ۷ نسخه دیگر از همین انجیل‌ها قبل از پیروزی انقلاب اسلامی خریداری شده و آنها نیز بر روی پوست و با همین مشخصات، در این کتابخانه بزرگ موجود است.

ቆጥሮ፡ ወንድሞ ላይ፡ እሱ ትገባህ፡ ቃሉ፡፡
 ወእኔ፡ ትሰሙሁ፡ ቃሉ፡ ፤ ገርግ፡
 ይኖርኩም፡ ለእግዚአብሔር፡ ከሁሉ፡ ንይሁ፡፡
 ለእኔ፡ እሱ፡ ይገብሩ፡ ረቃይ፡ ይኖርኩም፡ ከሁሉ፡ ተግባሩ፡፡
 ውሳኔ፡ ከሁሉ፡ ባሕር፡ ርቀው፡ ለገባኝ፡፡
 ትኖርኩ፡ ፤ ፍላጎት፡ ለእግዚአብሔር፡፡
 ትኖር ኩ፡ ፤ ፍላጎት፡ ለእግዚአብሔር፡፡
 እግዚአብሔር ላይ፡ ጥቅል፡ ፤ ስሜኑ፡ ረብራብ፡፡
 እሱ፡ ወዕባዎ፡ ስሙ ለትልቁ ስሙ፡ ወልቁ ስሙ፡ ወርሃ፡ ስሙ ለግድ
 ወረባሽ ስሙ ለሰላም፡ ስሙ ሠቅ፡፡ ጸደቀ ፍርድ ሰላም፡ ይኖር ለ፡፡
 ወረባሽ ፡ ይሆን፡ ስሙ ለግድ፡ ጸደቀ ፍርድ ሰላም፡ ይኖር ለ፡፡
 ጸደቀ ፍርድ ሰላም፡ ይሆን ስሙ ለግድ፡ ጸደቀ ፍርድ ሰላም፡ ይኖር ለ፡፡
 ወልቁ ስሙ ለግድ፡ ይኖር ለ፡፡ ለግድ ስሙ ለግድ፡ ይኖር ለ፡፡
 ይኖር ለ፡፡ ለግድ ስሙ ለግድ፡ ይኖር ለ፡፡
 ይኖር ለ፡፡ ለግድ ስሙ ለግድ፡ ይኖር ለ፡፡
 ይኖር ለ፡፡ ለግድ ስሙ ለግድ፡ ይኖር ለ፡፡

یک برگ از نسخه‌های بسیار کهن انجیل، به خط آنقری «خَبْشِی»، بر روی پوست، از یکهزار سال قبل، ش «۱۲۱۵۱».